

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר

"צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה"

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:48

צִיָּאת הַשַּׁבָּת: 19:59 ר"ת 20:40

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18)

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"יכול אני לפטר את כל העולם כְּלוּ מִן מִדִּין..." (על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על גדולתו של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי(=רשב"י) כתוב בזהר הקדוש ("שלח" קנטי, מתורגם): "בא וראה, (ש)אין רשות לבני (ה)עולם לומר דברים **סתמיים**(=גנוזים) ולפרש אותם, מלבד (ה)מנורה הטהורה רבי שמעון (בר יוחאי), שהרי הקב"ה הסכים על-ידו".

והנה, על מאמר זה של הזהר מצאנו חידוש נפלא בספר "לבנת הספיר" לרב רבי דוד, בנו של רבי יהודה החסיד זיע"א, שם הוא מבאר שהמערה שהתחבא רשב"י לאחר שברח מהרומאים שבקשו להורגו, היתה אותה **המערה** שנגלה הקב"ה למשה רבנו ולאליהו הנביא בחורב.

וכפי דבריו הקדושים (מתורגם): "שהרי הקב"ה הסכים על-ידו, שעשה לו נס **במערת** משה ואליהו ז"ל יגי שנים, וצמח לו שם עץ חרויב, ונבקע לו מעין מים, והיה עוסק שם **במערה בתורה העליונה**, הוא ובנו".

הנה, מבואר מפאן, שאותה מערה, שהתחבאו בה רשב"י ובנו רבי אלעזר, במשך **יג'**(=13) שנים, היתה אותה **המערה** שבה נתגלה הקב"ה למשה רבנו ולאליהו הנביא. וזאת, כפי שמובא גם בגמרא (פסחים נו), שבין עשרת הדברים שנבראו בין השמשות היתה "**מערה** שעמד בה משה ואליהו". ופרש שם רש"י: "**מערה** שעמד בה משה - (כאשר עבר הקדוש ברוך הוא לפניו, נאמר שמות לג' כב): 'ושמתיד בנקרת הצור(=**במערה**) ושתתי כפי עליך עד עברי', וכן באליהו (מלכים א' יט', ח'): 'וילך...עד הר האלהים חרב, ויבא שם אל **המערה** וילך שם".

ויש לומר, שמטעם זה בא אליהו הנביא לרשב"י אל **המערה** כדי ללמד אותו ואת אלעזר בנו סתרי תורה. שכן, אליהו הנביא גלה להם מה שנתגלה לו עצמו, כשהיה במערה הזאת.

(ואין להקשות ולומר, והלא רשב"י התחבא במערה שבארץ ישראל, ואילו המערה של משה ואליהו היתה בהר חורב במדבר סיני. שכן, היות ומערה זו היתה מיוחדת במינה, ונבראה בערב שבת בין השמשות, הביא אותה הקב"ה(=את המערה) מהר חורב לארץ ישראל, כדי שיתחבא בה רבי שמעון בר יוחאי).

ומצינו בגמרא, שרשב"י עסק בתורה במערה **יג'**(=13) שנים, ואולם סבל שם **ייסורים קשים וגדולים**, כפי שמצינו בגמרא (מתורגם): "**כשיצא** רשב"י מהמערה, יצא חתנו, רבי פינחס בן יאיר, לקראתו. וכאשר נפגשו, הכניסו רבי פינחס לבית המרחץ, והיה מתקן ומחליק את בשרו של רשב"י, וראה שיש בתוך בשרו בקעים וסדקים, מחמת החול (החס) שבתוכו ישב רשב"י כל היום. התחיל לבכות רבי פינחס, ונפלו דמעותיו לתוך הסדקים בבשרו של רשב"י, עד שצעק רשב"י **מגדל הייסורים**. אמר לו רבי פינחס לרבי שמעון בר יוחאי: 'אוי לי שראיתיד בכך'. אמר לו רשב"י: 'אשריד שראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך'. (שהרי זכה רשב"י להשיג במערה את **תורת הסוד**). (ועתה), כאשר היה מקשה רבי פנחס בן יאיר קושיה, הוה מפרק(=מתרץ) ליה(=לו) רבי שמעון בן יוחאי (את הקושיה) (ב)עשרים וארבעה פירוקים(=תרוצים)".

נמצאנו למדים מכל זה, כי אין שום ערך ודמיון בין גדולתו של רשב"י בתורה, לפני שברח והתחבא במערה, לבין גדולתו בתורה לאחר ששהה במערה **יג'**(=13) שנים.

ומפאן רואים אנו שהתקיים ברבי שמעון בר יוחאי מקרא שכתוב (במדבר יט', יד'): "זאת התורה אדם כי **ימות** באהל". ושינוי בגמרא (ברכות סג'): "אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין, אלא במי **שממית** עצמו עליה? שנאמר: 'זאת התורה אדם כי **ימות** באהל'". (וכבר בארו כל המפרשים, שאין פונת התורה כאן שהאדם ימית את עצמו בפועל ממש, חלילה, אלא התורה הקדושה מתכוננת, שפדי לזכות בתורה צריך האדם להמית את ה"עצמיות" שלו, דהינו את הגוף החומרי והגשמי).

ועתה, בא וראה את גדל מעלת **הייסורים** שסבל רשב"י בתוך המערה כאשר עסק שם בתורה כל היום מתוך פרישות מכל עניני העולם הזה, כפי שמביאה הגמרא: "אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בר יוחאי: יכול אני לפטר את כל העולם כְּלוּ מִן מִדִּין, מיום שנבראתי ועד עתה". ופרש המהרש"א: "הינו, שסובל עונותיהם **בייסורין ובצער** שהיה לו ולבנו במערה".

הנה, מבואר שה**ייסורים** של רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה היו כל-כך גדולים, עד שרשב"י היה בטוח

כי בזכות זה, יכול הוא לפטור את כל העולם כְּלוּ מִן **הַדִּין** מיום שֶׁנִּבְרָא וְעַד עַתָּה. וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִינָן זֶה. שְׁכֹן, אֲמַנְס הַתְּקִים בְּרַשְׁבִּי: "כִּי כִּפְאֶשׁר יִיסַר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, יִי אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרֶיךָ" (הַמֶּלֶךְ רַשְׁבִּי מוֹפִיעָה בְּפִסּוּק בְּקִפְצוֹת שֶׁל 3 אוֹתוֹת). אוֹלָם, מְדוּעַ סָבַב הַקַּב"ה שְׂרַשְׁבִּי יִזְדַּכֵּךְ בְּמַעֲרָה דוֹקָא יִג' שְׁנִים שֶׁל **יִיסוּרִים**, כְּדִי שְׁיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֶת **תּוֹרַת הַסּוּד**?

כְּדִי לְהַבִּין זֹאת צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַשְּׁגָתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל רַשְׁבִּי בְּתוֹרָה לְאַחַר שֶׁבִּרַח מִבֵּיתוֹ וְהִתְחַבֵּא בְּמַעֲרָה הִיא בְּכָלֵל מָה שֶׁשְּׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (אֲבוֹת ד', יד): "רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: הוּי **גוּלָּה** לְמַקּוֹם תּוֹרָה, וְאֵל תֹּאמַר שֶׁהִיא תְּבוּאָה אַחֲרֶיךָ". וְכֵן מְצִינוּ בְּמִדְרָשׁ (נִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי, מִשְׁלֵי ב', רַמְזוֹ תַּתְקַל"ב): "אִם תִּבְקַשְׁנָה כְּכֶסֶף וְכַמְטָמוֹנִים תִּחְפְּשֶׁנָּה אֲזִי תִּבְיִין יִרְאֵת ה' וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא' - אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: אִם אֵין אָדָם הוֹלֵךְ אַחַר דְּבַרֵי תּוֹרָה, הֵם אֵינִם בָּאִים אַחֲרָיו. וְכֵן רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: 'הוּי **גוּלָּה** לְמַקּוֹם תּוֹרָה'. וְאִם אָדָם מְחַפֵּשׁ אַחֲרֵיהֶן (=אַחֲרֵי דְבַרֵי תּוֹרָה), מֵתוּךְ כֶּךָ זֹכָה לְחֻכְמָה וְלִבְיָנָה, לְכֶךָ נֶאֱמַר: 'וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא'".

וְכֵן כְּתַב הַשֵּׁל"ה ("מִסְעֵי"): "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַמְּסַעוֹת הֵם כְּמוֹ **גְּלוּיוֹת**, וְהֵם מְכַפְרִים. גַּם מִי שֶׁמְכַתֵּת רְגְלָיו, וְהוּא **גוּלָּה** לְמַקּוֹם תּוֹרָה וְהוֹלֵךְ לְלַמּוּד, אֲזִי (הַ)מְסַע שְׁלוֹ (נְחֻשָׁב) עַל-פִּי ה'. לְכֵן הָיוּ הָרַאשׁוֹנִים מִתְּגַרְשִׁים מִבֵּיתָם, לִילֵךְ לְלַמּוּד תּוֹרָה, וּבְכַרְט רַשְׁבִּי וְחִבְרָיו וְתַלְמִידָיו, וְסִימָנָם 'צֹא וְלַמְד' (=צֹא מִבֵּיתָךְ כְּדִי שֶׁתִּלְמַד). נִמְצָא מְכַל זֶה, שֶׁכִּפְאֶשׁר הָאָדָם **גוּלָּה** מִבֵּיתוֹ, שֶׁשֵּׁם יֵשׁ לוֹ מְכַל מִנְעַמֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, הָרִי הוּא בְּבַחֲיִנַת **מְמִית** עֲצָמוֹ עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינוּ: "מִנְיָן שְׁאִין דְּבַרֵי תּוֹרָה מִתְקִימִין, אֵלָּא בְּמִי **שְׁמִמִית** עֲצָמוֹ עֲלֶיהָ? שֶׁנֶּאֱמַר: 'זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָיו'".

וְצָרִיךְ לְדַעַת שְׂרַשְׁבִּי וּבְנוֹ יֵשְׁבוּ בְּמַעֲרַת מִשָּׁה רַבְּנוּ יִג' שְׁנִים דוֹקָא, כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת **יִג' מִידוֹת הַרְחָמִים** עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. שְׁכֹן, יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהֵיוֹת וְהִיתָה זֹאת אוֹתָהּ מַעֲרָה שְׁבָה נִתְּגַלָּה הַקַּב"ה לְמִשָּׁה בְּנִקְרַת הַצּוֹר, וְגַלָּה לוֹ שֵׁם אֶת **יִג' הַמִּידוֹת**, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"ג, יט): "וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנֵיךָ וְקִרְאֵתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ וְחַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲוֹן וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם". וּפְרַשׁ רַש"י, שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא עַל **יִג' מִידוֹת הַרְחָמִים**.

רַשְׁבִּי אוֹמֵר (סוּפָה מַה'): "יָכוֹל אֲנִי לְפַטוֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין"

בְּסִפְר "עֲדוֹת בֵּיהוֹסֵף" מְסוּפֵר עַל מַעֲשֵׂה פְּלֹא, שֶׁהִתְרַחַשׁ בְּקֶבֶר רַשְׁבִּי (=רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי). בְּחֹדֶשׁ חֲשׁוֹן תַּקכ"ב אֲרַעָה רַעִידַת אֲדָמָה גְּדוֹלָה בְּצַפַּת, וְכָל הַיְהוּדִים בְּרַחוּ לְקַבְרוֹ שֶׁל רַשְׁבִּי. כִּפְאֶשׁר נִמְשָׁךְ הָרַעַשׁ, בָּאוּ כָּל הַיִּשְׁמַעְאֵלִים וְהָעֲרֵלִים שֶׁבְּסַבִּיבָה לְקַבְרוֹ שֶׁל רַשְׁבִּי, אוֹלָם הַדֵּלֶת הִיתָה סְגוּרָה וְנִעֻלָּה. וְצַעֲקוּ כָּלִם: "רַבִּי שְׁמַעוֹן, רַבִּי שְׁמַעוֹן! מֵאַחַר וְאַתָּה אָדָם גְּדוֹל וְחָשׁוּב בְּעוֹלָם, וְגַם שְׁמַעוֹנוֹ מִפִּי אֲבוֹתֵינוּ מִחֲשִׁיבוֹתָךְ, וְגַם בְּעִינֵינוּ אֵתָה חָשׁוּב - פִּתַח פִּתְחֶךָ!". מִיָּד נִפְתַּח הַדֵּלֶת מֵאַלְיָה, וְהִלְכוּ כָּלִם וְנִכְנְסוּ לְבִנְיָן הַקֶּבֶר, וְנִצְלוּ. כִּפְאֶשׁר פִּסַּק הָרַעַשׁ, חִזְרוּ הָעֲרֵלִים וְהַיִּשְׁמַעְאֵלִים לְבִתְיָהֶם, וְרָאוּ שְׁגָם הַבֵּתִים וְגַם הַנְּשִׁים שֶׁלָּהֶם נִצְלוּ, וְלֹא הָיָה לָהֶם שׁוּם הַיִּזְק כָּלִל. לְאַחַר כֵּמָה חוֹדְשִׁים הִיתָה רַעִידַת אֲדָמָה נוֹסֶפֶת. הָיָה זֶה ב'-ו' בְּכֶסֶלוֹ. שׁוּב בְּרַחוּ כוֹלִם הַיְהוּדִים, הָעֲרֵלִים וְהַיִּשְׁמַעְאֵלִים לְבִנְיָן שֶׁל רַשְׁבִּי, כְּמוֹ בְּפַעַם הָרַאשׁוֹנָה. כִּפְשֶׁהִתְקַרְבוּ לָשֵׁם, רָאוּ כָּלִם שֶׁהַבִּנְיָן כְּלוֹ הַגְּבִיָּה, וְהִתְנַשְּׂא בְּאוֹרֵי. כִּיפַת הַבִּנְיָן הִתְחַלְקָה לְשְׁנֵי חֻלְקִים. כִּפְשֶׁרָאוּ זֹאת, נִפְלָה חֲרָדָה גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם, וְהִתְחַלְּחוּ מֵאֵד, וּפְתַחוּ כָּלִם וְצַעֲקוּ: "רַבִּי שְׁמַעוֹן! רַבִּי שְׁמַעוֹן! אִם הַבִּנְיָן שֶׁלְּךָ כֶּךָ הוּא - מָה יִהְיֶה סוֹפּוֹ אֲנוּ?". מִיָּד שִׁקְטָה הָאָרֶץ, הָרַעַשׁ חָדַל, וְהַבִּנְיָן חִזַּר וַיִּרְדַּ לְמַקּוֹמוֹ. הַכִּיפָה שֶׁל מַעֲלָה, שֶׁהִתְחַלְקָה לְשְׁנֵי חֻלְקִים, הִתְחַבְּרָה יַחְדָּיו כְּבְּרַאשׁוֹנָה, וְלֹא הָיָה לָהּ הַיִּזְק כָּלִל. הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּאוּ לָשֵׁם רָאוּ אֶת הַנֶּסֶם הַגְּדוֹל בְּזֶה הַבִּנְיָן, בַּחוּץ וּבְפָנִים, שֶׁלֹּא נִמְצָא סִימָן, אוֹ חֲרִיץ, אוֹ סִדֵּק בְּבִנְיָן הַקֶּבֶר, וְהִפְלִ שֶׁב לְמַקּוֹמוֹ כְּבְּרַאשׁוֹנָה!...

בְּסִפְר "נְהוֹרָא דְיוֹסֵף" מוּבָא, שֶׁהַעֲלִיָּה לְמִירוֹן ב'-ל"ג בְּעֵמֶר מְכַפְרַת עַל חֲטָא הָעַגְל. וְהַסְבִּיר שֵׁם, שֶׁכְּחֹטָא הָעַגְל רְקָדוּ וְשִׁמְחוּ וְאָכְלוּ יִשְׂרָאֵל מְסַבִּיב לְאֵשׁ שֶׁל טוּמְאָה. וְאֵילוּ בְּמִירוֹן רוֹקְדִים, שֶׁמְחִים וְאוֹכְלִים יִשְׂרָאֵל מְסַבִּיב לְאֵשׁ שֶׁל קְדוּשָׁה. בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ (סִימָן תַּכח') מְבוֹאֵר, שֶׁלְּעוֹלָם יְחוּל ל"ג בְּעֵמֶר בְּיוֹם שִׁיחוּל בּו פּוֹרִים. וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה, מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין שְׁנֵי מוֹעֲדִים אֵלוּ?

מוּבָא בְּסִפְרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁכְּמוֹ שֶׁבְּפוֹרִים הַתְּקִים "וְנִהְפּוּךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הַמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם" - דְּהֵינּוּ, שֶׁהַגְּזִירָה הָרַעָה נִהְפְּכָה לְגִזְיָה טוֹבָה - כֶּךָ ב'-ל"ג בְּעֵמֶר אֶפְשֶׁר לְהַפּוּךְ כָּל דְּבַר מִר לְמֵתוּק.

לְכֵן ל"ג בְּעֵמֶר הוּא יוֹם שֶׁל הַמְּתַקֵּת הַדֵּינִים, יוֹם שֶׁבּוּ אֶפְשֶׁר לְהַפּוּךְ מִר לְמֵתוּק, וְעַל-כֶּךָ רֹמֵז הַשֵּׁם "מִירוֹן" - לְהַפּוּךְ מִר ל'-רוֹן (=שְׂמִחָה). וְכֵן כּוֹתֵב הַרַה"ק "צִמַח צְדָק", ש'-ל"ג בְּעֵמֶר מְסוּגֵל לְרַפּוּאוֹת וְלִישׁוּעוֹת, וּמְבִיא רַמְזוֹ עַל-כֶּךָ: "מִלְךְ רּוּפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן רַאשֵׁי תִיבוֹת "מִירוֹן" - לְרַמּוֹז, שֶׁבְּזִכּוֹת רַשְׁבִּי שׁוֹלַח הַקַּב"ה רַפּוּאוֹת וְיִשׁוּעוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל. וְכֵן הוֹסִיף עוֹד, שֶׁ"שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי" (=553) בְּגִמְטְרִיָּה "מַחֲיָה הַמֵּתִים" (=553). וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר לָנוּ רַשְׁבִּי (סוּפָה מַה'): "יָכוֹל אֲנִי לְפַטוֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין". שְׁכֹן, בְּהִיוֹתוֹ שֶׁר הַתּוֹרָה, תּוֹרַת הַנְּסִתֵּר, הַנִּקְרָאת "אוֹר", לוֹ יָאָה וְלוֹ נָאָה לְהַכְנִיס "אוֹר" בְּתוֹךְ אוֹתוֹת "מוֹת", וְלַעֲשׂוֹת מִזָּה צִירוֹף "מְאוּרוֹת". שְׁכֹן, בְּזִכּוֹת תּוֹרָתוֹ, תּוֹרַת הַזְּהָר, מִתְּבַטְּלִים כָּל הַדֵּינִים, וְנִמְשָׁכִים חַיִּים, אוֹרָה וְשְׂמִחָה לְכָל יִשְׂרָאֵל.

רַאשֵׁי הַהוֹסִיף מָה שֶׁכְּתַב הַ"חֲתָם סוֹפֵר", שֶׁב'-ל"ג בְּעֵמֶר הַתְּחִיל לְרַדַּת הַמֶּן לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. וְהִבִּיא רַמְזוֹ מִמָּה שֶׁכְּתוּב עַל הַמֶּן: "לְקַטּוֹ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ עֵמֶר לְגִלְגַּלַּת מִסְפָּר נְפֻשְׁתֵּיכֶם". הֵנָּה, "עֵמֶר לֵג" אוֹתוֹת ל"ג עֵמֶר. הַרַמְזוֹ הוּא, שֶׁב'-ל"ג בְּעֵמֶר יֵשׁ יִרְדַּת שְׁפַע גְּדוֹל מִהַשְּׁמַיִם, כִּפִּי שֶׁכְּתוּב עַל הַמֶּן: "וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשָּׁה הַנְּנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מִן הַשְּׁמַיִם... יְהִי רַצּוֹן, שֶׁזִּכּוֹת הַצְּדִיקָה הַשׁוֹכֵן בְּמִירוֹן תַּעֲמוּד לָנוּ לִישׁוּעָה וְגִאוּלָּה בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים, וְיִתְקַים בְּנוֹ הַכְּתוּב (עוֹבְדֵי ה' כֹּא'): "וְעֵלּוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַעַשׁ וְהִיתָה לָהּ הַמְּלוּכָה" - "וְעֵלּוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן" - סוֹפֵי תִיבוֹת "מִירוֹן". שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) צִיּוֹת הַשְּׁבֵת: 19:59 ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

האריז"ל ב"שער הפונות" (פסח, דרוש יב') כותב, שַׁיְעָקֹב אָבִינוּ רָמַז עַל ל"ג בְּעֵמֶר בַּעַת שְׁפָרַת בְּרִית עִם לְבָן הָאָרֶמִי, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וְעַתָּה לָכֵה נִכְרַתָּה בְּרִית... וַיֹּאמֶר לְבָן הַגָּל הַזֶּה עַד בֵּינִי וּבֵינְךָ הַיּוֹם עַל פֶּן קָרָא שְׁמוֹ גִלְעָד... עַד הַגָּל הַזֶּה וְעַד הַמַּצְבָּה".

וְעוֹד מְגַלֶּה לָנוּ הָאֲרִיז"ל, כִּי אוֹתוֹ ג' ל' שְׁהַעֲמִיד יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא רָמַז עַל ל"ג בְּעֵמֶר, כְּפִי שְׁגַם כָּתַב "בְּעַל הַתְּנִי"א בְּסִידוֹר שְׁלוֹ (שַׁעַר ל"ג בְּעֵמֶר, דף ד"ש): "עַד הַגָּל הַזֶּה" – הַנָּה, בְּפָסוּק זֶה יֵשׁ רָמַז ל' – ל"ג בְּעֵמֶר בַּתּוֹרָה, בְּתִיבַת ג'ל". וְכֵן כָּתַב הַקְּדוּשָׁת לְוִי" (וַיֵּצֵא): "וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד", הַפָּסוּק הַזֶּה מְרַמֵּז עַל ל"ג בְּעֵמֶר, כִּי ג' ל' הוּא אוֹתִיּוֹת ל"ג".

וְהַנָּה, בְּעֵינֵינוּ זֶה כָּתוּב בְּ"דְרָשׁוֹת חֲתָם סוֹפֵר" (דף רע"ט): "לְמַ"ד גִּימ'ל (ל"ג) גַּמְטְרִיָּא קמ"ז – (כְּמַנְיָן) שְׁנוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁלֹּא מֵת". וְלְכַאוּרָה לֹא מוֹבָן, מֵהַ עֵינֵינוּ ל"ג בְּעֵמֶר לַיַּעֲקֹב אָבִינוּ? אֵךְ לְפִי הָאָמֹר יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַכּוֹנֵה לְדַבְּרֵי הָאֲרִיז"ל, שַׁיְעָקֹב אָבִינוּ כְּבָר הַקְּדִים לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְהַמְתִּיק הַדִּינִים בְּ–ל"ג בְּעֵמֶר.

כְּדִי לְהַבִּין עֵינֵינוּ זֶה בֵּיתָר שְׂאֵת, הֵבֵה נִתְבוּנָן בְּמָה שֶׁשְׁנִינוּ בְּגַמְטְרִיא (שְׁבֵת ל'ג'): "רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֵילְעָאִי – (הוּא) רֹאשׁ הַמְּדַבְּרִים בְּכָל מְקוֹם... וְאֵמָאִי קָרוּ לֵיהּ (=וּמְדוּעַ קָרָאוּ לוֹ) 'רֹאשׁ הַמְּדַבְּרִים בְּכָל מְקוֹם?' (וּמְסַפֵּר הַגַּמְטְרִיא, שְׁפַעַם אַחַת) דִּיתְבִּי (=יִשְׁבוּ) רַבִּי יְהוּדָה (בְּרַבִּי אֵילְעָאִי), וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן (בְּרַבִּי יוֹחָאִי). וְיִתְיַב (=יִשְׁב) יְהוּדָה בֶּן גְּרִימָה גְּבִיָּהוּ (=עֲמָהֶם). פִּתַּח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: כְּמָה נְאִים מַעֲשִׂיהֶם שֶׁל אוֹמְרֵי זוֹ (=הַרוֹמָאִים) – תִּקְנוּ שְׁוָקִים, תִּקְנוּ גְּשָׁרִים, תִּקְנוּ מְרַחְצָאוֹת. רַבִּי יוֹסִי שָׁתַק. נִעְנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי (=רַשְׁב"י) וְאָמַר: כָּל מָה שֶׁתִּקְנוּ – לֹא תִקְנוּ אֶלָּא לְצוּרָךְ עֲצָמָן – תִּקְנוּ שְׁוָקִים לְהוֹשִׁיב בָּהֶם זוֹנוֹת. (תִּקְנוּ) מְרַחְצָאוֹת – לְעַדְנָן בָּהֶם עֲצָמָן. גְּשָׁרִים – לְיִטּוֹל מֵהֶם מְכֻסִּים. הֲלֹךְ יְהוּדָה בֶּן גְּרִימָה וְסִפֵּר דְּבַרְיָהֶם, וְנִשְׁמַעוּ לְמַלְכוּת. אָמְרוּ (הַרוֹמָאִים): יְהוּדָה שְׁעָלָה (=שֶׁשָּׂבַח אֶת הַרוֹמָאִים) – יִתְעַלָּה (לְהִיּוֹת רֹאשׁ הַמְּדַבְּרִים). יוֹסִי שָׁתַק – יִגְלֶה לְצַפּוּרִי. שְׁמַעוֹן (בְּרַבִּי יוֹחָאִי) שְׁגִינָה – יְהַרְגֵנוּ... אֲזָלוּ, טָשׁוּ בְּמַעְרְתָא... אֵיתִיבוּ תְרִיסַר שְׁנֵי בְּמַעְרְתָא (=רַשְׁב"י) בְּרַח מְגִזִּירַת הַרוֹמָאִים, וְהִסְתַּתֵּר עִם בְּנוֹ בְּמַעְרָה שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנִים).

וְרֹאוּי לָנוּ לְהַתְבוּנָן כָּאֵן, מָה רָאָה רַשְׁב"י לְסַפֵּן אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר בְּגִנוּתָהּ שֶׁל רוֹמִי, וְאֵיךְ לֹא חָשַׁשׁ שְׁדַבְּרִי וְתַפְרִסְמוֹ לְמַלְכוּת? שְׁהָרִי, כָּלֵל גְּדוֹל הוּא שְׁכָל מָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּפִנֵּי שְׁלֹשָׁה, שׁוֹב אֵינוֹ בְּגִדְרֵ סוּד.

וְנִרְאָה לְבָאָר כְּוִנָּתוֹ הָעֲמוּקָה שֶׁל רַשְׁב"י, עַל–פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּ"סַפְרִי" (בְּהַעֲלוֹתְךָ): "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר: הֲלָכָה, בִּידוּעַ שְׁעָשׂוּ שׁוֹנָא לַיַּעֲקֹב". וּמְבוֹאֵר בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלְשׁוֹנָאֵי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ ב' דְּרָכִים כְּדִי לְהִילָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל: דְּרָךְ אַחַת הִיא דְּרָךְ הַמְּלַחְמָה, כְּפִי שְׁעָשָׂה הַמֶּן הַרְשָׁע, שֶׁבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְהוּדִים.

הַדְּרָךְ הַשְּׁנִי הִיא דְּרָךְ הַשְּׁלוֹם – לְקַרֵּב אֶת הַיְהוּדִים, כְּדִי שִׁיתְעַרְבוּ עִם הַגּוֹיִים, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים קו', לה): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם, וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם". וְלָכֵן אָמַר רַשְׁב"י: "הֲלָכָה, בִּידוּעַ שְׁעָשׂוּ שׁוֹנָא לַיַּעֲקֹב". כְּלוֹמֵר, הַקִּב"ה הַשְּׂרִישׁ בְּגוֹיִים שֶׁנֶּאֱמַר כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ יִשְׂרָאֵל בְּגוֹיִים וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם.

וְעַל–כֵּךְ אָנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כְּפִי שְׁמְבוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ "תְּמוּרָה" (הַמִּיּוֹחָס לְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְלְרַבִּי עֲקִיבָא): "הוֹדִיָּה גְּדוּלָּה מְבַקְשִׁין יִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְהַקִּב"ה, שֶׁהִטִּיל בֵּינֵיהֶם וּבֵין אוֹמוֹת הָעוֹלָם שְׁנֵאָה וְתַחֲרוֹת. שְׂאִילוּלָא כֵן, הָיוּ מִתְעַרְבִין (יִשְׂרָאֵל) בְּגוֹיִים, וְלוֹמְדִים מֵעֲשִׂיהֶם". וּמָה נִפְלְאִים דְּבַרֵּי רַבִּינוּ בְּחַיִּי ("קְדוּשִׁים"): "וְאֶבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי". חוֹכְמַת הַתּוֹרָה חִיבָה לָנוּ לְהִיּוֹתָנוּ מוֹבְדָלִין בְּמַאֲכָלָנוּ וּבְמַלְבוּשָׁנוּ (מִן הַגּוֹיִים). וּמִתּוֹךְ שְׂאָנוּ (מוֹבְדָלִים)... הֵם מְקַנְאִים בָּנוּ, וּמִתּוֹךְ קִנְאָתָם יִשְׁנָאוּ אוֹתָנוּ, כְּעֵינֵינוּ שְׁפָרְשׁוּ חוֹז"ל (שְׁבֵת פט'): (וְהָרִי) הָרַח חוֹרֵב שְׁמוֹ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'סִינַי'? מִשּׁוֹם שֶׁמִּשְׁם יֵצְאָה שְׁנֵאָה לְעוֹבְדֵי גִילוּלִים (עַל יִשְׂרָאֵל)".

בענין זה אומר הרה"ק רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל (שנלחם קשות כנגד מפת ההתבוללות של רבים מבני דורו), על מה שכתוב בתורה (בראשית כו, טז): "ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד": מי יודע כמה נפשות זכו להינצל מרדת שחת על-ידי המאמר "לך מעמנו", שאומות העולם זורקות תמיד כלפינו. מעתה יש לומר, שכאשר שמע רשבי"י איך רבי יהודה משבח את הרומאים - על שבנו שוקים, גשרים ומרחצאות, שגם ישראל משתמשים בהם - השפיל להבין, שכל כונתם של הרומאים, בכך שאפשרו לישראל להשתמש בדברים אלו, היתה לקלקל את ישראל, על-ידי שיתחברו עמהם. ולכן פתח את פיו, ובמסירות-נפש דבר בגנות הרומאים, ואמר: "כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן" - למלא תאות לבם, כדי שיתחברו ישראל עמהם, ויתבוללו חלילה בתוכם.

והנה, כאשר נתבונן בחינוך שהעניק יעקב אבינו לבניו השבטים, נראה, שהדריך אותם להיבדל מכל אומות העולם וממעשיהם הרעים. ענין זה נרמז בפסוק (שם לג, יז): "ויעקב נסע סכתו ויבן לו בית". דהינו, שהקיף את עצמו עם ארבע קירות הבית, שהיו בבחינת חומה קדושה להיבדל ולהישמר מכל ההשפעות הרעות של הסביבה, שאין עליה על תורה.

וזהו שאמר יעקב לעשו (בראשית לב, ד): "עם לבן גרתי ואחר עד עתה", פרש רש"י: "גרתי" - אותיות תרי"ג. כלומר, עם לבן הרשע גרתי - ותרי"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים". דהינו, אומר יעקב לעשו, אחיו הרשע: הן אמת שאני שולח מלאכים להתפייס ולהשלים אתך, אבל תדע נאמנה כי אין ברצוני לכרות אתך ברית של ידידות ורעות. בדיוק כמו שעשיתי עם לבן הארמי, שאמנם הייתי מסור ונאמן לעבודה שעבדתי אצלו, אך עם כל זאת שמרתי את עצמי וילדי ממעשיו הרעים.

מעתה יש לומר, שיעקב אבינו עשה הכנה ל-ל"ג בעמר בכרית שפרת עם לבן, על-ידי שהעמיד ג"ל בינו לבין לבן (ג"ל אותיות ל"ג), ובכך התכונן, כאמור, לעשות מחיצה, שלא להתחבר עם לבן הרשע. לפי האמור, הרי זו הכנה ל-ל"ג בעמר, יום ההילולא של רשבי"י, שזכה להשגתו הגדולה בתורת הנסתר בזכות שהלך בדרכו של יעקב אבינו, לעשות מחיצה בין ישראל לבין מלכות רומי, על-ידי שידבר בגנותה.

יש להוסיף מה שאמר כ"ק האדמו"ר מרן שלום מבעלזא זיע"א, שבכונה תחילה קבעו מסדרי הגמרא במסכת שבת בדרך ל"ג את סיפור המעשה על רשבי"י, שהוכרח לברוח ולהתחבא במערה, ונתעלה שם בקדושתו והשגתו בתורת הנסתר. שכן, בקשו הם לרמוז בכך על ל"ג בעמר, יום ההילולא של רשבי"י.

מעתה יש לומר, שאותו ג"ל שהכין יעקב אבינו, כדי להפריד בינו לבין לבן הארמי, הוא רמז למאמר ל"ג של רשבי"י בתלמוד הבבלי, אשר במאמר זה מסר רשבי"י את נפשו לדבר בגנות מלכות רומי.

וכל זאת, כדי ללמדנו, שהדרך הישרה ללכת היא בדרכי רשבי"י, שלא לחבב את מעשי הרשעים. אלא, יש להתרחק מהם וממעשיהם. ובזכות זה שנלך בדרכו של רשבי"י, יתקיים בנו מאמר הפיטן האלקי: "תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדנו, אדוננו בר יוחאי". אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס ו'נאני תפילתי לך ה' עת רצון")

מסופר על רבי אהרן כהן זצ"ל, מראשי ישיבת חברון, שהיה מיוסר בכבלי מחלה, חלוש ונגוע כאבים, ולמרות זאת היה מתגבר כארי לעבודת הבורא. וכשהיה נייעור ממשכבו היה פלו להט אש של שלהבת קדש, השופכת שיחה לפני קונה, ומתלהטת בערגה וכיסופין לפני בוראה. פעם הסביר לשואל, שתמה על פשר הנהגתו, ואמר לו: "ההכרה כי אני מתיצב לפני בורא עולם, היא שנתנה לי את הכח להתגבר על חולשתי".

על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", מספרים בהערצה, שתמיד כאשר היה הולך להתפלל היה מפזם לעצמו את הכתוב: "היכון לקראת אלקיך ישראל". ובזמן התפילה החזיק בידו את הסיידור, ולא הוציא את עיניו מתוכו, ועל פניו נפרו סימנים של גיל ואושר, כמאמר התנא רבי איבו (מדרש "שומר טוב"): "כשתהיה עומד לפני להתפלל, יהא לבד שמח עליך, שאתה מתפלל לאלהים, שאין פיוצא בו, כי זאת היא השמחה האמיתית שיהיה לבו של אדם עלז, על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך, שאין כמוהו".

וכשהיה אומר את "הזמירות" בתפילה, המלים התנגנו מפיו פרינת הזמיר, והוא היה פלו כפינור לדוד המלך, נעים זמירות ישראל. וכשקרא את "שמע", היתה שפוכה על קלסתריו נהרה עילאית. תמיד בחזרת הש"ץ היה עומד - גם בסוף ימיו, כשגברה עליו חולשתו. ואפילו בימים הנוראים, כשהתפילה היתה מתארכת, לא ותר על מנהגו זה, לעמוד בחזרת הש"ץ, בבחינת "שרפים עומדים...".

מספר אחד מבני ביתו: כשרבנו זה"ה היה עובר לפני התיבה ביום הפיורים, כיון שהתחיל לומר את נוסח ה"וידווי" של הרב נסים גאון, היה קולו משתנק מבכי עצור. באותה שעה, לב כל המתפללים היה נמס כדונג, בראותם "ספר תורה חי" בוכה ומתודה בדמעות שלישי. ואם הוא היה כל-כך מצר ודואג, מה נגיד אנו, "אזובי הקיר"...? **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשֶּׁבֶת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִקְּלֹפֹתֵינוּ וּמִטּוֹמְאוֹתֵינוּ"

אָנוּ נִמְצָאִים בְּיָמֵי סְפִירַת הָעֹמֶר, שֶׁהֵם, כִּידוּעַ, יָמֵי הַכְּנָה לְקִרְאת קַבְּלַת הַתּוֹרָה. וְלָכֵן, מִן הָרְאוּי לְהִתְעַמֵּק בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, וּלְהַבִּין מַהִי הַחֻכָּה הַקְּדוּשָׁה הַמוֹטְלֶת עָלֵינוּ בְּיָמֵים אֵלֶּה, וּמַהִי הַנְּקוּדָה הָעֵיקָרִית שְׂאֵלֶיהָ עָלֵינוּ לְשִׂאוּף וּלְהִשְׁתַּוְּקָק, כְּדֵי שְׂנוּכַל לְהִתְכַּוֵּן כְּרְאוּי לְקִרְאת קַבְּלַת הַתּוֹרָה.

הִנֵּה, יָדוּעַ שֶׁתְּכַלִּית יְצִיאַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הִיְתָה כְּדֵי שְׂיִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּמַעֲמַד הָרַ סִינַי, וּכְמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ג', יג'): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹקִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלֶיךָ אֶל פְּרַעֲהַ וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם". וַפֶּרֶשׁ רִשׁ"י זצ"ל: "עַל מָה זָכוּ יִשְׂרָאֵל שְׂיַעֲשֶׂה לָהֶם נֶס וְאוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם?".

עַל שְׂאֵלָה זוֹ עוֹנֶה הַקַּב"ה: "וַיֹּאמֶר כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שְׂלַחְתִּיךָ, בְּהוֹצִיאֶיךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה". וּמִפֶּרֶשׁ רִשׁ"י: "שְׂשִׂאֵלְתָּ, מָה זָכוּת יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל שְׂיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם? דְּבַר גְּדוֹל יֵשׁ לִי עַל הוֹצָאָה זוֹ – שְׁהֵרִי, עֲתִידִים לְקַבֵּל (אֶת) הַתּוֹרָה עַל הָהָר הַזֶּה לְסוּף ג' חוֹדְשִׁים שְׂיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם".

אִם כֵּן, נִשְׂאֵלְת הַשְּׂאֵלָה, מִפִּיּוֹן שֶׁתְּכַלִּית יְצִיאַת מִצְרַיִם הִיא שְׂיִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, מִדוּעַ הִשְׁתָּה הַקַּב"ה אֶת קַבְּלַת הַתּוֹרָה עַד לְאַחַר יָמֵי הַסְּפִירָה, וְלֹא נָתַן לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה תִּיכָף וּמִיָּד לְאַחַר שְׂיִצְאוּ מִמִּצְרַיִם?

אֶךְ הַתְּשׁוּבָה לְכַךְ פְּשוּטָה מְאֹד. הַבּוֹרָא, יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ וְיִתְעַלֶּה, רָצָה לְתַתּוּ זְמַן לְיִשְׂרָאֵל כְּדֵי שְׂיִכְנוּ אֶת עַצְמָם בְּיָמֵי הַסְּפִירָה לְקִרְאת קַבְּלַת הַתּוֹרָה. וּמִכָּאֵן לּוֹמְדִים אָנוּ שְׂבִכָּל שָׁנָה וְשָׁנָה, יָמֵי הַסְּפִירָה הֵם יָמֵים שֶׁל הַכְּנָה לְקִרְאת קַבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בַּחֲג הַשְּׁבוּעוֹת.

וּכְפִי שְׂאָנוּ אוֹמְרִים בְּתַפִּילָה לְאַחַר סְפִירַת הָעֹמֶר (לְפִי נוֹסַח אֲשַׁכְּנֹז): "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה צוֹתְנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לְסַפּוֹר סְפִירַת הָעֹמֶר, כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִקְּלֹפֹתֵינוּ וּמִטּוֹמְאוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שְׁכַתְּבָת בְּתוֹרַתְךָ: 'וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשֶּׁבֶת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עוֹמֶר הַתְּנוּפָה שְׁבַע שִׁבְתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמִּחְרַת הַשֶּׁבֶת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם'. כְּדֵי שְׂיִטְהָרוּ נַפְשוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִזֹּהַמָּתָם".

וְרְאוּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְלַמּוֹד וּלְשַׁנֵּן מַה שְׁכַתְּב רַבִּי חַיִּים וִיטַל זצ"ל בְּסִפְר "שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה" (חֵלֶק א', שַׁעַר ב'), מִתּוֹרַתוֹ שֶׁל רַבּוֹ הָאֲרִיז"ל, שֶׁם הוּא מְבַאֵר מִדוּעַ בְּכָל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת לֹא נִזְכְּרָה עֲבוֹדַת הַמִּידוֹת שֶׁל הָאָדָם שְׂלֵא לְכַעוֹס וְשְׂלֵא לְהִתְגָּאוֹת.

וּבִיאוֹר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים עוֹלָה כִּי הָאָדָם מוֹרַכֵב מִשְׁתֵּי נַפְשוֹת הַמִּתְנַגְּדוֹת זוֹ לְזוֹ. מִצַּד אֶחָד יֵשׁ בּוֹ "נֶפֶשׁ שְׂכָלִית", שְׂמִקוּמָה בַּמָּח, וְהִיא מוֹשְׁכַת רַק לְטוֹב וּלְעֲבוֹדַת ה'. וּמִצַּד שְׁנֵי יֵשׁ בְּאָדָם "נֶפֶשׁ שְׂפִלָּה", שְׂהִיא מְלוּבֶשֶׁת בְּדָם לְהַחִיּוֹת אֶת כָּל הָאֵיבָרִים בְּגוּף, וְהִיא מוֹשְׁכַת תְּמִיד אַחֲרֵי כָּל הַתְּאוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְסִפְרֵי הַחִסְדוֹת הִיא נִקְרָאת "נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית", כִּיּוֹן שְׂהִיא נִמְשְׁכַת לְכָל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ הַבְּהֵמָה.

וְלָכֵן, עֵיקַר עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא לְהַגְבִּיר אֶת הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית", הַנִּמְשְׁכַת כְּאִמּוֹר רַק לְטוֹב, עַל הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂפִלָּה", הַנִּמְשְׁכַת לְרַע.

אוֹלָם, בְּרוּר הוּא, שְׂאִין בִּיכוּלַת הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית" לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן ה' וּמִצְוֹתָיו בְּפוּעֵל, אֲלֹא רַק בְּאִמְצָעוֹת הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂפִלָּה", שְׂהִיא מַחִיָּה אֶת כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף. (שְׁהֵרִי, לְמִירוֹת שְׂהַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית" יוֹדַעַת מָה טוֹב לְאָדָם עַל-פִּי מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה, הָרִי בְּפוּעֵל הַמַּעֲשִׂים נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי הָאֵיבָרִים שְׂבִגוּף, שְׂמִקְבְּלִים אֶת חַיּוֹתָם מִהַדָּם/מִהַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂפִלָּה").

לָכֵן, אוֹמֵר רַבִּי חַיִּים וִיטַל, אִם אֵין הָאָדָם מְתַקֵּן אֶת הַמִּידוֹת הַטְּבוּעוֹת בַּ"נֶפֶשׁ הַשְּׂפִלָּה", לֹא תוּכַל הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית" לְהוֹצִיא אֶת רְצוֹנָה לְעֲבוֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּפוּעֵל, כִּיּוֹן שְׂהַעֲצָלוּת, הַגְּאוּה וְהַתְּאוּה שֶׁל הַ"נֶפֶשׁ הַשְּׂפִלָּה" יַעֲמְדוּ בְּדַרְכָּהּ, וְהִיא לֹא תִרְצָה לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

וכפי דבריו הקדושים: "והנה, ענין המידות הן מוטבעות באדם ב"נפש השפלה", הנקראת יסודית... והנה, בנפש הזה תלויות המידות הטובות והרעות, והן כסא ויסוד ושרש אל הנפש העליונה, השכלית, אשר בה תלויין תרי"ג מצות התורה... לפיכך אין המידות מכלל תרי"ג המצות. ואמנם, הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצות, בקיומן או בביטולן, יען כי אין כח בנפש השכלית לקיים המצות על-ידי תרי"ג איברי הגוף, אלא באמצעות נפש היסודית (=נפש השפלה), המחוברת אל הגוף עצמו בסוד (ויקרא יז, יד): 'כי נפש כל בשר דמו'ו בנפשו הוא'. לפיכך ענין המידות הרעות קשה מהעברה עצמה מאד מאד. וכך תבין ענין מה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קה, עב): 'כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה' ממש, שהיא שקולה ככל תרי"ג המצות. וכן אמרו (סוטה עא): 'מי שיש בו גסות הרוח, הוא ככופר בעיקר, וראוי לגדעו כאשרה ואין עפרו ננער...', וכאלה רבות. והבן זה מאד, כי להיותם עיקרים ויסודות, לא נמנו בכלל תרי"ג המצות התלויות בנפש השכלית. ונמצא, כי יותר צריך להיזהר ממידות הרעות יותר מקיום מצות 'עשה' ולא תעשה', כי בהיותו בעל מידות טובות, בנקל יקיים כל המצות".

הנה כי כן, עתה מבואר היטב מדוע הקדים הקב"ה את ימי הספירה לקבלת התורה. שהרי, קבלת התורה היא איך לקיים את כל תרי"ג המצות, בכל פרטיהן ודקדוקיהן. אולם, אם לא יזכרו ישראל את המידות הטובות "בנפש השפלה", לא תוכל ה"נפש השכלית" לקיים את תרי"ג המצות באמצעות איברי הגוף, שחיותם הוא מה"נפש השפלה".

על-כן הקדים הקב"ה את ימי הספירה, כדי שנוכח בהן את המידות הטובות ב"נפש השפלה". ורק לאחר מכן נתן לנו את התורה הקדושה, כדי שנוכל לקיים בפועל (ממש) את תרי"ג המצות. מעתה גם יתבאר היטב, מדוע תקנו הקדמונים ללמוד במסכת אבות בימי הספירה. שכן, כאמור, עיקר העבודה בימי הספירה היא לזכור את המידות שבלב (שזה שרש ויסוד לכל התורה כלה). ומטעם זה יש מ"ט ימי ספירה, כמנין "לב טוב", כדי להגיע לקבלת התורה עם לב טוב, המזוכך מכל המידות הרעות הטובות ב"נפש השפלה"... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם"

תמה הגאון רבי יעקב נימן, ראש ישיבת "אור ישראל": אחר שצוה התורה על הכהנים, שיהיו קדושים יותר מכל ישראל, לשם מה היא מצוה אותם שלא להדרדר למדרגה השפלה של חילול ה'?! הלא הציווי ברור מאליו... והשיב: כולל גדול למדנו מכאן: בעבודת ה' אין מושג של "אמצע"! האדם יכול להיות רק באחת משתי הבחינות: "קדשים תהיו", או מחלל שם אלקיו!

כפי שנוכל להיזכר גם מלשון פרשת "והיה אם שמוע", שמיד אחר ההוראה של "ולעבדו בכל לבבכם", נאמר: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים". (דברים יא, טז).

על דרך זו נוכל להבין את הסיבה שנקראת פרשת ה"עריות" ביום הכיפורים בתפילת המנחה, דוקא קרוב לסיום היום הקדוש. וזאת, כדי שכל אדם יזכיר לעצמו, שאמנם נמצא הוא כעת במדרגה גבוהה עד מאד. אך אם לא ישמור על עצמו במשך כל ימות השנה במדרגה זו, יכול בנקל להגיע למדרגה הפחותה ביותר, ולהיכשל בעון הנורא של עריות, רחמנא ליצלן!

"...וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש..."

פעם אחת נפגש רבי שלמה ליב, בן רבי ברוך מלנצה, עם האדמו"ר הנודע רבי שמחה בונים מפשיסטה (שהיה גדול תלמידיו של "היהודי הקדוש"). אמר רבי שמחה בונים לרבי שלמה ליב: "גדולה מצות סכה יותר מכל שאר המצות שבתורה, שהרי כלום (=האם) יש לה מצוה אחרת, שהאדם נכנס לתוכה בכל רמ"ח איבריו, בכל בגדיו ואפילו במנעליו?"

"דבריה נאים ונכונים" – השיב רבי שלמה ליב לחברו – "אך לדידי (=לגבי) גדולה ממנה (=ממצות סכה) מצות השבת. שכן, במצוה זו, האדם אינו נדרש לעשות שום פעולה, אף לא תנועה קלה שבקלות. מן הרגע שהגיעה שעת השבת, מוכנס היהודי לתוך המצוה, בלא שיתן את דעתו על-כף (=מבלי שירגיש), ומאז, ועד יציאת השבת, אין הוא יוצא ממנה אפילו לא לרגע אחד..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בַצְּדָקָה" כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּנְקַדְשֵׁתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כב', לב')

מִפְּסוּק זֶה לְמַדּוֹ חֻכְמִים (סְנֵהֲרִין עד'), עַל חֵיבוֹב הָאָדָם לְמָסוֹר עֲצָמוֹ לְמִיתָה עַל קִידוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכָתַב הַמְּקוֹבֵל רַבִּי מִנְחֵם רִקְוֵאנְטִי, מְגִדּוּלֵי הָרֵאשׁוֹנִים (פְּסָחִים סִימֵן ע'): הַמְּקַדְשִׁים אֶת הַשֵּׁם, חֵיבִים לְבָרֵךְ עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא, כִּינּוֹן שֶׁהוּא מִצּוֹת עֲשֵׂה מְדַאֲרֵיתָא, דְּכָתִיב: "וּנְקַדְשֵׁתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, קָבְעוּ לָנוּ הָרֵאשׁוֹנִים, שְׂאִין מְבָרְכִים עַל מִצְוָה שְׂאִינָה תְלוּיָה כְּלָה בִּיד הָעוֹשֶׂה (שׁו"ת הַרְשֵׁב"א א', יח'). אִם כֵּן, מִדּוּעַ מְבָרְכִים עַל מִצּוֹת קִידוּשׁ ה', שֶׁתְלוּיָה גַם בִּיְדֵי הַמוֹצִיא לְהוֹרֵג.

וּמִבְּאֵר הַשֵּׁל"ה הַקְדוּשׁ (שַׁעַר הָאוֹתִיּוֹת א', נט'), שֶׁבְּרַגְעַ שֶׁהָאָדָם מְבִיעַ נְכוֹנוֹת לְמָסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְמִיתָה עַל קִידוּשׁ ה', הוּא קַיִם מִצּוֹת "עֲשֵׂה" זֶה – גַּם אִם לְבָסוּף נַעֲשֶׂה לוֹ נֶס וְנִצַּל, כְּדִנְיָאֵל וְחִבְרִיו, שֶׁנִּצְלוּ מִכַּבְּשֵׁן הָאֵשׁ.

בְּעֵינַיִן נּוֹסַח הַבְּרָכָה, כָּתַב הַשֵּׁל"ה (שָׁם): "מִי שֶׁבָּא לִידוֹ מִצּוֹת קִידוּשׁ הַשֵּׁם, וּמְקַיִם מִצּוֹת 'עֲשֵׂה' (שֶׁל) 'וּנְקַדְשֵׁתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', שֶׁמְפֹרָסָם (הַדְּבָר) לְעֲשֵׂרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ קוֹדֵם שֶׁיִּהְיֶהגוּהוּ יְבָרַךְ בְּשִׁמְחָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ... אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו, וְצוּנָנוּ לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים".

בְּסִפֵּר "יוֹסֵף אוֹמֵץ" הוּבָא נּוֹסַח אַחֵר לְבְּרָכָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה'... אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ... לְאַהוּב שֵׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא, הִהְיָה וְהָהוּוּה וְהָעֵתִיד לְהִיּוֹת, בְּכָל לְבַבְנוּ וּבְכָל נַפְשָׁנוּ, וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים, בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְקַדֵּשׁ שְׁמֶךָ בְּרַבִּים".

הַעֵיד הַגָּאוֹן רַבִּי אֶפְרַיִם אֲשֶׁרִי זצ"ל, בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ רַבִּי אֵלִיהוּ מוֹרְשָׁה הִ"ד, כִּי בְטָרָם עָלוּ הַקְדוּשִׁים, הַגָּאוֹן רַבִּי אֶלְחָנָן וְסֵרְמֵן, וּבְנֵי הָעִילוּי רַבִּי נִפְתָּלִי הִ"ד, עַל הַמוֹקֵד, הָעֵבִיר הַגָּאוֹן לְבָנוּ אֶת שְׁשֻׁמֵעַ מְרַבּוּ, מִרְן הַ"חֶפֶץ חַיִּים" זִיע"א, בְּתַקוּפַת מְלַחְמַת הָעוֹלָם הָרֵאשׁוֹנָה, שֶׁבְּעֵת שְׁזוּכָה הָאָדָם לְמָסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִידוּשׁ ה', עָלָיו לְבָרֵךְ אֶת הַבְּרָכָה כְּנוֹסַח שֶׁהֵבִיא הַשֵּׁל"ה הַקְדוּשׁ ("בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ... אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו, וְצוּנָנוּ לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים").

"וּנְקַדְשֵׁתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

יְדוּעַ הָיָה הַגָּאוֹן הָאֲדִיר רַבִּי פִּינְחָס אֶפְשָׁטִין זצ"ל רַאב"ד הָעֵדָה הַחֲרָדִית בִּירוּשָׁלַיִם, בְּקִנְיָתוֹ לְכָל דְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה. מִתְקַף תִּפְקִידוֹ בְּבֵית הַדִּין שֶׁל הָעֵדָה הַחֲרָדִית הָיָה אַחֲרָאֵי עַל הַעֲנֻקָת תְּעוּדַת כְּשָׁרוֹת מִהַדְרַת לְבַתִּי הָעֵסֶק וְהַמְּפַעֲלִים שֶׁעָבְרוּ אֶת שִׁבְט בִּיקוּרְתוֹ הַמְּדַקְדָּקָת. לֹא בְּנִקֵּל הָיָה נִתֵּן לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ תְּעוּדַת כְּשָׁרוֹת שֶׁכְּזוֹ, מְשׁוּם שֶׁעֲמַד בְּתַקְוָה וּבְהַקְפָּדָה יִתְרָה עַל כָּל תֵּג וְתֵג שֶׁל הוֹרָאוֹת בֵּית הַדִּין, שֶׁיִּקְיָמוּ בְּמִדְיָק, לֹא וִיתוּרִים וּפְשָׁרוֹת. הַנְהַגְתוֹ זֶה הָיָה שֶׁהֵבִיָּאָה לְבִסוּסָה וְהַצְלָחָתָה שֶׁל כְּשָׁרוֹת הַבְּד"ץ, וּלְכַךְ שֶׁבְּכָל תְּפוצוֹת יִשְׂרָאֵל סוּמְכִים עָלֶיהָ לֹא עוֹרְרִין.

מִלְבַּד הַקְפָּדוֹת הַכְּשָׁרוֹת, נִמְנַע הָרַאב"ד מִלְתֵּת הַכְּשָׁר לְמַפְעָלִים שֶׁיִּצְרוּ מוֹצָרִים שֶׁהָיוּ בְּגֵדֵר מוֹתְרוֹת, הוּא טָעַן כִּי אֵין הַצְּדָקָה לְנִהַג בְּאַחֲרִיּוֹת כַּה כְּבָדָה וּלְסַפֵּק הַכְּשָׁר עַל מוֹצָר, שֶׁאִינוּ אֵלָא מוֹתְרוֹת.

הַרְבֵּ הָיָה עוֹרֵךְ הוּא מְפַעֵם לְפַעַם בִּיקוּרוֹת פְּתַע בְּמַפְעָלִים וּבְבַתִּי הָעֵסֶק. יַחַד עִם עֲמִיתָיו הַגָּאוֹנִים, חֲבָרֵי הַבְּד"ץ, הָיָה מוֹפִיעַ בְּפִתְאוּמִיּוֹת כְּדִי לְעַקֵּב מִקְרֹב אַחֵר הַצִּיּוֹת לְהוֹרָאוֹת בֵּית הַדִּין. לֹא פַעַם וְלֹא פַעַמִּים אַרְע, שֶׁמְפַעֵל שְׁלֵם נִפְסֵל וְאֵבֵד אֶת תְּעוּדַת הַהַכְּשָׁר כְּתוֹצָאָה מִבִּיקוּרוֹת פְּתַע אֵלּוּ. בְּאַחַת הַפַּעַמִּים הִגִּיעוּ הָרַאב"ד וּבֵית דִּינֵנוּ לְבִקְרַת פְּתַע שִׁגְרֵתִית בְּמַפְעֵל מְמַתְקִים, שֶׁעֲמַד תַּחַת בְּעֵלוֹתוֹ שֶׁל יְהוּדֵי יִקְר וִירָא שְׁמִים. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְמַפְעֵל, הוֹפְתַע "בַּעַל הַבֵּית" לְרֵאוֹתָם, אַךְ בְּשִׁמְחָה הַתְלוּהָ אֵלֵיהֶם לְסִיּוֹר נִרְחַב וּמַעֲמִיק בְּכָל מַחְלָקוֹת הַמַּפְעֵל, תוֹךְ שֶׁהוּא עוֹמֵד מִן הַצֵּד בַּחֵיל וּבְרַעְדָה, פֶּן חֲלִילָה יִמְצָאוּ דְבַר מָה שֶׁיִּגְרוּם לְהַסְרַת תְּעוּדַת הַכְּשָׁרוֹת מִהַמַּפְעֵל.

בְּמִשְׁךְ שְׁעָה אַרְכָּה סִירוּ הָרַאב"ד וְחֲבָרֵי בֵּית הַדִּין בְּרַחְבֵי הַמַּפְעֵל, תוֹךְ שֶׁהֵם מַעֲבִירִים אֶת שִׁבְט בִּיקוּרְתָם עַל כָּל מְכוֹנָה וּמְכוֹנָה, מְסִירִים בְּמַחְסָנִים וּבְאוֹלָמוֹת הִיּוֹצוּר, וּמַאֲזִינִים לְהַסְבִּירוּ שֶׁל אַחֲרָאֵי הַכְּשָׁרוֹת בְּמָקוֹם. סוּף סוּף הַסְתִּימָה הַבִּיקוּרַת לְשִׁבְעֵיּוֹת רְצוּנָם שֶׁל חֲבָרֵי הַמַּשְׁלַחַת. הַמַּפְעֵל עֲמַד בְּכָל דְּרִישׁוֹת הַכְּשָׁרוֹת, וְהַרְבָּנִים אֵף הִבִּיעוּ אֶת הַתְּפַעֲלוֹתָם מִסִּידוּרֵי הַכְּשָׁרוֹת הַמִּיחְדִּים שֶׁהִנְהִיגוּ בּוֹ.

בְּטָרִם יֵצְאוּ לְדַרְכָּם, פָּנוּ הָרֹאֲבִ"ד וְחִבְרֵי בֵּית הַדִּין לְהַפְרֹד לְשָׁלוֹם מִבְּעַל הַמַּפְעֵל. מִה רַבָּה הָיְתָה הַפְּתָעַתְם, כַּאֲשֶׁר פָּנָה אֲלֵיהֶם הָאִישׁ וְאָמַר: "רְבוּתִי, בְּמַסְכַּת בְּרָכוֹת (לא', ב') דּוֹרְשֵׁת הַגְּמָרָא מְדַבְּרֵי שֶׁל עָלֵי הַכֹּהֵן לַחֲנָה, אִם שְׂמוּאֵל, אַחַר שְׁחַשְׁבָּה לְשִׁכּוּרָה (שְׂמוּאֵל א' א', יז'), בְּרַךְ אוֹתָהּ, וְאָמַר לָהּ: "לְכִי לְשָׁלוֹם, וְאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שְׁלֹתָךְ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַמּוֹ".

מִכָּאן, לְחוּשֵׁד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדַבָּר שְׂאִין בּוֹ, שְׁצַרִיךְ לְפִיסוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁצַרִיךְ לְבָרְכוֹ מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה. כְּפִי שְׂיָדוּעַ לְכַבּוֹד תּוֹרַתְכֶם, זָכַתָּה חֲנָה לִישׁוּעָה מֵעַל לְדַרְךְ הַטָּבַע, וְנִפְקָדָה בְּפָרִי בְּטוֹן". וְכֵאן פָּרַח הָאִישׁ בְּבָכִי וְהִמְשִׁיךְ בְּדַבְּרָיו: "כַּאֲשֶׁר הִגַּעְתֶּם הִנֵּה לְבַקְרַת פֶּתַע, הָרִי שְׁעִשִׁיתֶם זֹאת מְשׁוּם שְׁחַשְׁדַּתְּם וּפְקַפְקַתְּם בְּנִיאָמוֹתַי. עַתָּה, שְׁעַבְרָה הַבְּדִיקָה בְּהַצְלָחָה, בְּחִסְדֵי ה', נִמְצָא שְׂאִף אֲנִי כַחֲנָה, נִחַשְׁדַּתִּי בְּמָה שְׂאִין בִּי. וְהִנֵּה, אֲנִי וְאִשְׁתִּי חֲשׂוּכֵי בָנִים זֶה שְׁנַיִם רְבוּת, וְכִבְרָ אֲמָרוֹ הַרוֹפְאִים נוֹאֵשׁ. לָכֵן, מִבְּקֵשׁ אֲנִי מִכֶּם, שְׁכַפְּעֵלִי הַכֹּהֵן בְּשַׁעְתּוֹ, אִף אֲתֶם תִּפְּיִסוּנִי, וְתִגְזְרוּ בְּגִזְרַת בֵּית דִּין, שְׂיַחֲנוּ אוֹתְנוּ מִן הַשָּׁמַיִם בְּפָרִי בְּטוֹן!".

שְׁתִּיקָה אַרוּכָה רַחֲפָה בַחֲלָל הַמְשָׁרֵד. הָאִישׁ אָמַר אֶת דְּבָרָיו בְּהִתְרַגְּשׁוּת, אֵד שְׁעַנְתּוֹ הָיְתָה עֲרוּכָה וּבְרוּרָה! לְאַחַר הַתִּיעָצוּת קֶצֶרָה, פֶּתַח הָרַב אֶפְשָׁטִין וְאָמַר בְּקוֹל בּוֹטֵחַ: "אַחַר שְׁנוּעָצְנוּ יַחַד, כָּל חִבְרֵי בֵּית הַדִּין, וְדָנוּ בְּדַבָּר טַעְנַתוֹ שֶׁל הָאִישׁ, מְצָאנוּ כִּי אַכֵּן צוֹדֵק הוּא בְּדַבְּרָיו הַנְּכוּחִים. עָלֵינוּ אִפּוֹא לְפִיסוֹ וּלְבָרְכוֹ, וּלְפִיכֵךְ מִבְּטִיחִים אָנוּ בְּזֹאת, כִּי לְתַקוּפַת הַיָּמִים יִזְכּוּ הוּא וְאִשְׁתּוֹ לָבוֹן זָכָר בְּעִזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ".

וְאִכּוֹ, כְּפִי שְׁפָסְקוֹ בֵּית הַדִּין כֶּךָ הָיָה. כְּנֶגֶד כָּל תַּחֲזִיזוֹת הַרוֹפְאִים, לְאַחַר כְּשָׁנָה זָכוּ בְּנֵי הַזּוּג לַחֲבוּק בֶּן זָכָר, לְשִׁמְחַת לֵב כָּל מִפְרִיָהֶם. מִיָּד לְאַחַר הַלִּידָה מֵהָרַב הָאָב הַנִּרְגָּשׁ לְבֵיתוֹ שֶׁל הָרֹאֲבִ"ד, כְּדִי לְבָשׂוֹר כִּי בְרַכְתּוֹ הַתְּקִימָה לְטוֹבָה, וְלִהְזַמִּינוּ לְשִׁמְשׁ כְּסַנְדֵּק לְתִינוּק הַנוֹלָד, בְּבָרִית שְׁנַעְרָכָה בְּאוּלָם הַשְּׁמַחוֹת שֶׁל בֵּית הַחֹלִים "בִּיקוּר חֹלִים". הָרַב שְׂמַח בְּשִׁמְחַת הָאָב הַנִּרְגָּשׁ, אֲשֶׁר אֵת הַהִזְמָנָה, וּבָרְכוּ בָּחֵם.

לְאַחַר שְׂיָצָא, אָמַר הָרֹאֲבִ"ד לְמִמוּנָה הַכְּשָׁרוֹת, הָרַב אֲבָרְהָם אֶהְרֹן שִׁינְבֵּרְגֵר, שְׂיָשֵׁב לְצִדּוֹ: "בְּוֹדֵאֵי עוֹד מֵעַט יִדְבְּרוּ כֻלָּם עַל הַמוֹפֵת שְׂאִרַע כָּאן. אוּלָם, יָדַע לָךְ, שְׂאִין כָּאן מוֹפֵת כָּלֵל. כַּאֲשֶׁר שְׁבַתִּי לְבֵיתִי לְאַחַר הַבְּקוּר שְׁלָנוּ בְּבֵית הַחֲרָשֵׁת, הַרְהַרְתִּי לְפֶתַע עַל הָאֲחֵרִיּוֹת הַכְּבֵדָה שְׁנִטְלַתִּי עַל עֲצָמֵי: הָרִי הַיְהוּדִי הַפְּשוּט הַזֶּה חוֹשֵׁב אוֹתִי לְאָדָם גָּדוֹל. הוּא בְּטוֹחַ כִּי לְרֹאֲבִ"ד יְרוּשָׁלַיִם יֵשׁ כַּח לְגֹזֵר בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה. וְמָה יִהְיֶה אִם, חֲלִילָה, לֹא יִתְקִימוּ הַדְּבָרִים? הָרִי עָלוּל הַדְּבָר לְגֵרוֹם לְחִילוּל הַשָּׁם!

מִיָּד נִטְלַתִּי בְּיָדֵי סֵפֶר תְּהִילִים, וּבְמִשְׁךָ כְּמָה שְׁעוֹת שְׁפַכְתִּי שִׁיחַ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ לְפָנַי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים, שְׂיִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיוֹשִׁיעַ אֶת הָאִישׁ בְּדַבָּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וּבְרוּךְ הַשָּׁם הַתְּקַבְּלָה תְּפִלָּתִי, וְהָאִישׁ נוֹשָׁע!

אַחִים יְקָרִים, אֵינְנוּ קְדוּשִׁים, וְאֵינְנוּ צְדִיקִים, וְאֵינְנוּ בְּכוּחֵנוּ לְגִזְרוֹר גְּזִירָה לְמִטָּה, וּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה יְקִים אֶת אֲשֶׁר גִּזְרָנוּ. אוּלָם, מִפְּרָשְׁתְּנוּ אָנוּ לוֹמְדִים, שְׂאִין תְּפִילָּתוֹ שֶׁל הָאָדָם נִשְׁמָעַת, אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּפִי שְׁכָתוֹב בְּגִמְרָא (בְּרָכוֹת ו'): "אַבָּא בְּנִימִין אוֹמֵר, אֵין תְּפִילָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמָעַת, אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׂנִאָמַר (מַלְכִים א', ח' כח'): 'לְשִׁמְעַ אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה'. בְּמָקוֹם רִנָּה - שָׁם תְּהֵא תְּפִלָּה".

בְּנוֹסָף גָּלוּ לָנוּ חֲז"ל, שְׁבַשְׂעָה שְׁהַצִּיבוֹר מִתְּפִלָּלִים לְפָנַי הַקַּב"ה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, זֹו עַת רְצוֹן, כְּפִי שְׂאָמַר רַשְׁב"י: "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי: מָאִי דְכָתִיב (תְּהִילִים סט') 'וְאֲנִי תְּפִלָּתִי לָךְ ה' עַת רְצוֹן? אֵימַתִּי "עַת רְצוֹן"? בְּשַׁעָה שְׁהַצִּיבוֹר מִתְּפִלָּלִים".

עַל הַחֲשִׁיבוֹת הַעֲצוּמָה שֶׁל תְּפִלָּה בְּצִיבוֹר אָנוּ לְמַדִּים מִהַקְטוּרֵת שְׁצוּהָ הַקַּב"ה לְהַקְטִיר בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. (הַקְטוּרֵת הִיא תְּעֲרוּבַת בְּשָׂמִים, שְׁהִיוּ הַכֹּהֲנִים מְקַטְרִים פְּעָמִים בְּכָל יוֹם - בְּבִקְרָ וּבִין הָעֲרֵפִים - עַל מִזְבֵּחַ הַזֶּהב).

וְהִנֵּה, יָדוּעַ, שְׂבִין סַמְמָנֵי הַקְטוּרֵת הָיְתָה הַחֲלִבָּנָה. וּפִירֵשׁ רַש"י: חֲלִבָּנָה - בְּשֵׁם שְׂרִיחוֹ רַע. וּמִנְאָה הַכְּתוּב בֵּין סַמְמָנֵי הַקְטוּרֵת, לְלַמְדֵנוּ, שֶׁלֹּא יִקַּל בְּעֵינֵינוּ לְצַרֵף בְּתִפְלוּתֵינוּ אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל.

דְּהִינוּ, בְּקַטוּרֵת הָיוּ אַחַד-עָשָׂר סַמְמָנִים, וּבִינֵיהֶם הָיְתָה הַחֲלִבָּנָה, שְׂרִיחָה הָיָה רַע. וּמִכָּאן לְמַדּוֹ חֲז"ל, שִׁישׁ לְשַׁתֵּף אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִפְלוּת הַצִּיבוֹר. שְׂכֹן, הַדְּבָר עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְפָנַי ה' יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה, נִכּוֹן שְׂרִיחַ הַחֲלִבָּנָה הָיָה רַע, אֲבָל בְּהַצְטַרְפוּתָהּ לְשָׂאֵר הַבְּשָׂמִים, לֹא רַק שְׂרִיחָה הַפְּרִטִי הַתְּבַטֵּל, אֶלָּא הִיא גְרָמָה לִיתֵר הַבְּשָׂמִים לְהוֹצִיא רִיחַ יִיחוּדִי, שְׂבוֹ חִפָּץ הַקַּב"ה.

מִכָּאן לְמַדּוֹ חֲז"ל, שְׂאֶפִילוֹ אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שְׂרִיחוֹ רַע" (=שְׂמַעְשִׁיו רַעִים), כַּאֲשֶׁר הוּא מִתְחַבֵּר לְצִיבוֹר בְּתִפְלָה, הוּא מְאָבֵד אֶת חֲסִרוֹנוֹתָיו הַפְּרִטִיִּים (=אֶת חֲטָאִיו), וּבִיחַד עִם כָּלֵל הַמִּתְפַּלָּלִים מִתְקַבֵּל "רִיחַ" (=תְּפִלָּה), שְׁהִיא רִיחַ נִיחוּחַ לְפָנַי הַקַּב"ה.

יְהִי רְצוֹן, שְׁנִזְכָּה כְּלָנוּ לְהַקְפִיד לְהַתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שְׂיִשְׁמַע קוֹל תְּפִלוֹתֵינוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, לְמַלְאוֹת אֶת כָּל בְּקִשׁוֹתֵינוּ לְטוֹבָה, לְעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְגִאוּל אוֹתְנוּ בְּמַהֲרָה, וְיִתְקַים בָּנוּ הַכְּתוּב בְּנִבְיָא: "וְאֶסְף נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ" - סוֹפֵי תִיבוֹת "תְּפִלָּה", שְׂבִזְכוֹת הַתְּפִלָּה יִקְבְּצֵנוּ הַקַּב"ה מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ, וְיִגְאֲלֵנוּ גְאוּלָה עוֹלָמִית.

שְׂבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁתֵּי הַשְּׁבוּעַ: אָמַר

"צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה"

פְּרַשְׁתֵּי הַשְּׁבוּעַ: אָמַר

פְּרַשְׁתֵּי הַשְּׁבוּעַ: אָמַר

עַרְשׁ"ק יב' אייר תשע"ח (27.4.18)

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב', לב')

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשְׁתָּנוּ, "וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", דָּרְשׁוּ חו"ל בַּגְּמָרָא: שְׁכַל דְּבַר שְׁבַקְדוּשָׁה לֹא יְהֵא פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה אָנָּשִׁים. וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁשֵׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת כ"א): "מִנֵּין שְׂאִין הִיחִיד אֹמֵר קְדוּשָׁה? שְׁנַאֲמַר: 'וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – כָּל דְּבַר שְׁבַקְדוּשָׁה לֹא יְהֵא פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה".

וְאִכּוּן כֶּף גַּם שְׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (מְגִלָּה כ"ג): "אִין פּוֹרְסִין אֶת שְׁמַע, וְאִין עוֹבְרִין לְפָנֵי הַתְּבָה, וְאִין נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶם, וְאִין קוֹרִין בְּתוֹרָה, וְאִין מִפְטִירִין בְּנִבְיָא, וְאִין עוֹשִׂין מֵעֵמֶד וּמוֹשֵׁב, וְאִין אֹמְרִים בְּרַכַּת אַבְלִים וְתַנְחוּמֵי אַבְלִים וּבְרַכַּת חַתָּנִים, וְאִין מְזַמְּנִין בְּשֵׁם, פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה".

וְהִנֵּה, דְּבַר בְּעַתּוֹ מָה טוֹב, לְהַתְּחַזֵּק בְּסִגּוּלָה הַנִּפְלְאָה שֶׁל תְּפִלָּה בְּצִיבוּר, שְׁשֵׁם הַקַּב"ה מְשַׁרְה אֶת שְׁכִינָתוֹ. שְׁהָרִי, אִין תְּפִילָּתוֹ שֶׁל הָאָדָם נִשְׁמַעַת, אֲלֵא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּמוֹ שְׁשֵׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ו'): "אָבָא בְּנִימִין אֹמֵר: אִין תְּפִילָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֲלֵא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׁנַאֲמַר (מ"א ח'): 'לְשִׁמְעַ אֵל הַרְנָה וְאֵל הַתְּפִלָּה'. בְּמָקוֹם רְנָה – שֵׁם תְּהֵא תְּפִלָּה".

וּפְרַשׁ רש"י: "בְּמָקוֹם רְנָה, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שְׁשֵׁם אֹמְרִים הַצִּיבוּר שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת בְּנִעִימַת קוֹל עָרֵב". עוֹד כְּתוּב בַּגְּמָרָא (שָׁם): "אָמַר רַבִּין בַּר אֲדָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מִנֵּין שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת? שְׁנַאֲמַר (תְּהִלִּים פ"ב): 'אֱלֹהִים נִצַּב בְּעֵדַת אֵל'. וּמִנֵּין לְעֲשָׂרָה שְׁמֵתִפְלִין, שְׁשִׁכְיָנָה עִמָּהֶם? שְׁנַאֲמַר: 'אֱלֹהִים נִצַּב בְּעֵדַת אֵל'".

בְּנוֹסֶף עַל-כֶּף, גָּלוּ לָנוּ חו"ל, כִּי בְּשַׁעַר שְׁהַצִּבוּר מֵתְפַלְּלִים לְפָנֵי הַקַּב"ה הִיא עַת רְצוֹן לְקַבְּלַת הַתְּפִלָּה, כְּמִבּוֹאָר בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ז', ח'): "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: מֵאִי דְכָתִיב (תְּהִלִּים ס"ט) 'וְאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן? אִימְתִי 'עַת רְצוֹן? בְּשַׁעַר שְׁהַצִּבוּר מֵתְפַלְּלִים. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר: מֵהֶכָּא (=מִכָּאן אָנוּ לְמַדִּים) 'כֹּה אָמַר ה', בְּעַת רְצוֹן עֲנִיתִיךָ' (יִשְׁעִיָּה מ"ט). רַבִּי אַחָא בַר חֲנִינָא אָמַר: מֵהֶכָּא (=מִכָּאן אָנוּ לְמַדִּים) (אִיּוֹב לו') 'הֵן אֵל כְּפִיר וְלֹא יִמָּאֵס'... אָמַר רַבִּי לׁוֹי: כָּל מִי שְׁיֵשׁ לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ וְאִינוּ נִכְנָס שָׁם לְהַתְּפַלֵּל, נִקְרָא 'שְׁכֵן רַע', שְׁנַאֲמַר (יְרֵמְיָה יב'): 'כֹּה אָמַר ה' עַל כָּל שְׁכֵנֵי הָרַעִים הַנִּגְעִים בְּנַחְלָה אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁגוּרִים גְּלוּת לֹו וּלְבָנָיו, שְׁנַאֲמַר (שָׁם): 'הִנְנִי נֹתֵשׁ מֵעַל אֲדָמָתִם, וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֶתוֹשׁ מִתּוֹכֶם'".

וְעַל הַחֲשִׁיבוֹת הַעֲצוּמָה שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּצִיבוּר אָנוּ לְמַדִּים מִמָּה שְׁצוּהָ הַקַּב"ה לְהַקְטִיר קְטוֹרֶת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל יוֹם שַׁחֲרִית וְעֶרְבִית.

וְיָדוּעַ, שְׁבִין סַמְמַנֵּי הַקְטוֹרֶת הִיְתָה הַחֲלֻבָּנָה, כְּפִי שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה (שְׁמוֹת ל', לד'): "וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נְטָף וְשִׁחֲלַת וְחֲלֻבָּנָה סַמִּים וּלְבָנָה זָפָה בַד בְּבַד יִהְיֶה". וּפְרַשׁ רש"י ("כִּי תִשָּׂא" לד'): "וְחֲלֻבָּנָה – בְּשֵׁם שְׁרִיחֹו רַע... וּמִנְאָה הַכְּתוּב בֵּין סַמְמַנֵּי הַקְטוֹרֶת. לְלַמְדָנוּ, שְׁלֵא יִקַּל בְּעֵינֵינוּ לְצַרְף עִמָּנוּ בְּאִגּוּדַת תְּעַנְיּוֹתֵינוּ וּבַתְּפִילוֹתֵינוּ אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו נִמְנִין עִמָּנוּ".

דְּהִינוּ, אֹמֵר רש"י, שְׁמִכְל אַחַד-עֶשֶׂר הַסַּמְמַנִּים שְׁשִׁמְשׁוּ לְהַכְנֵת הַקְטוֹרֶת בְּמִקְדָּשׁ, יוֹצֵאת דָּפֵן הִיא "הַחֲלֻבָּנָה", שֶׁהִיא בְּשֵׁם שְׁרִיחֹו רַע. וְחֲכָמֵינוּ זצ"ל לְמַדּוּ מִכָּאן מוֹסֵר הַשְּׁכַל, שְׁיֵשׁ לְשַׁתֵּף בְּתַעֲנִיּוֹת וּבַתְּפִילוֹת אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב (כְּמוֹ הַחֲלֻבָּנָה, שְׁרִיחֹה רַע, הַמְצַטְרֶפֶת לְשָׂר הַבְּשָׂמִים). וְזֹאת, כְּדִי לְלַמְדָנוּ, שְׁלֵא יִקַּל בְּעֵינֵינוּ (=שְׁלֵא יִהְיֶה דְּבַר זֶה נִקְלָה וּבּוֹזֵי אֲצֻלָנוּ) לְצַרְף עִמָּנוּ בְּתַעֲנִיּוֹתֵינוּ וּבַתְּפִילוֹתֵינוּ אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא שִׁיְהִיו נִמְנִים עִמָּנוּ.

וַיֵּשׁ עוֹד לֹוּמֵר, שֶׁהַקַּב"ה רוֹמֵז לָנוּ כָּאן, שְׁצַרְיָךְ לְצַרְף לְתַפִּילוֹתֵינוּ גַם כְּאֵלֶּה שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵת "חֲלֻבָּנָה". שְׁכֵן, בְּשַׁעַר/בּוֹמֵן שְׁהַצִּבוּר מֵתְפַלֵּל, זֹאת עַת רְצוֹן גְּדוּלָה, וּבְאֹתָהּ שַׁעַר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְקַבֵּל גַּם אֶת הַתְּפִילוֹת שֶׁל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַמֵּתְפַלְּלִים עִם הַצִּיבוּר.

וזהו שדרש רבי אחא בר חנינא על התפילה: "הן אל כביר ולא ימאס". כלומר, אין הקב"ה מואס גם בתפילתם של פושעי ישראל, המתפללים עם הציבור.

והנה, אומרים חז"ל: ידוע שהקב"ה מקבל בתשובה רק את ישראל, ולא את הגויים, כי כלל ישראל הם בבחינת בנים לפני ה' יתברך, כמו שכתוב: "בנים אתם לה' אלקיכם". ומכיון שכך, ואנו בנים למקום, והקב"ה הוא אבינו, לכן יכול הוא למחול על כבודו, כמבואר בגמרא (קידושין לב): "אב שמחל על כבודו – כבודו מחול". אבל הגויים הם בבחינת עבדים למקום, והקב"ה הוא עליהם בבחינת מלך, כמו שכתוב (תהילים מז, ט): "מלך אלקים על גוים". ולכן הקב"ה אינו יכול למחול על כבודו, כמבואר בגמרא (שם לב): "מלך שמחל על כבודו – אין כבודו מחול".

אם כך, אפשר להקשות: שהרי כתוב גם בגמרא (קידושין לו): "בנים אתם לה' אלקיכם" – בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים (=כאשר אתם מתנהגים כמו בנים השומעים לקול אביהם) אתם קרויים בנים, (אבל אם) אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים, דברי ר' יהודה...".

אם כך, ואנו, חס וחלילה, לא הולכים בדרך התורה ומצותיה, ואין אנו בבחינת בנים, איך ימחול לנו הקב"ה על חטאינו? הרי אין אנו בבחינת בנים לפני יתברך, ורק "אב שמחל על כבודו – כבודו מחול"!
אלא, אומר רבי מאיר (קידושין לו): "בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, שנאמר (ירמיה ד, כב): 'בנים סכלים (=חסרי שכל) המה, ואומר 'בנים לא אמן בם' (דברים לב, כ)".

רואים אנו מפאן שבכל מקרה אנו נקראים בנים גם כאשר אין אנו מתנהגים כמו בנים, וזאת כפי הנאמר: "בנים סכלים" – גם כאשר אנו מתנהגים כסכלים חסרי שכל ולא שומעים בקול אבינו שבשמים, למרות זאת נקראים אנו בנים לה' יתברך. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בואו וראו מה כוחה של תפילה פשוטה מעומק הלב, המהפכת אף את מידת הדין למידת הרחמים!"

במשפחה אחת נולד ילד קטן, שבכה יומם ולילה, ללא הפוגה. ההורים פנו לרופאים, פקדו את לשפת המומחים, ערכו לו בדיקות מקיפות, שהכאיבו לו מאד. אולם, סיבת בכיו לא אותרה. פנו לחכמים ולבעלי סגולות, אך ללא הועיל. המצב המשיך כך, עד שקצו ההורים בחייהם. לא היו לילד זמני אכל ושינה, משחק ומנוחה, ולא נתן להוריו הפוגה, לא ביום ולא בלילה, לא בחול ולא בשבת. החיים במחיצתו הפכו לסיוט מתמשך. והנורא מכל - הוא עצמו סבל קשות, וההורים נקרעו בין רחמים לבין פַּעַס וחסר אונים...

יום אחד הלכה אמו לשוק, לקניות, ומצאה תחת אחד הדוכנים דף בלוי מוטל על הארץ. אף-על-פי שלא ידעה לקרוא, הפירה שעמוד זה נתלש מחומש. וזאת, מחמת שהיתה רגילה להתבונן בחומש בעת הקריאה בתורה בכל שבת.

על מנת להרימו היתה צריכה לגחון אל מתחת לדוכן, וללכלך את כל בגדיה ברפש ובבוץ. וכך עשתה, לעיניהם המשתאות של הנוכחים. קמה ונשקה את דף החומש, נקתה אותו, ואמרה: "אולי ישלח הקדוש ברוך הוא רפואה שלימה לבני על-ידי הדף הקדוש הזה!". הגיעה לביתה והכניסה את הדף בחרדת קדש ובתפילה שבלב, מתחת לכריתו של התינוק.

בקול חניק מבכי, פנתה אל הקב"ה, ואמרה: "רבונו של עולם, אשה פשוטה אני, איני יודעת קרוא וכתוב. אך יודעת אני, שזהו דף קדוש מתוך תורתך הקדושה. יהי רצון שיהיה לקמע מועיל, עלה לתרופה!".

ואז התרחש הפלא: הילד שקע לראשונה בחייו בשינה רגועה... ומאותו היום, חל שינוי מפליג בהתנהגותו. הבכי פסק לחלוטין, הוא היה רגוע ושליו, חיוך האיר את פניו - ואת פני הוריו... האב היה נרגש ונרעש. "אצל מי בקרת, ממי התברכת? פיצד ארע הנס המופלא?" - חזר ושאל.

האשה, בתמימותה, הושיטה את ידה והוציאה את הדף מתחת לכרית הילד. "כלום יש לך קמע מועיל יותר מדף של חומש קדוש?" - שאלה את בעלה - "הבט וראה מה גדול כוחה של תורתנו הקדושה!".

הביט האב ונחרד. "מה זאת עשית?" - צעק - "הלא זהו דף מהתוכחה הנוראה!". ואכן, בדף נכתבו הקללות האיומות הכתובות בפרשת "כי תבוא": "יככה ה' בשגעון ובעורון ובתמהון לבב... והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה... בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר".

החוריה האשה והתנצלה: "מנין לי לדעת?...".

הלכו שניהם עם ה'קמע' לבית אחד מצדיקי הדור, והלה פנה אל הבעל, ואמר: "עיניך הרואות כי אכן הושיענו ה' יתברך!! הקללות כלן נהפכו לברכות בזכות תמימותה של האשה ומסירות נפשה עבור הצלת השמות הקדושים...". **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עַרְשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הֲלֵל אֹמֵר, אֵל תִּפְרוֹשׁ מִן הַצְּבוּר"

בספר הקדוש "נעם אלימלך" (דברים ד"ה) מבואר, ששרש נשמות ישראל, הנמצא למעלה בשמים, נקרא בתואר "כל ישראל", ומוסיף שם ואומר ה"נעם אלימלך": "הטעם (לכך) שאנו אומרים קדם כל עבודותינו ותפילותינו – לשם יחוד קודשא... בשם כל ישראל... – (הוא כיון) שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אם כך, איך יכול לעשות (האדם החוטא) איזה דבר קדושה?... אף התיקון לזה הוא במה שכולל (האדם) עצמו עם כללות ישראל, כי יש עולם הנקרא 'כל ישראל', והעולם ההוא שלם, בלי שום פגם... ושם אין שליטה לחטא כלל...". ולכן אנו אומרים לפני כל מצוה: "לשם יחוד קודשא... בשם כל ישראל... הריני בא לקיים מצוה...". או "הריני בא להתפלל...". וזאת, כדי להורות שאנו רוצים להדבק באותו עולם בשמים, הנקרא "כל ישראל", ששם נמצא שרש כל נשמות ישראל, ואין הפגם מגיע לשם לעולם.

יסוד חשוב זה אפשר ללמוד גם מדבריו הקדושים של המהר"ל מפראג, בספרו "דרך חיים", ואלו תוכן דבריו הקדושים: "אמרו (בגמרא, ברכות ח'): 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון'. (ו)אימתי עת רצון? בשעה שהציבור מתפללין. הרי מבואר שה' יתברך, רצונו בציבור דוקא... ודבר זה ענין עמוק, כי אין מקטרג לציבור, (כי)... (ל)ציבור יש להם כח כללי, ובצד הכלל אין חטא, כי החטא הוא בפרטים (=ביחידים)... אבל מצד הכלל אין קטרוג, (ולכן) תפילת הציבור בבית הכנסת היא מצד הציבור, ולפיכך היא שעת רצון...".

ביאור דבריו של המהר"ל הוא, שלציבור המתאחדים ביחד להתפלל יש כח כללי אדיר. שכן, הם מדבקים בשרש נשמות עולם "כל ישראל", למעלה בשמים, ששם כאמור אין החטא והפגם שולטים. ולכן, אין המקטרג יכול לקטרג עליהם. שכן, כוחו של המקטרג הוא רק על אנשים פרטיים.

וזהו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב, מ"ד): "הלל אומר, אל תפרוש מן הצבור". שכן, כח הציבור הוא רב ועצום, והוא מעלה את האדם הפרטי למציאות חדשה, שאין בה כל חטא וקטרוג. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "בנים אתם לה' אלקיכם"

כתוב בגמרא (קידושין לו'): "בנים אתם לה' אלקיכם" – בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים (=כאשר אתם מתנהגים כמו בנים השומעים לקול אביהם) אתם קרויים בנים, (אבל אם) אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים, דברי ר' יהודה...".

אם כך, ואנו, חס וחלילה, לא הולכים בדרך התורה ומצותיה, ואין אנו בבחינת בנים, איך ימחול לנו הקב"ה על חטאינו? הרי אין אנו בבחינת בנים לפניו יתברך, ורק "אב שמחל על כבודו – כבודו מחול!" אלא, אומר רבי מאיר (קידושין לו'): "בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, שנאמר (ירמיה ד', כב'): 'בנים סכלים (=חסרי שכל) המה', ואומר 'בנים לא אמן בס' (דברים לב', כ)'. "

בענין זה כותב הר"ן טעם נפלא, מדוע באמת גם כשאין ישראל ראויים, בכל זאת הם נקראים "בנים"? וכפי דבריו הקדושים: "אף-על-פי שכל אחד מצד עצמו אינו ראוי לכך, (הנה), מצד הצטרפות לזולתו, יקנה הכלל (=הציבור) בה ומעלה יותר ממה שראוי מצד פרטים (=יחידים)... וזהו הענין הנרמז ב**חלבנה**, הנכנסת בסממני הקטורת: כי אם היות ריח **החלבנה** מצד עצמה בלתי נאותה (=ריח רע), אפשר שיהיה לה כח לעורר ולהוציא איכויות הסמים האחרים, ולעורר בשמיותם".

דהינו, אומר הר"ן, אפילו אם איש ישראל אינו ראוי מצד מעשיו הרעים שיקרא בן של הקב"ה, אולם, על-ידי התחברותו לציבור, לכלל ישראל, על-ידי כך הוא מאבד את חסרונותיו הפרטיים (=חטאיו), כיון שהוא מתעלה להיות חלק מכלל ישראל, שעליהם נאמר "בנים אתם לה' אלקיכם".

וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמְזָה לָנוּ הַחֲלֻבְנָה, שֶׁהִיטָה כְּלוּלָה בְּסִמְמַנֵּי הַקְּטוּרֶת. שֶׁהָרִי, לְמִרְוֹת שְׂרִיחָהּ שֶׁל הַחֲלֻבְנָה הִיָּה רֵעַ, הֵנָּה, כְּאִשֶּׁר הִיא הַצְּטָרְפָה לִיְתֵר הַסִּמְמָנִים, לֹא רַק שְׂרִיחָהּ הַפְּרָטִי הַתְּבֻטֵּל, אֲלָא הִיא אֶף גְּרָמָה לִיְתֵר הַסִּמְמָנִים הָאֲחֵרִים לְהוֹצִיא רִיחַ מִיּוֹחַד, שְׂבוּ הַקַּב"ה חֲפֵץ.

וּבִכְךָ יֵשׁ כְּאִמּוֹר רְמֵז לְרִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּבַחֲבִינַת "חֲלֻבְנָה", שֶׁלְמִרְוֹת מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, הַקַּב"ה חֲפֵץ לְצַרְף אוֹתָם לְתַפְלוּתֵינוּ, כְּדֵי שְׂבִיחַד עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל הַמִּתְפַּלְלִים, יִתְקַבֵּל "רִיחַ" (=תְּפִילָּה), שְׂבוּ הַקַּב"ה חֲפֵץ.

וְלָכֵן, הֵן אֲמַת שְׂפוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מִצַּד עֲצָמָם אֵינָם רְאוּיִים שֶׁתְּפִילָּתָם תִּתְקַבֵּל. אוּלָם, כְּאִשֶּׁר הֵם מִצְטָרְפִים לְהַתְּפַלֵּל עִם הַצִּיבוּר, הֵם מְאֻבְדִים אֶת הַדִּין שֶׁל יְחִידִים, וּמַתְעַלִּים לְהִיּוֹת חֵלֶק מִן הַצִּיבוּר, שֶׁמִּצַּד הַיּוֹתָם צִיבוּר הֵם בְּתַכְלִית הַשְּׂלִימוֹת, בְּלִי שׁוּם חִסְרוֹן. וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ בְּאֲמַת כַּח הַכָּלֵל/הַצִּיבוּר מְבֻטֵּל אֶת כַּח הַפְּרָטִי?

כְּדֵי לְהִבִּין כָּל זֹאת, נִקְדִים לִזְמַר יְסוּד גְּדוֹל וְעִמוּק, הַמְּבֹאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, וְהַאֲוִמֵר, שֶׁלְמִרְוֹת שְׂנֵרָאָה שְׂכָלֵל יִשְׂרָאֵל מוֹרְפָבִים מְגוּפִים וּמְנַשְׁמוֹת נִפְרָדוֹת, אֵין זֶה כֶּף. שְׂפֹן, יִשְׂרָאֵל הֵם כְּמוֹ עֵץ, שִׁישׁ בּוֹ עֲנַפִּים רַבִּים, שֶׁעֲלֵיהֶם פִּירוֹת הַנִּפְרָדִים זֶה מִזֶּה. אוּלָם, הַפִּירוֹד הוּא רַק בְּעֲנַפִּים וּבִפִּירוֹת. שְׂפֹן, גַּם לְעֲנַפִּים וְגַם לְפִירוֹת יֵשׁ שְׂרֵשׁ אֶחָד, הַמוּסְתָר בְּאֲדָמָה, וְשֵׁם כָּלָם מְאוּחָדִים בְּתַכְלִית הָאֵיחָוִד, וְלֹא נִיכָר שֵׁם (=בְּשֵׁרֵשׁ) שׁוּם הַבְּדֵל בֵּין הַעֲנַפִּים, הַעֲלִים וְהַפִּירוֹת.

וְלָכֵן, לְמִרְוֹת שְׂרוּחַ סַעְרָה יְכוּלָה לְפַגּוֹעַ בְּעֲנַפִּים וּבִפִּירוֹת מִבְּחוּץ, מִכָּל מְקוֹם, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂרֵשׁ נִשְׁאָר שְׂמוּר בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה וְאֵינוֹ נִפְגָּע, יֵשׁ עַדִּין תְּקוּנָה לְתִיקוּן אוֹתוֹ הָעֵץ, שִׁיעֲלָה וַיִּצְמַח מִחֲדָשׁ.

כֶּף גַּם יִשְׂרָאֵל, לְמִרְוֹת שְׂבַעוֹלָם הַזֶּה הֵם נִרְאִים כְּנִשְׁמוֹת נִפְרָדוֹת בְּתוֹךְ הַגּוֹפִים הַשׁוֹנִים, אֵין זֶה אֲלָא רַק לְמַטָּה, כָּאֵן בַּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל לְמַעְלָה, בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים, יֵשׁ לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל שְׂרֵשׁ אֶחָד, אֲשֶׁר שֵׁם כָּל הַנִּשְׁמוֹת מְאוּחָדוֹת "כְּאִישׁ אֶחָד, בְּלֵב אֶחָד".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׂכָל הַחֲטָאִים, הַעֲוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים בַּעוֹלָם הַזֶּה, גּוֹרְמִים לְפָגַם רַק "בְּעֲנַפִּים" – דְּהֵינּוּ, רַק בְּנִפְשׁוֹת בַּעוֹלָם הַזֶּה (לְמַטָּה). אוּלָם, בְּשֵׁרֵשׁ הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שְׂנַמְצָא לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, אֵין שׁוּם חֲטָא וּפָגַם יְכוּל לְהִגִּיעַ. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"אֲנִי ה'... הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם..."

לְהִקָּה שֶׁל צְפָרְדַּעִים טִיִּלָּה לָהּ בַּיַּעַר. לְפִתְעַ נִפְלוּ כְּמָה צְפָרְדַּעִים לְתוֹךְ בּוֹר עִמוּק מְאֹד. כָּל שְׂאֵר הַצְּפָרְדַּעִים הַתְּגוֹדְדוּ יַחַד סְבִיב הַבוֹר. כְּשֶׁהֵם רָאוּ עַד כְּמָה הַבוֹר עִמוּק הֵם צָעְקוּ לְצְפָרְדַּעִים שְׂנִפְלוּ: "חֲבֵרָה, אֵין לָכֶם שׁוּם סִיכּוּי שֶׁתִּצְאוּ מִכָּאֵן בְּחַיִּים... אַתֶּם נִחְשָׁבִים כְּבָר לְמַתִּים... חֲבֵל לָכֶם בְּכָלֵל לְהַתְּאֵמֵץ!". לְצְפָרְדַּעִים שְׂנִפְלוּ לֹא הִיָּה שׁוּם חֲשֵׁק לְוִתֵּר עַל חַיִּיהֶם בְּכּוֹזָת קָלוֹת. שְׁתֵּי צְפָרְדַּעִים הַתְּעַלְמוּ מֵהַצְּעָקוֹת וְהַסִּמְמָנִים שֶׁל חֲבֵרֵיהֶם מִלְמַעְלָה,

וְנִסּוּ לְקַפּוֹץ הַחוּצָה בְּכָל כּוֹחַם, בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּפָרְדַּעִים שְׂמַחוּץ לְבוֹר מִמְּשִׁיכִים לְצַעוּק לָהֶם, וְלִסְמֵן לָהֶם בְּכָל מִינֵי דְרָכִים עִם הַיָּדִים שְׂאֵין לָהֶם סִיכּוּי... "בְּחַיִּים לֹא תִצְאוּ מִכָּאֵן...".

צְפָרְדַּע אֶחָד שָׁמַע בְּעֲצָתָם שֶׁל הַצְּפָרְדַּעִים, אִפְסוּ כּוֹחוֹתָיו, הוּא פְּשוּט נִכְנַע וּמַת בְּקַרְקַעִית הַבוֹר. הַצְּפָרְדַּע הַשְּׂנִי לֹא וִתֵּר, הוּא נִיסָה לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל כּוֹחוֹ בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּפָרְדַּעִים מְסַמְּנִים לוֹ בְּתַנוּעוֹת וְצוּעָקִים מִפֶּתַח הַבוֹר "חֲבֵל עַל הַמְּאֵמֵץ...". "אֵין לָךְ שׁוּם סִיכּוּי בַּעוֹלָם...".

"הַפֶּסֶק אֶת הַמְּאֵמֵץ וְהַסְּבֵל שְׁלָךְ וּפְשוּט תָּמוּת". בְּכָל זֹאת, הַצְּפָרְדַּע הַמְּשִׁיךְ לְנִסּוֹת, הוּא קָפֵץ אֶפִּילוֹ חֲזָק יוֹתֵר... וּבְסוּפוֹ שֶׁל דְּבָר, הוּא נָתַן גִּיתוֹר חֲזָק וְגִבּוּהָ, שֶׁהַצְּלִיחַ לְצֵאת הַחוּצָה מֵהַבוֹר.

כְּשֶׁהוּא יֵצֵא הַחוּצָה, שְׂאֵלוֹ אוֹתוֹ חֲבֵרָיו הַצְּפָרְדַּעִים: "אֵיךְ עָשִׂיתָ אֶת זֶה? הַבוֹר הִיָּה מִמֶּשׁ עִמוּק...". בְּשִׁפְתַּת הַסִּמְמָנִים הַסְּבִיר לָהֶם הַצְּפָרְדַּע כִּי הוּא חָרַשׁ...

הוּא לֹא שָׁמַע מָה אוֹמְרִים לוֹ, וּבְטָעוֹת פָּרַשׁ אֶת קְרִיאוֹתֵיהֶם הַנִּרְגָּשׁוֹת כְּמִילוֹת עִידוּד...

מוֹסֵר הַשְּׂכָל:

1. בְּלִשׁוֹנֵנוּ יֵשׁ אֶת הַכַּח לְחַיִּים וַיֵּשׁ אֶת הַכַּח לְהַרוֹג.

2. מְלִים הַרְסָנוּיֹת לְמִי שְׂנַמְצָא לְמַטָּה לֹא יַעֲלוּ אוֹתוֹ לְמַעְלָה.

3. עִידוּד זֶהוּ כַּח.

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עַרְשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלּוּיִם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְּיוֹ" (כא' א')

עַל הַפְּתוּב, "אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן... לִנְפֹשׁ (מַת) לֹא יִטְמָא", פְּתוּב בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (כו', ו'): "אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים... הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (=וְהוּא שְׁכָתוּב) (תְּהִילִים יט'): 'יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד'. אָמַר רַבִּי לְוִי: מִיִּרְאֵה שְׁנַתִּירָא אַהֲרֹן מִלְּפָנֵי הַקֹּב"ה, זָכָה וְנִתְּנָה לוֹ הַפְּרָשָׁה הַזֹּה, שְׂאִינָה זֹנָה מִמֶּנּוּ וְלֹא מִבְּנָיו וְלֹא מִבְּנֵי בְּנָיו, עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. וְאִיזוֹ? זֶה פְּרַשְׁת הַמַּת (=אִיסוּר טוּמְאַת הַמַּת), שְׁנֵאָמַר: 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן... לִנְפֹשׁ (מַת), לֹא יִטְמָא'."

וְנִתְּיַעַזוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֹן, מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין הִירְאָה שְׁנַתִּירָא אַהֲרֹן מִלְּפָנֵי ה' לְבִין פְּרַשְׁת אִיסוּר טוּמְאַת הַמַּת, שְׁנִתְּנָה לוֹ כְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה?

נִקְדִּים לְהַבִּיא לְמָה שְׁבָאָרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ה'), עַל הַפְּסוּק בְּתְהִילִים (ד', ה'): "רַגְזוּ וְאַל תַּחֲטְאוּ, אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה": "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: לְעוֹלָם יִרְגִּזוּ אָדָם יֶצֶר טוֹב עַל יֶצֶר הָרַע, שְׁנֵאָמַר (תְּהִילִים ד'): 'רַגְזוּ וְאַל תַּחֲטְאוּ'. אִם נִצְחָה מוּטָב. וְאִם לֹא – יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, שְׁנֵאָמַר (בְּהַמְשֵׁךְ הַפְּסוּק): 'אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם'. אִם נִצְחָה מוּטָב, אִם לֹא – יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁנֵאָמַר (בְּהַמְשֵׁךְ): 'עַל מִשְׁכַּבְּכֶם'. אִם נִצְחָה מוּטָב, אִם לֹא – יִזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, שְׁנֵאָמַר (בְּסוֹף הַפְּסוּק): 'וְדַמּוּ סֵלָה'."

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי חו"ל, שֵׁישׁ שֶׁלֶּשׁ עֲצוֹת כִּיֶּצֶד לְהַכְנִיעַ אֶת יֶצֶר הָרַע: קוּדָם כָּל עֵסֶק הַתּוֹרָה, לְאַחַר מִכֵּן קְרִיאַת שְׁמַע, וְרַק אִם אֵלּוּ לֹא עֲזָרוּ, אִזּוֹ יִזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה.

וְתִמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֵּן. שְׁכֹן, אִם הָעֵצָה שֶׁל הַזְּכָרָת יוֹם הַמִּיתָה הִיא כָּל-כֵּן טוֹבָה, עַד שְׂאֵפִילוּ שְׁתֵּי הָעֲצוֹת, שֶׁל עֵסֶק הַתּוֹרָה וְקְרִיאַת שְׁמַע, אֵינָן מוֹעִילוֹת לְהַכְנִיעַ אֶת הַיֶּצֶר, מְדוּעַ לֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ הָאָדָם בְּעֵצָה זֹה, שֶׁל הַזְּכָרָת יוֹם הַמִּיתָה, כְּנֶגֶד הַיֶּצֶר מִיַּד בְּתַחֲלִילָה?

וְתִרְץ הַ"אֲגָרָא דְכֻלָּה" (תּוֹלְדוֹת קְלָא, עג') וְאָמַר, שְׁעַל-יְדֵי הַזְּכָרָת יוֹם הַמִּיתָה יֵשׁ חֲשָׁשׁ שְׂבִיבָא הָאָדָם לְיְדֵי עֲצָבוֹת, וְלֹא יוֹכֵל לְעִבּוֹד אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. לְכֵן, עֲדִיף שְׂיִנְסָה הָאָדָם קוּדָם לְבַטֵּל אֶת הַיֶּצֶר עַל-יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה וְקְרִיאַת שְׁמַע, שְׂמִבְיָאִים אֶת הָאָדָם לְשִׂמְחַת-אָמַת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִילִים יט', ט'): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם, מִשְׂמַחֵי לֵב".

וְרַק אִם לֹא הִצְלִיחַ הָאָדָם לְבַטֵּל אֶת יֶצֶר עַל-יְדֵי אֵלּוּ (=עֵסֶק הַתּוֹרָה וְקְרִיאַת שְׁמַע) – יִזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, כְּדֵי לְבַטְלוֹ – וְאֵפִילוּ אִם יָבִיא עַל-יְדֵי כֵּן לְיְדֵי עֲצָבוֹת.

עַל-פִּי הָאָמוּר, מְפָרֵשׁ הַ"אֲגָרָא דְכֻלָּה" אֶת הַפְּתוּב בְּפְרַשְׁת "תּוֹלְדוֹת" (מָה שְׂאָמַר יִצְחָק אָבִינוּ לְעֵשׂוֹ לִפְנֵי פְטִירָתוֹ) (בְּרַאשִׁית כז', א'-ב'): "וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק... וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקֵנְתִי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי". וּפְרַשׁ עֲנִין זֶה הַ"אֲגָרָא דְכֻלָּה", וְאָמַר, שְׂיִצְחָק אָבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, רָצָה לְלַמֵּד אֶת בְּנָיו אֶת הַדֶּרֶךְ הָאֱמִיתִית בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ – שְׂצָרִיךְ לְהַתְגַּבֵּר עַל יֶצֶר הָרַע מִתּוֹךְ תּוֹרָה וְקְרִיאַת שְׁמַע, בְּלִי שְׂיִצְטָרְכוּ לְהַזְכִּיר לְעֲצָמָם אֶת יוֹם הַמִּיתָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבִיאוּ לְיְדֵי עֲצָבוֹת.

עַל-כֵּן אָמַר לָהֶם: "הִנֵּה נָא זָקֵנְתִי" – הִנֵּה אָנִי, לְמִרוֹת שְׂכָבֵר זָקֵנְתִי – "לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי" – לֹא הִשְׁתַּמְשֵׁיתִי אִף פְּעַם עִם הָעֵצָה שֶׁל הַזְּכָרָת יוֹם הַמִּיתָה, שְׂמִבְיָאָה לְיְדֵי עֲצָבוֹת, אֲלֵא הַתְגַּבְּרִיתִי עָלָיו (=עַל הַיֶּצֶר הָרַע) עַל-יְדֵי שְׁתֵּי הָעֲצוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת – תּוֹרָה וְקְרִיאַת שְׁמַע.

עַל-פִּי הָאָמוּר יִפְתַּח לָנוּ פֶּתַח לְהִבִּין מָה שְׂקוֹנֵן דּוּד הַמְּלָךְ, בְּהַסְפָּדוֹ עַל שְׂאוּל וְיוֹנָתָן (לְאַחַר שְׁנִפְלוּ בְּקֶרֶב עִם הַפְּלִישְׁתִּים): "וַיִּקְנֶן דּוּד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שְׂאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ, וַיֹּאמֶר: לְלַמֵּד בְּנֵי יְהוּדָה קִשְׁת, הִנֵּה כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיִּשְׂרָאֵל" (שְׂמוּאֵל ב' א', יז).

וּפְרַשׁ שֵׁם רַש"י: "וַיֹּאמֶר דּוּד, מֵעַתָּה שְׁנִפְלוּ גִבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִין בְּנֵי יְהוּדָה לְלַמְּדָם מִלְחָמָה וְלִמְשׁוֹךְ בְּקִשְׁת. הִנֵּה כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיִּשְׂרָאֵל – הֵלֵא הִיא כְּתוּבָה עַל סֵפֶר בְּרַאשִׁית, שְׂהוּא סֵפֶר יִשְׂרָאֵל – אֲבָרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב..."

ויש לנו לתמוה על קינתו דוד המלך הפלא ופלא: וכילא מצא דוד המלך, עליו השלום, קינה אחרת על שאול ויונתן, רק בזה שצריך "ללמד בני יהודה קשת"?

(וכי כך מספידים שני צדיקים כשאול המלך וכיונתן בנו, שחו"ל מעידים עליהם שהיו צדיקים גמורים, בלי **חטא ועון**? (כפי שמבואר בגמרא (יומא כב:): "בן שנה שאול במלכו" (שמואל א' יג). אמר רב הונא: כבן שנה – שלא טעם טעם חטא... אמר רב יהודה, אמר שמואל: מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול? מפני שלא היה בה שום דופי...").

נקדים מה שאומר הנביא ישעיה (נב, א): "כי מפני הרעה נאסף הצדיק", ויש לומר, שבגלל שאין בני הדור מתגברים על **היצר הרע**, על-ידי שתי העצות הראשונות של **תורה וקריאת שמע** – לכן נאסף (=נפטר) הצדיק ומדוע?

ויש לומר, שהנה, כידוע, היצר הרע, כשמו, **ס"מ**, מסמא (=מעור) הוא את עיני האדם, בטענה שהוא עדין צעיר, **יום המיתה** עדין רחוק ממנו. ומחמת כך הקב"ה מסלק את הצדיק מן העולם, כדי שעל-ידי כך יאחזו בשאר בני דורו חיל ורעדה **מיום המיתה**, בחושבם שאם "בארזים נפלה שלהבת", מה נגיד אנו "אזובי הקיר"? וזהו שכתוב: "כי מפני הרעה נאסף הצדיק" – הקב"ה אוסף/מסלק את הצדיק מן העולם "מפני הרעה" – **בעון** בני דורו.

אם כך, נמצא מפל זה, שהעצה היעוצה כדי להציל את הצדיקים ממיתה היא על-ידי שבני הדור יתגברו על יצרם בשתי העצות של **תורה וקריאת שמע**. שכן, אז, כאמור, אין צורך שיזכירו להם את **יום המיתה**, על-ידי לקיחת הצדיק מן העולם.

וזהו שקונן דוד המלך על פטירת שאול ויונתן בנו: "ללמד בני יהודה קשת, הנה כתובה על ספר הישר". "קשת" ראשי תיבות קריאת שמע תורה. דהינו, אם היו "בני יהודה" (=בני ישראל) לומדים להתגבר על **היצר הרע** על-ידי **קשת** (=קריאת שמע תורה), לא היה הקב"ה מסלק את הצדיקים קודם זמנם כדי להזכיר לעם את **יום המיתה**, וממילא שאול ויונתן בנו לא היו נופלים בקרב.

אך, מי אומר שאפשר ללמד את בני יהודה להתגבר על היצר על-ידי קשת – קריאת שמע תורה? הרי, יתכן שאי-אפשר להתגבר על היצר, אלא רק על-ידי הזכרת **יום המיתה**, ואם כך יש צורך במות הצדיק, חלילה. על-כך אמר דוד המלך: "הנה כתובה על ספר הישר" – דבר זה כתוב בספר בראשית (שנקרא גם "ספר הישר"), כאשר אמר יצחק אבינו, עליו השלום: "הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי". שם בקש ללמד את בניו, שאפשר להתגבר על **יצר הרע** על-ידי **תורה וקריאת שמע**, ללא צורך בהזכרת יום המיתה. ומכאן מבואר, שאפשר ללמד את בני יהודה קשת – קריאת שמע תורה.

יתכן לבאר ענין זה בדרך של מוסר השכל, בהקדם למה שבאר ה"פנים יפות" (בראשית), על מה שהזהיר הקב"ה את אדם הראשון: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות".

וצריך להבין, מדוע גזר הקב"ה על האדם דוקא ענש של **מיתה**? ויבאר ה"פנים יפות" בדברי קודשו, ואמר שחסד גדול עשה הקב"ה עמנו כאשר גזר מיתה על כל נבראיו. וזאת, על-פי הכתוב בתהילים (פ, מט): "מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו מיד שאול סלה".

והביאור כאן הוא, שאינה דומה שמיעה לראיה. ולכן, הרוצה למלט נפשו מיד **היצר הרע** שמפתה את האדם לדבר עבירה כדי להכניסו לתוך שאול הגיהנום – חייב הוא שיראה במו עיניו את גזירת **המיתה** פרושה על כל החיים, ועל-ידי כך יתן אל לבו שלא יחיה לעולם, ומה לו כי יעבור על רצון ה' יתברך, שהרי לבסוף ימות ויצטרך לתת דין וחשבון על כל מעשיו.

וזהו שאומר דוד המלך: "מי גבר יחיה"? אין אף גבר בעולם שיוכל לחיות חיים של תורה, מבלי ש"יראה מות" – בלי שיראה וידע שיש את **גזירת המות**. שכן, רק כך, כשיזכור את **יום המיתה**, יצליח למלט את נפשו מיד שאול סלה". וזהו מה שאמרה המשנה (אבות ב, ד): "ואל תאמן בעצמך עד יום מותך". דהינו, אל תאמין בעצמך שתוכל להתגבר על היצר – "עד יום מותך" – עד שתזכיר לעצמך את יום מותך.

על-פי האמור יאיר לנו גם להבין מה ששנינו בגמרא (ברכות לא), שבשמחת החתונה של הבן של רבינא, בקשו החכמים שהיו במקום מרב המנונא, שישיר להם לכבוד הנישואין ועל גדל מעלתן. והנה, להפתעתם, אמר להם רב המנונא: "**ווי** לן דמיתגן, **ווי** לן דמיתגן (=אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות). (אמרו לו החכמים) אגן, מה נעני

בתרף (=אם אתה אומר כך, מה אנו נגיד)? אמר להם רב המנונא: הי תורה והי מצוה דמגנו עלן" (=התורה והמצוה הן אלה שמגנות עלינו).

ויש לתמוה על דברי רב המנונא, שאמר: "ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן" (=אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות). והביאור הוא, שרב המנונא בשמחת הנישואין, ברצותו לעורר את הקהל ליראה את ה', (כדי שלא יבואו חלילה להתהולל שלא לשם מצוה), אחז בקצה האחרון בעצה השלישית של הזכרת **יום המיתה**. ואמר להם "ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן" (=אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות). ובכך רמז לתלמידיו שהעצה להתגבר על היצר היא על-ידי הזכרת **יום המיתה**.

ועל-כך אמרו לו תלמידיו: "אנן, מה נעני בתרף?" (=אם אתה אומר כך, מה אנו נגיד?). דהינו, אם גברא רבא כמוך צריך להתגבר על היצר על-ידי הזכרת **יום המיתה**, אנו, תלמידך הקטנים מה נענה אחריתך?
על-כך ענה להם רב המנונא: "הי תורה והי מצוה דמגנו עלן". דהינו, מי יתן והיה בנו כח להתגבר על היצר באמצעות **התורה וקריאת שמע**, אך בעונותינו הרבים "הי תורה והי מצוה" – איה **התורה** ואיה **המצוה** (=קריאת **שמע**) שיגנו עלינו מהיצר? ולכן, בהכרח צריכים אנו להשתמש בעצה השלישית בהזכרת **יום המיתה**. והנה, ידוע שהתעסקות בקבורת המתים יש בה תועלת גדולה מאד. שכן, על-ידי כך בא האדם בקלות לעצה השלישית של הזכרת **יום המיתה**, וממילא יתגבר על היצר הרע.
אם כך, נשאלת השאלה, מדוע צוה הקב"ה את הכהנים בני אהרן "לנפש (מת) לא יטמא"? והלא, לכאורה, יותר טוב שיעסקו במתים, כדי להיזכר ב**יום המיתה**.

כדי לתרץ ענין זה אומר המדרש: "הדא הוא דכתיב (=זהו שכתוב) (תהילים יט'): 'יראת ה' טהורה עומדת לעד'. דהינו, כאשר האדם זוכה ליראת ה' טהורה, ומתירא הוא מה' יתברך יראת הרוממות, אין הוא צריך להתעורר ליראת ה' על ידי הזכרת **יום המיתה**. (וברור שעדיפה יראת הרוממות, שכן יראת הרוממות, שהיא טהורה, יש לה מעלה נפלאה שהיא "עומדת לעד" גם כשאין מזכירים את **יום המיתה**).

וזהו שאמר רבי לוי: "מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה", זכה ונתנה לו הפרשה הזו, שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו, עד סוף כל הדורות הקב"ה". דהינו, על-ידי היראה האמיתית והטהורה שהיתה לאהרן הכהן, לא היה צריך לחפש דרכים אף להתעורר על-ידי הזכרת **יום המיתה**. ולכן, מידה כנגד מידה, "מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה, זכה ונתנה לו הפרשה הזו, שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו, עד סוף כל הדורות. ואיזו? זו פרשת המת (=איסור טומאת המת), שנאמר: 'ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן'. כלומר, מטעם זה נתן לו הקב"ה לאהרן ובניו את פרשת המת שלא יטמאו למתים, לעסוק בקבורתם (כדי להזכיר את **יום המיתה**). וכל זאת, כדי ללמדם דעת, שבהיותם כהנים עובדי ה', אין הם צריכים להתעורר ליראת ה' על-ידי הזכרת **יום המיתה**. אלא על-ידי עסק **התורה וקריאת שמע** יתגברו על היצר ביראת ה' טהורה, ויעבדו אותו יתברך בשמחה רבה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" (כבי לבי)

אחד מבאי ביתו של רבי עקיבא קורצינר (רבה של קראקא) רשם את בנו, שהגיע למצות, לבית-ספר של נכרים, שהתפרסם כמוסד המקנה לחניכיו השכלה ברמה גבוהה. ופיון שהלימודים בבית-ספר זה התקיימו גם בימי שבת, התנה האיש עם מנהל המוסד, שבנו יהיה פטור מפתיבה בשבת, ובהסדר זה נחה דעתו מעצם המעשה. כשנודע מעשהו של האיש לרבי עקיבא, קרא לו בדחיפות, ובמשך שעה ארוכה הוכיחו על פונתו לשלוח את בנו לבית-ספר של נכרים, שמתקיימים בו לימודים בימי שבת ומועד. השיב על-כך האיש לרבי עקיבא: "פונתי במעשה זה אינה, אלא לקדש שם שמים בעתיד הרחוק. הלא דרושים לנו יהודים בעלי השכלה, שיצעו לעמוד בפרץ מול שונאי ישראל, וידעו להגן על כבוד ישראל בטוב-טעם ודעת. ומקוה אני שברבות הימים, ידע בני זה - משירכוש השכלה גבוהה - לקדש את השם, ולהגן כראוי על תורת ישראל ועל כבוד עם ישראל מפני משטינים ומקטרגים נכרים". "דוקא מפני היתר זה מזהירה אותנו התורה!" - קרא רבי עקיבא בלהט באזני אורחו. "הלא כך נאמר בפרשת יצחק: 'ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם'. בכך מזהירה אותנו התורה: אל תחללו את שם ה' מתוך נימוק שברבות הימים (=בעתיד) תהיו, כביכול, מקדשי שמים! דבר עבירה אינו מתקדש ומטהר, אפילו כאשר מתלנה לכך פונה רצונה, ואין בכוחה של שום מחשבה טובה לחפות על מעשה שהוא פסול מעיקרו..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאֲנִי נָתַתִּי לָךְ שְׂכָם אֶחָד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי" (בראשית מח', כב')

יְדוּע וּמְפֹרָסִם, שְׁאֶחָד מִמִּנְהֵגֵי יִשְׂרָאֵל הוּא לִירוֹת בְּחֶץ וְקֶשֶׁת בְּיוֹם ל"ג בְּעֶמֶר. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָהוּ הַטַּעַם לְמִנְהַג יִשְׂרָאֵל זֶה – לִירוֹת בְּקֶשֶׁת וּבְחֶצִים – דּוֹקָא בְּיוֹם הַלְלוּת רֶשֶׁב"י (=רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי)?

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שְׁאָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְיוֹסֵף בְּנוֹ: "וְאֲנִי נָתַתִּי לָךְ שְׂכָם אֶחָד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי". וּפְרַשׁ שָׁם אוֹנֶקְלוֹס: "בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי" – "בְּצַלוֹתִי וּבְבָעוֹתִי" (=בְּתַפִּילוֹתִי וּבְתַחֲנוּנִי). וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָדוּעַ נִמְשְׁלָה הַתַּפִּילָה לְשָׁנֵי כָּלִי מִלְחָמָה אֵלּוּ – חָרַב וְקֶשֶׁת?

וּבְאֵר הַ"בִּינָה לְעֵתִים" (דְּרוֹשׁ סב), כִּי מִטְרָתָם שֶׁל שְׁנֵי כָּלִי מִלְחָמָה אֵלּוּ, הַחָרַב וְהַקֶּשֶׁת, הֵיא לְפָגוּעַ בְּאוֹיֵב מְקָרֹב וּמְרַחֵק: הַחָרַב – תַּפְקִידָה לְפָגוּעַ בְּאוֹיֵב מְקָרֹב. וְאֵילוּ הַקֶּשֶׁת – תַּפְקִידָה לְפָגוּעַ בְּאוֹיֵב מְרַחֵק, בְּאִמְצָעוֹת הַחֶצִים. וְכֵף הֵיא גַם תַּכְלִית הַתַּפִּילָה – אוֹמֵר הַ"בִּינָה לְעֵתִים" – לְפָגוּעַ בְּאוֹיֵב הַרוּחָנִי, הוּא הַיֵּצֵר הָרָע, מְקָרֹב וּמְרַחֵק. וּכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַצָּחָה: "כִּי הַתַּפְרָסִם שְׁשָׁנֵי כָּלִים אֵלּוּ, אֵין פְּעוּלָתָם שׁוֹה: שֶׁהַחָרַב הֵיא לְלַחוּם עִם הָאוֹיֵב פְּנִים אֶל פְּנִים, מְקָרֹב, וְלֹא תוֹעִיל כָּלוּם (הַחָרַב) בְּהִיוֹתוֹ (הָאוֹיֵב) רְחוּק מִמֶּנּוּ. (וְאֵילוּ) הַקֶּשֶׁת הוּא לְלַחוּם (בְּאוֹיֵב) מְרַחֵק...".

וְכָל זֹאת, אוֹמֵר הַ"בִּינָה לְעֵתִים", הוּא מְפַנֵּי שֶׁהָאוֹיֵב שֶׁלָּנוּ, הַיֵּצֵר הָרָע, נִלְחָם עִמָּנוּ בְּשֵׁתֵי צוּרוֹת: בְּהִיוֹתוֹ קָרֹב אֵלֵינוּ, כְּאֲשֶׁר הוּא מִסִּיתָנוּ לְדַבֵּר עֲבִירָה. וְגַם בְּהִיוֹתוֹ רְחוּק מֵאֲתָנוּ, לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם לְפָנֵי כֶּסֶא הַכְּבוֹד, שָׁם הוּא עוֹמֵד וּמְקַטְרֵג, כְּדִי לְעוֹרֵר עָלֵינוּ אֶת הַדִּין חֲלִילָה.

וּכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְהִנֵּה, יֵשׁ לָנוּ אוֹיֵב פְּנִימִי עֲצוּם וְרָב – יֵצֵרְנוּ הָרָע. וְהוּא נִלְחָם בָּנוּ בְּשָׁנֵי פְּנִים – אִם בְּהִיוֹתוֹ קָרֹב לָנוּ... פְּנִים בְּפְנִים... לְהַפִּילָנוּ בְּמַכְמוּרוֹת הָעוֹנוֹת... (וְאִם) מְרַחֵק לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, עַד מְקוֹם כֶּסֶא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ לְפָנֵי בֵּית דִּינּוֹ הַצָּדִק... (שָׁם הוּא) מְקַטְרֵג וּמְלַמֵּד עָלֵינוּ חוֹבָה, וּמְעוֹרֵר הַדִּין...".

עַל-פֶּן הַמְשִׁיל יַעֲקֹב אֲבִינוּ אֶת הַתַּפִּילָה לְחָרַב וְלַקֶּשֶׁת – "אֲשֶׁר לָקַחְתִּי... בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי" – כִּי יֵשׁ בְּכַח הַתַּפִּילָה לְבַטֵּל אֶת הַיֵּצֵר הָרָע מְקָרֹב, בְּבַחֲנֵת "חָרַב", כְּאֲשֶׁר הוּא בֹא לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְדַבֵּר עֲבִירָה. וְכֵן יֵשׁ בְּכַח הַתַּפִּילָה לְבַטֵּל וּלְהַרוֹג אֶת הַיֵּצֵר הָרָע, בְּבַחֲנֵת "קֶשֶׁת", כְּאֲשֶׁר הוּא בְּשָׁמַיִם לְמַעַלָּה, עוֹמֵד וּמְקַטְרֵג עָלֵינוּ.

וְהִנֵּה, רַשׁ"י זצ"ל פִּרְשׁ, שֶׁ"בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי" הֵיא חֲכָמָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "בְּחָרְבִי וּבְקִשְׁתִּי – הֵיא חֲכָמָתוֹ... (שֶׁל יַעֲקֹב)". מְשַׁמֵּעַ מְכַאֵן, שֶׁגַם חֲכָמַת הַתּוֹרָה נִמְשַׁלֶּת לְחָרַב וְלַקֶּשֶׁת, כְּמוֹ הַתַּפִּילָה.

וְאִם כֵּן, אוֹמֵר הַרַ"ק ר' פִּינְחָס פְּרִידְמָן, בְּרוּר הוּא שֶׁעַסֵּק הַתּוֹרָה בְּחֶלֶק הַנְּגִלָּה, שְׁכָּל כָּלוּ עוֹסֵק בְּדִינִים וּבַהֲלָכוֹת הַנְּהוּגוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא בְּבַחֲנֵת "חָרַב", שְׁכֵן, הוּא מְבַטֵּל אֶת הַמְּקַטְרָגִים וְהַמְּזִיקִים הַנִּמְצָאִים קָרֹב אֵלֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכְמוֹ שְׁאָמְרוּ חו"ל (בְּרַכּוֹת ה'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, יְסוּרִין (=צָרוֹת וּמַחְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה) בְּדַלִּין הֵימָנוּ (=עוֹזְבִים אוֹתוֹ)".

וְאֵילוּ חֶלֶק הַתּוֹרָה, הָעוֹסֵק בְּנִסְתָּרוֹת וּבַגְּנוּזֵי הַתּוֹרָה הוּא בְּבַחֲנֵת "קֶשֶׁת", הַפּוֹגַעַת בְּאִמְצָעוֹת חֲצִיָּה בְּאוֹתָם מְקַטְרָגִים וּמְשִׁטִּינִים, הָעוֹמְדִים לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעַלָּה, כְּדִי לְהַשְׁטִין עָלֵינוּ.

וְעַל-כֵּן כָּתַב רַבֵּנוּ ר' חַיִּים וִיטָאֵל זצ"ל, שֶׁתַּכְלִית לְיִמּוּד חֲכָמַת הַקְּבֵלָה (=רְוֵי הַתּוֹרָה) הֵיא "לְבַעַר קוֹצִים מִן הַפְּרָם, כִּי לִכֵּן נִקְרָאִים הָעוֹסְקִים בְּחֲכָמָה הַזֹּאת מְחַצְדֵי חֶקְלָא (=קוֹצְרֵי הַקוֹצִים מִן הַשְּׂדֵה)".

מְבוֹאֵר מְדַבְּרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַמַּהְרַח"ו, שֶׁעַל-יְדֵי עֶסֶק תּוֹרַת הַנְּסִתָּר מְבַעְרִים אֶת הַ"קוֹצִים" – אֶת הַכּוֹחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים "מִן הַפְּרָם" מֵעַם יִשְׂרָאֵל (וַיֵּשׁ לוֹמֵר שְׂדֵבֵר זֶה נִרְמָז בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרָע סַמָּאל – רָאשֵׁי תִיבוֹת סוּדוֹת מְרַכְבָּה אֵין לְלַמּוּד. שְׁכֵן, הַיֵּצֵר רוֹצֵה לְמַנוּעַ מֵהָאָדָם אֶת לְיִמּוּד חֲכָמַת הַקְּבֵלָה (=הַנְּסִתָּר), שְׁבָה קְנִימִים סוּדוֹת הַמְּרַכְבָּה, מְפַנֵּי שִׁוְדַע הוּא שְׁלִימוּד זֶה מְבַטֵּל אֶת כּוּחוֹ שְׁלוֹ).

וְכֵן כָּתַב הַרַ"ק מַהְרִ"א מְקַמְאָרְנָא זִיע"א: "...שְׁמַעְתִּי מִמּוֹרֵי הַקְּדוּשׁ (מִזִּידִיטְשׁוֹב זִיע"א), כִּי בְּנִדְאֵי הַמְּתַקַּת

הדינים... הוא בכל דברי תורה... אבל להכרית המשטינים והמקטרגים והקליפות, אי-אפשר בלתי רזין דאורייתא (=סודות התורה)."

ולפי זה יתבאר היטב מה שפרש רש"י: "בחרבי ובקשתי - היא חכמתו... (של יעקב)". כי, כמו שהתפילה נמשלה לחרב ולקשת, בגלל שיש בכוחה לבטל את היצר הרע למטה ולמעלה, כך היא התורה הקדושה, הנמשלת לחרב ולקשת: חלק התורה בנגלה הוא בבחינת "חרב", המבטל את המזיקים בעולם הזה, ואילו עסק התורה בנסתר הוא בבחינת "קשת" - להרוג את המשטינים והקליפות בעולמות העליונים.

ומעתה יתבאר מנהג ישראל לירות בקשת ב-ל"ג בעמר, יום הילולת התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי. שכן, הקשת והחצים באים לרמוז על תורתו של רשב"י - ה"זהר הקדוש" - שבה טמונים סודות וגנוי התורה, שהם בבחינת קשת היורה חצים למרחוק, כדי להרוג את האויב - הם המשטינים והמקטרגים בעולמות העליונים.

(וזהו גם ענין מה שאמרו חז"ל, שבדורו של רבי שמעון בר יוחאי לעולם לא נראתה הקשת בענן. שכן, כידוע, הקשת באה לרמוז לאותו דור, שיד המקטרגים היתה על העליונה, וחזיבים הם בדין, וראויים הם חלילה, שיבוא עליהם מבוול. אולם מה שעוצר את הגזירה היא "הקשת בענן" - דהינו, הבטחתו של הקב"ה שלא יביא עוד מבוול לעולם. והנה, בדורו של רשב"י לא היה צריך את הקשת בענן. שכן, "קשתו" של רשב"י, תורתו הנפלאה, היא שעמדה כנגד המשטינים בשמים, להציל את הדור. ב.צ.). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (תהילים קיט, יח)

ה"בני יששכר" כותב, שעיקר השמחה ב-ל"ג בעמר היא על-כך שביום פטירתו צוה רשב"י על תלמידו, ר' אבא, להעלות על הכתב את כל סודות וגנוי נסתרות התורה שנתגלו לו, כדי להשאיר ברכה מהאור הגנוז לכל ישראל, עד ביאת משיח צדקנו.

ולכן ב-ל"ג בעמר יש שמחה גדולה מאד. שכן, ביום זה התחילה ההתגלות הגדולה של חלק הסוד שבתורה לכל ישראל.

ועל-כך רמז דוד המלך בתהילים: "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" - "גל" הוא אותיות 'לג'. וזאת, כדי לרמוז לנו שביום ל"ג בעמר התחילה אותה התגלות עליונה של "נפלאות מתורתך" - סודות התורה הקדושה.

(וצריכים אנו לדעת, שביום זה, ב-ל"ג בעמר, יש סגולה מיוחדת לפקוח את עיני האדם בהבנת תורת הנסתר, כמו שכתוב "גל עיני" - גל, מלשון לגלות ולהבין, את "נפלאות מתורתך" - סודות וגנוי התורה).

"ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" (כב' לבי)

מסופר על יהודי עברין, שלא היה שומר תורה ומצוות. הנאצים ימח שמם תפסו אותו, והכניסו אותו לבית כנסת מלא ביהודים. הוציאו ספר תורה מהארון וגלגלו אותו על הרצפה, ואמרו לעברין "תשתין על-כך!".

והנה, אותו עברין, על אף שלא היה שומר תורה ומצוות, ולא היה איכפת לו לנסוע בשבת או לאכול חזיר ביום כיפור, לא הסכים בשום אופן לבזות ספר תורה, באופן כל-כך מאוס. ולמרות כל האיומים נשאר עקש בדעתו וסרב. כשראו כך הנאצים התחילו להרביץ בו מכות רצח, אך הוא נשאר בסירובו. לבסוף, התרגזו והרגו אותו במכות קשות.

הנה, רואים אנו, שדוקא בשעות הקשות ביותר רואים את הזיק היהודי, אפילו בפושעים הגדולים ביותר. מעשה דומה היה עם ראש עיר שונא יהודים, למרות שהוא עצמו היה ממוצא יהודי, אך כל תייו התפחש למוצאו, והתגאה שהוא גוי לכל דבר.

והנה, כידוע, הנאצים לא הבדילו בין יהודי שומר תורה ומצוות לכופר בעיקר. כל שמוצאו יהודי - אחת דתו להמית. ולכן, מיד הם תפסו את היהודי הלז, ואמרו לו: "תודה שהנך יהודי", והוא צעק "אינני יהודי", צעקו לו תורה תוך כדי עינויים "אתה פן יהודי, תודה!".

"אני לא!". "אתה פני!". לאחר שראו את עקשנותו חשבו אולי באמת אינו יהודי, החליטו לעשות לו מבחן אחרון, הוציאו ספר תורה, ואמרו לו "אם אתה באמת לא יהודי תשרוף את זה!".

ראש העיר לא הסכים. "אם כך, סימן שאתה יהודי". ראש העיר שם לב שעוד נשאר לו עמוק בפנים הרגש היהודי, ואמר: "אתם צודקים, אני יהודי, ותודה שהזפרתם לי".

ומה עשו אותם רשעים ימח שמם? שרפו אותו יחד עם ספר התורה תוך כדי שהוא צורח - "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!" שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהָנִים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן)

צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁמַעְלַת הַתְּפִילָה בְּצִיבוֹר הִיא רְבָה וְעֲצוּמָה לְאֵין עָרוּךְ, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהִקְפִיד וּלְהִזָּהֵר עַל-כֵּךְ מְאֹד, כְּפִי שִׁשְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ו'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעַה שֶׁבָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא מֵצֵא בָּהּ עֲשָׂרָה, מִיָּד הוּא **פּוֹעֵס**, שְׁנֹאמֵר (יְשַׁעְיָה נ'): 'מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ? קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה'". וְכֵן שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (שָׁם ח'): "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: מָאִי דְכָתִיב (תְּהִלִּים טו) 'וְאֲנִי תִפְלַתִי לָךְ ה' עֵת רְצוֹן? אֵימְתִי 'עֵת רְצוֹן'? בְּשַׁעַה שֶׁהַצְּבוֹר מִתְּפַלְלִים... תִּנְיָא נְמִי הַכִּי, רַבִּי נִתָּן אֹמֵר: מִנֵּיִן שְׂאִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בְּתִפְלַתָּן שֶׁל רַבִּים? שְׁנֹאמֵר: 'הֵן אֵל כַּבִּיר וְלֹא יִמָּאֵס', וְכָתִיב (תְּהִלִּים נה, יט): 'פְּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְרָב לִי, כִּי בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי'".

וְלָכֵן אֹמְרַת הַגְּמְרָא (שָׁם מו'): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, לְעוֹלָם יִשְׁכָּם אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּדִי שִׁיזְכָּה וְיִמְנָה עִם עֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים, שְׁאֶפְלוּ מֵאֵה בָּאִים אַחֲרָיו, קִבֵּל עָלָיו שֹׁכֵר כָּלָם. 'שֹׁכֵר כָּלָם' סִלְקָא דְעֵתָךְ (=שֹׁכֵר כָּלָם אֶתְהָ מַעֲלָה עַל דְעֵתָךְ)? אֵלָּא אֵימָא, נוֹתְנִים לוֹ שֹׁכֵר כְּנֶגֶד כָּלָם'".

וְכַאֵן הַמְּקוֹם לְהִבְיָא מִדְּבַרֵי רַבְּנֵי הָאֲרִיזוֹ לְבִ"שְׁעַר הַכְּנֶסֶת" (עֲנִין בֵּית הַכְּנֶסֶת, דף ג'): "מִצְוָה עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (ו) צָרִיךְ שְׂאֵחַר שִׁיבּוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַד מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים. לֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שִׁישְׁלִים תְּפִילָתוֹ שָׁם. לֹא כְּאוֹתָם הַנוֹהֲגִים לְהִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זֶה. וְאַחֲרֵי-כֵן חוֹזְרִים וְהוֹלְכִים לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֲרָי... שְׁלֹא הָיוּ שָׁם מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים (כְּדִי לְהַשְׁלִים מִנֵּיִן). טְעוּת הִיא בִּידָם, וְלֹא תַחֲשַׁב (לָהֶם) לְמִצְוָה כָּלָל... (ו) הַנִּכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לְהִיזָהֵר מְאֹד לְהַתְּעַכֵּב מְעַט בְּפִתְחַ קוּדָם שִׁיכְנֵס וּלְהִרְאוֹת עֲצֻמוֹ יִרְא וְחָרַד וּמִזְדַּעְזַע לְהִיכְנֵס בְּהִכָּל מַלְכוּ שֶׁל עוֹלָם. וְעֲנִין זֶה מוֹעִיל מְאֹד אֶל הַשְּׁלִימוֹת שֶׁל הָאָדָם וְאֵל הַהֲשָׁגָה, וְזֶה סוּד הַפְּסוּק 'וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ', גַּם זֶה מָה שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא בְּעֲנִין אַחֲרֵיתוֹפֵל שְׁלַמְדוֹ לְדוֹד עָלָיו הַשָּׁלוֹם... בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלַךְ בְּרַגְשׁוֹ וְרִמְזוֹ, גַּם כָּאֵן עֲנִין בְּרַגְשׁוֹ, שִׁיתְרַגַּשׁ הָאָדָם וְיִזְדַּעְזַע בְּעַת כְּנִיסָתוֹ בְּבֵית אֱלֹהִים, שֶׁהוּא בֵּית הַכְּנֶסֶת'". וְכַתֵּב הַמְּהַרשׁ"א בְּ"חִידוּשֵׁי אַגְדוֹת", שֶׁהַטַּעַם שֶׁעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים מְקַבְּלִים שֹׁכֵר כְּנֶגֶד כָּלָם הוּא, שֶׁבְּכָל עֲשָׂרָה יְהוּדִים הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה שָׁם. וְהִנֵּה, אֵלֶּה הַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הִבְיָאוּ אֶת הַשְּׁכִינָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֵלוֹ הִבְיָאוּ אַחֲרֵיהֶם אֵינֶם עוֹשִׂים כָּלוּם, רַק מָה שְׁמַתְפַּלְלִים עִם הַעֲשָׂרָה שֶׁהִבְיָאוּ אֶת הַשְּׁכִינָה.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל אַחַד מֵהַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הִמְבִּיאִים אֶת הַשְּׁכִינָה, שֹׁכֵר כְּנֶגֶד כָּל אֵלוֹ שְׂבָאִים אַחֲרֵיהֶם? כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שְׁמִבּוֹאֵר עַל-יְדֵי בְּעַל הַתְּנַיָּא בְּ"שְׁעַר הַיְחוּד וְהָאֲמוּנָה", הַכּוֹתֵב בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט הַקָּדוֹשׁ זִיע"א: "הִנֵּה, כְּתִיב: 'לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצָּב בְּשָׁמַיִם'. וּפְרַשׁ הַבַּעַשׁ"ט זצ"ל, כִּי (דְּבַרֵי ה' יִתְבָּרַךְ, עֲשֶׂרֶת הַמַּאֲמָרוֹת שְׂאֵמֵר)... 'הִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם' וְגו', (ה) תִּיבּוֹת וְ(ה) אוֹתִיּוֹת (ה) אֵלוֹ הֵן נִיצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ הַרְקִיעַ, הַשָּׁמַיִם... לְהַחֲיוֹתָם לְעוֹלָם, כְּדְכָתִיב (=כְּמוֹ שְׁכָתוּב): 'וְדְבַרְיוֹ חַיִּים וְקַיִמִים... לְעַד'.

כִּי אֵילוֹ הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת מְסֻתְּלָקוֹת כְּרַגְעַ, חָס וְחִלְיָה, וְחוֹזְרוֹת לְמִקּוֹרָן, הָיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם (חוֹזְרִים) (ל) אֵין וְאַפְסֵי מִמֶּשׁ, וְהָיוּ כָּלָא הָיוּ... וְכֵן בְּכָל הַבְּרִיאִים שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים... אֵילוֹ הָיוּ מְסֻתְּלָקוֹת... חָס וְחִלְיָה הָאוֹתִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה (ה) מַאֲמָרוֹת שֶׁבֵּהֵן נִבְרָאת הָאֲרִץ... הִיתָה (כָּל הַבְּרִיאָה) חוֹזְרַת לְאֵין וְאַפְס'".

כְּלוּמֵר, הַבַּעַשׁ"ט הַקָּדוֹשׁ מְבַאֵר לָנוּ, שְׁלֹא נִטְעָה לְהִבִּין כִּי מָה שְׂבָרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת הִיָּה רַק פְּעַם אַחַת בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וּמֵאֵז קָיָם הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. אֵלָּא, צָרִיךְ לְדַעַת, כִּי כָּל הַיְקוּם כָּלוּ, שְׁנִבְרָא בְּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, עוֹמֵד וְקַיִם עַל-יְדֵי אוֹתָם עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת - "הִי אֹר", תְּדַשָּׂא הָאֲרִץ, "יְקוּוּ הַמַּיִם" וכו' - וְהֵם הַמְּחַיִּים וְהַמְּקַיִמִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל רַגְעַ וְרַגְעַ. וְאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁל עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת אֵלוֹ, נִיצְבוֹת בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כְּלָה לְהַחֲיוֹתָהּ. וּמֵאַחַר וְדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא נִצְחִי, הִנֵּה, כָּל זְמַן שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה בְּכָךְ, מְחַיֶּה הוּא אֶת הַבְּרִיאָה. וְאוֹלָם אִם הוּא יִתְבָּרַךְ הִיָּה מְפַסֵּיק אֶת דִּיבּוּרוֹ, חָס וְחִלְיָה, וּמְסַלֵּק אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַמְּחַיִּים אֶת אוֹתוֹ

הנבָּרָא, כִּי אִז הָיָה אוֹתוֹ הַנְּבָרָא בְּטֵל וּמְבוּטָל, וְהוֹפֵךְ לְאַפְס – כְּמוֹ לְפָנֵי הַבְּרִיאָה.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר, שֶׁהָאוֹתוֹת שֶׁל עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת הֵן בְּבַחֲיַנַּת צִינּוּרוֹת, הַמְּמַשִּׁיכִים שְׁפַע רַב טוֹב לְהַחִיּוֹת אֶת הָעוֹלָם בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע, בְּבַחֲיַנַּת "וְאַתָּה מַחִיָּה אֶת כָּלָם", וּכְדַבְּרֵי הַבַּעַשׂ "ט הַקְּדוֹשׁ זִיעֵ א": "לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצַּב בְּשָׁמַיִם". נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם **חוֹטֵא**, וְעוֹשֶׂה דְּבָרִים הַמְּנוֹגְדִים לְרִצּוֹן הַבוֹרָא, הָרִי הוּא פּוֹגֵם בְּכֹךְ בְּאוֹתוֹת שֶׁל עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת, שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר צִינּוּרוֹת הַשְּׁפַע לְהַמְשִׁיךְ חַיִּים לְבְרִיאָה, וְעַל-יְדֵי כֹךְ גּוֹרֵם חֲלִילָה לְמַעַט אֶת הַשְּׁפַע בְּעוֹלָם.

וְהִנֵּה יְדוּעַ שְׁעֵשְׂרֵה הַמְּאֲמָרוֹת שֶׁבְּרָא בְּהֵן הָעוֹלָם הֵם כְּנֶגֶד עֲשֶׂר הַסְּפִירוֹת: **פֶּתֶר**, חֲכָמָה, בִּינָה, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֲרֵת, נִצְחָה, הוֹד, יְסוּד, **מַלְכוּת**.

וְהַבִּיאוֹר הוּא שֶׁהַקֶּב"ה הוּא כִּידוּעַ "אֵין סוּף", וְהוּא בְּלִי רֵאשִׁית וּבְלִי תְּכָלִית, וְעַל-כֵּן כַּאֲשֶׁר בְּרָא אֶת הָעוֹלָם שְׁלָנוּ הַמְּצוּמָצִים, הִנֵּה כְּדִי לְרַדֵּת אֶת עוֹלָמְנוּ הַגִּשְׁמִי (לְעוֹלָם הַזֶּה), צְמִצָּם הוּא יִתְבָּרַךְ אֶת עֲצָמוֹ וְאוֹרוֹ דְּרָךְ עֲשֶׂר הַסְּפִירוֹת, צְמִצּוּם אַחַר צְמִצּוּם (מִסְפִּירַת הַ"פֶּתֶר" לְסְפִירַת הַחֲכָמָה. וּמִסְפִּירַת חֲכָמָה לְסְפִירַת הַבִּינָה וְכו') וְכָתַב "בְּנִיָּהוּ בֶן יְהוֹדָע" (קִידוּשִׁין מ"ט): "עֲשֶׂרָה קִבְּיִן חֲכָמָה יִרְדּוּ לְעוֹלָם – עַל מִסְפָּר הָעֲשֶׂרָה אֵין לְשִׂאוֹל כְּלוּם,

מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָךְ שְׁפַע בְּעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ כְּלוּל מִעֲשֶׂרָה כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת סְפִירוֹת, וְלָכֵן הָעוֹלָם נִבְרָא בְּעֲשֶׂרֶת מְאֲמָרוֹת". וְלְפִי זֶה נִמְצָא שֶׁהַקֶּב"ה "מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית", עַל-יְדֵי עֲשֶׂרֶת מְאֲמָרוֹת אֵלוֹ שֶׁבְּרָא אֶת הָעוֹלָם. זֹאת וְעוֹד, כָּל הַשְּׁפַע שֶׁהַקֶּב"ה מְשַׁפֵּיעַ מִלְּמַעְלָה לְעוֹלָם הַזֶּה עוֹבְרִים דְּרָךְ עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת וְעֲשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁהֵם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפַע.

וְהִנֵּה יְדוּעַ מַה שֶּׁכָּתַב הַרַמְבַּ"ן ("לָךְ לָךְ"), שֶׁלְּפָנֵי כָּל נֶס צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת פּוֹעַל דְּמִיּוּנֵי לְמַטָּה, כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת הַנֶּס לְמַעְלָה. שְׂכּוֹן, בְּאַתְעָרוּתָא דְּלִתְתָּא (=כְּתוּצָאָה מֵהַתְּעוֹרְרוֹת מִלְּמַטָּה) יֵשׁ "אַתְעָרוּתָא דְּלְעִילָא" (=הַתְּעוֹרְרוֹת מִלְּמַעְלָה). וְכֵן כָּתַב הַ"סְפּוֹרָנוּ" (בְּמִדְבָּר כ', ח'): "הַנֶּסִּים יַעֲשֶׂהוּ הָאֵל יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי עֲבָדָיו עִם הַקְּדָמַת אִיזוֹ תְּנוּעָה מְסוּדָרֶת מֵאֵתוֹ, כְּעִנְיֵן הַשְּׁלִיכָהוּ אַרְצָה, הָרֵם אֶת מִטָּךְ, וְהַפִּיֵת בְּצוּר".

וְכֵן, בְּדוּמָה לְכֹךְ הַצְּטוּהָ הַנְּבִיא יִרְמִיָּהוּ: "כֹּה אָמַר ה' הַלּוֹךְ וְקִנְיַת בְּקִבְקָ... וְשִׁבְרַת הַבְּקִבְקָ לְעִינֵי הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים אוֹתָךְ, וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת כֹּכָה אֲשַׁבֵּר אֶת הָעַם הַזֶּה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת...". וְגַם אָנוּ בְּפִסּוּק "פּוֹתַח אֶת יְדִיךָ" פּוֹרְשִׁים אֶת כַּפֵּינוּ לְשָׁמַיִם, וְעוֹשִׂים פְּעוּלָה דְּמִיּוּנִית כְּדִי לְקַבֵּל שְׁפַע מִלְּמַעְלָה, מֵה' יִתְבָּרַךְ (וְעַל זֶה אָמְרוּ חו"ל: "וְהוּא מְנַהֵג יָפֵה" (בֶּן אִישׁ חֵי, וַיִּגַּשׁ)).

עַל-פִּי הָאִמּוֹר יְרוּחַ לָנוּ לְהַבִּין מַה שֶּׁבְּאֵר הַ"תּוֹלַעַת יַעֲקֹב" עַל מַעֲלַת עֲשֶׂרֶת הָרֵאשׁוּנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: "וְעַל דְּרָךְ הָאֲמֵת, עֲשֶׂרֶת רֵאשׁוּנִים הֵם כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, וְהֵם תְּשׁוּלִים הַקְּדוּשָׁה...".

דְּהִינּוּ, הַתְּקַבְּצוֹת עֲשֶׂרֶת רֵאשׁוּנִים הֵיא בְּבַחֲיַנַּת פּוֹעַל דְּמִיּוּנֵי, לְהַכִּין וּלְתַקֵּן בְּשָׁמַיִם אֶת עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת הַמְּכוּוּנִים כְּנֶגֶד עֲשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁהַקֶּב"ה בְּרָא בָּהֶם אֶת הָעוֹלָם. וְלָכֵן עַל-יְדֵי תְּפִילָתָם שֶׁל עֲשֶׂרֶת רֵאשׁוּנִים הֵם מְסוּגְלִים לְהַמְשִׁיךְ הַתְּחַדְּשׁוֹת הַבְּרִיאָה (עַל-יְדֵי עֲשֶׂר הַמְּאֲמָרוֹת). וּבִזְכוּת זֶה הֵם עֲצָמָם מְקַבְּלִים מִשָּׁם שְׁפַע רַב טוֹב, שֶׁהָרִי הֵם הַכִּינוּ וְתַקְּנוּ אֶת צִינּוּרוֹת הַשְּׁפַע.

וּמַעֲתָה יֵאִיר לָנוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: "לְעוֹלָם יִשְׁכִּים אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּדִי שִׁיזְכֶּה וַיִּמְנָה עִם עֲשֶׂרֶת הָרֵאשׁוּנִים, שֶׁאֲפִלוּ מֵאָה בָּאִים אַחֲרָיו, קִבֵּל עָלָיו שְׂכָר כָּלָם". וְהַבִּיאוֹר הוּא, שֶׁכָּל הַמֵּאָה הַבָּאִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֲרֵי עֲשֶׂרֶת רֵאשׁוּנִים לְהַתְּפַלֵּל לֵה', הֵם מְשַׁתְּמָשִׁים עִם אוֹתָם צִינּוּרוֹת הַשְּׁפַע שֶׁכָּבַר הַכִּינוּ וְתַקְּנוּ עֲשֶׂרֶת רֵאשׁוּנִים. וְעַל-כֵּן רֵאוּי שֶׁהָעֲשֶׂרֶת הָרֵאשׁוּנִים יִקְבְּלוּ שְׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם.

"מֵה אֶהְבְּתִי תוֹרַתְךָ כָּל הַיּוֹם (וְכָל הַלַּיְלָה) הִיא שִׁיחַתִּי" (תְּהִלִּים קִיט' צ"ז)

מִסְפָּר הַרַה"ג דּוּד יוֹסֵף שְׁלִיט"א, בְּנוֹ שֶׁל מֶרֶן שְׁלִיט"א (הַגָּאוֹן הַרַב עוֹבְדָזִיָּה יוֹסֵף), כִּי בְּהִיוֹתוֹ יָלַד, הָיָה אָבִיו מַעֲרִיז לְתַפִּילָה מִיְדֵי בְּקָר בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה. בְּאַחַד הַיָּמִים, הַתְּעוֹרֵר, הַתְּבוּנוֹ בְּשַׁעוֹן, וְרָאָה שֶׁהַזְּמַן כָּבֵר מְאוּחָר, וְהַתְּפִלָּא מְדוּעַ אָבִיו לֹא הָעִירוֹ עָדָיו. "קָמְתִי, נְטַלְתִּי אֶת הַיָּדַיִם, נִגַּשְׁתִּי לְסַפְרִיָּה וְרֵאשִׁית אֶת אָבָא יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד. פְּנִיתִי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי: 'אָבָא, מְדוּעַ לֹא הָעִרְתָּ אוֹתִי הַיּוֹם לְתַפִּילָה, כְּמוֹ בְּכָל יוֹם? הַרִים מֶרֶן אֶת רֵאשׁוֹ, וְהִבִּיט בִּי מִשְׁתָּאָה: 'מַה? כְּבֵר בְּקָר?'. 'כֵּן, כְּבֵר בְּקָר' - הַשְּׁבַתִּי לוֹ. כָּל-כֹּךְ הָיָה שְׁקוּעַ בְּתַלְמוּדוֹ כָּל הַלַּיְלָה, שֶׁלֹּא הָרְגִישׁ אֵיךְ הִגִּיעַ הַבְּקָר...". (וְזֶהוּ "לְהַעֲלֵת נֵר תְּמִיד... מְעַרְבַּ עַד בְּקָר לְפָנֵי ה' תְּמִיד"). וְסָפַר גַּם הַרַה"ג אֵלָיָהוּ אָבָא שֶׁאֵלֵהוּ זְכוּק"ל, שֶׁמֶרֶן שְׁלִיט"א (הַגָּאוֹן הַרַב עוֹבְדָזִיָּה יוֹסֵף) הָיָה לוֹמֵד בְּכָל לַיְלָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת "אַהֵל רַחֵל", וְהָיָה שְׁקוּעַ בְּלִימוּדוֹ. "וְהִייתִי מְחַפֵּה עַד שִׁיגְמוֹר אֶת לִימוּדוֹ, וְנוֹעַל אַחֲרָיו אֶת דְּלִתּוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת. לַיְלָה אַחַד הָיָה מֶרֶן מְאַרִיךְ בְּלִימוּדוֹ. חִיבִיתִי וְרֵאשִׁיתִי שֶׁלֹּא נִיתַן לְהַפְּסִיקוֹ. פְּנִיתִי לְמֶרֶן וְאָמַרְתִּי לוֹ: 'הִנֵּה, מִפְּתַחוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת, כְּבוֹדוֹ יִנְעַל אַחֲרָיו, וַיִּנִּיחַ אֶת הַמִּפְתָּחוֹת תַּחַת הַשְּׁטִיחַ בְּפְנִיָּסָה'. הַשִּׁיב מֶרֶן בְּחִיּוֹב, וְהַמְשִׁיךְ בְּלִימוּדוֹ". "לְמַחְרַת" - מִמְשִׁיךְ הַרַב אָבָא שֶׁאֵלֵהוּ, וּמִסְפָּר - "הַגְּעִתִּי הַשְּׁכָם בְּבִקְרָ וְרֵאשִׁיתִי מִרְחוּק שֶׁכָּל הָאוֹרוֹת דְּלוּקִים. חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי, שֶׁמְרוֹב לִימוּד שֶׁכַּח כְּנֵרָאָה הַרַב לְנוֹעַל אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת וּלְכַבּוֹת אֶת הָאוֹרוֹת. נִכְנַשְׁתִּי פְּנִימָה, וְנִדְהַמְתִּי לְרֵאוֹתוֹ עָדָן יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד, וְסָבִיבוּ עֲרִימַת סְפָרִים...".

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אם למדת תורה הרבה – אל תחזיק טובה לעצמך – כי לך נוצרת" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן)

ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכַּר" אומר, שהטעם לְכַךְ שֶׁהַקב"ה נָתַן לָנו אֶת מַט' (=49) יְמֵי הַסְּפִירָה בֵּין פֶּסַח לְעֶצְרַת, הוּא כִּיּוֹן שֶׁמַּט' (=49) הוּא כְּמִנְיַן "לֵב טוֹב" (=49). וְרִמְזוּ לָנו הַקב"ה בְּכַךְ, שֶׁהַעֲבוּדָה שֶׁלָּנוּ בְּיָמִים אֵלּוּ הִיא לְזַכָּךְ אֶת הַמִּידוּת שֶׁלָּנוּ, כְּדֵי שְׁנֵהִיָּה בְּבַחֲנֵינָת "לֵב טוֹב", שֶׁהָרִי הַלֵּב הוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַמִּידוּת.

וְהֵנָּה, רְאוּי לְדַעַת, שֶׁאַצֵּל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים עֵיקַר הַמִּידָה שֶׁל לֵב טוֹב הוּא שֶׁיִּלְמְדוּ מִתּוֹרָתָם לְאַחֲרִים, כְּפִי שֶׁשְׁנֵינוּ בְּפָרְקֵי אָבוֹת (ב', ח'): "אם למדת תורה הרבה – אל תחזיק טובה לעצמך – כי לך נוצרת". וּפְרַשׁ הַ"עֲבוּדָת יִשְׂרָאֵל" (שם), שֶׁאִם לְמַדַּת תּוֹרָה – אֵל תְּחִזִּיק אֶת הַטּוֹבָה/הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁלְמַדַּת לְעַצְמְךָ (כְּמוֹ תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנֶּעֱנְשׂוּ וּמָתוּ עַל-כֵּךְ), אֲלֵא חֲזִיב אֶתָּה לְלַמְדָּה לְאַחֲרִים, "כִּי לְכַךְ נּוֹצְרָת" – שְׁכֵן, הָאָדָם נִבְרָא רַק כְּדֵי לְלַמֵּד מִתּוֹרָתוֹ לְאַחֲרִים, וְדָבָר זֶה רְמוּז בְּפֶסוּק (איוב ה', ז'): "אָדָם לְעַמָּל יוֹלֵד". "לְעַמָּל" רְאוּשֵׁי תִיבוֹת: לְלַמּוֹד עַל מְנַת לְלַמֵּד.

לְפִי זֶה תּוֹבֵן סְמִיכוֹת הַמְּשָׁנָה הַבָּאָה לְאַחַר מִכָּן (אָבוֹת ב', ח'): "חֲמִשָּׁה תְּלַמִּידִים הָיוּ לוֹ, לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי... אָמַר לְהֵם: צֵאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל (=מֵהִי הַמִּידָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר) שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם... רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: לֵב טוֹב. אָמַר לְהֵם (רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי): רְאוּהָ אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף מְדַבְּרִיכֶם...". (דְּהֵינוּ, שְׁמִיַּת לֵב טוֹב הִיא הַמִּידָה הַכּוֹלֶלֶת בְּתוֹכָהּ אֶת כָּל הַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת). וְלָכֵן, שְׁנֵי הַמְּאָמְרִים הַלְלוּ – "אם למדת תורה הרבה – אל תחזיק טובה לעצמך", וְכֵן הַמְּשָׁנָה עַל מִידַת "לֵב טוֹב" – הֵם צְמוּדִים, מְכִיּוֹן שֶׁהֵם עוֹלִים בְּקִנְיָה אֶחָד. שְׁכֵן, אִם לְמַדַּת תּוֹרָה הַרְבֵּה אֵל תְּחִזִּיק טּוֹבָה/תּוֹרָה זֹאת לְעַצְמְךָ – אֲלֵא תְּלַמְּדָנָה לְאַחֲרִים, וְזֶהוּ עֲנִיָּן שֶׁל לֵב טוֹב, הַכּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל הַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת, שֶׁצָּרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלוֹ לְאַחֲרִים.

וּכְדֵי לְחַנֵּךְ וּלְחַזֵּק אֶת הָעֲנִיָּן הַזֶּה אֶצֵּל תְּלַמִּידֵי, שֶׁלַּח אוֹתָם רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי לְבַרֵּר אֵיזוֹהִי הַדֶּרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם, וְקַבֵּל אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, שֶׁעֵיקַר הַמִּידוּת הוּא שִׁיְהִיָּה לְאָדָם לֵב טוֹב, כִּי לֵב טוֹב כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ אֶת כָּל הַמִּידוּת הָאֲחֵרוֹת שֶׁאֲמָרוּ יֵתֵר תְּלַמִּידֵיו: עֵינֵי טּוֹבָה, חֶבֶר טוֹב, שְׁכֵן טוֹב, וְכו'. וּבְכַךְ רָצָה רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי לְלַמֵּד אֶת תְּלַמִּידֵיו שִׁיְהִיָּה לְהֵם לֵב טוֹב – שֶׁלֹּא יִחְזִיקוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלְמְדוּ לְעַצְמָם, אֲלֵא יִלְמְדוּהָ לְאַחֲרִים. וְלָכֵן תִּקְנֵנוּ לָנו חו"ל לְלַמּוֹד פְּרָקֵי אָבוֹת, דּוֹקָא בְּיָמִים אֵלּוּ, כִּיּוֹן שֶׁהֵם תּוֹרַת הַמִּידוּת. וּמְכִיּוֹן שֶׁשָּׂרֵשׁ כָּל הַמִּידוּת הוּא לֵב טוֹב, לָכֵן נָתַן לָנו הַקב"ה דּוֹקָא מַט' (=49) יְמֵי סְפִירָה, כְּמִסְפָּר "לֵב טוֹב" (=49), כְּדֵי שֶׁנִּשְׁכִּיל מְזֶה שֶׁעֵיקַר עֲבוּדַת הָאָדָם בְּיָמִים אֵלּוּ הוּא לְזַכָּךְ אֶת הַמִּידוּת, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לָנו לֵב טוֹב.

וּמְדוּעַ נָתַן לָנו הַקב"ה עֲבוּדָה זֹאת – לְזַכָּךְ אֶת הַמִּידוּת וְלְהַגִּיעַ לְלֵב טוֹב – דּוֹקָא בְּיָמֵי הַסְּפִירָה? אֲלֵא, שֶׁרָצָה הַקב"ה לְתַת אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, וְיִדּוּעַ שֶׁעֵיקַר הַתּוֹרָה הוּא הַתּוֹרָה שֶׁבַע-עַל-פֶּה שֶׁנִּמְסְרָה מְדוּרָה לְדוּר, וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל (גִּיטִין ס'): "לֹא כָּרַת הַקב"ה בְּרִית עִם יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא בְּשִׁבִיל דְּבָרִים שֶׁבַע-עַל-פֶּה". לָכֵן הַקב"ה לְיִשְׂרָאֵל לְפָנֵי מִתֵּן תּוֹרָה אֶת מַט' (=49) יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁהֵם בְּמִסְפָּר "לֵב טוֹב", כְּדֵי שֶׁבְּיָמִים אֵלּוּ יִזְכְּבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת לְבָם לְטוֹבָה וְלְהִיטִיב עִם אַחֲרִים בְּתוֹרָה, וְעַל-יְדֵי כֵךְ יִזְכּוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, בְּאִין חֶשֶׁשׁ שִׁיְחִזִּיקוּ אֶת הַתּוֹרָה לְעַצְמָם, כְּמוֹ כֵד' אֶלְף תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא – אֲלֵא יִלְמְדוּהָ לְאַחֲרִים וְיִזְכּוּ לְחַיִּים.

וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן נְרָאָה, כִּי עֲצָם הַדְּבָר שֶׁהַקב"ה בָּחַר לְתַת לָנוּ, קְרוּצֵי חוֹמֵר, אֶת תּוֹרָתוֹ, וְלֹא לְמַלְאָכֵי מַעֲלָה (שֶׁהַשְּׂתוּקָיו לְקַבְּלָהּ, בְּאוֹמְרָם (תְּהִלִּים ח', ב')): "תִּנְהַ הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם (=הַשָּׂאֵר אֶת הוֹדְךָ, אֶת הַתּוֹרָה, לָנוּ בְּשָׁמַיִם), הִיא זֶה מְצַד מִידַת טוֹבוֹ שֶׁל הַקב"ה, בְּבַחֲנֵינָת "לֵב טוֹב".

וְלַמְּדוּנוּ חו"ל כָּלֵל גְּדוֹל (מְגִלָּה יב'): "בְּמִידָה שֶׁאָדָם מוֹדֵד – בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ" (=הָאָדָם מְקַבֵּל אֶת גְּמוּלוֹ כְּפִי שֶׁהוּא מִתְּנַהֵג עִם הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ). וְכְפִי שֶׁכְּתוּב בְּתְהִלִּים (קכ"א, ה'): "ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ". דְּהֵינוּ, שֶׁהַקב"ה נוֹהֵג

עמנו במידה כנגד מידה, ולכן, כפי שהצל שלך "עוקב" אחר פעולותיך ותנועות גופך, כך גם הקב"ה הוא "צלך", ומתנהג אתך כפי שאתה מתנהג עם חבריך.

ולכן נמצא, כי כדי לעורר כביכול אצל הקב"ה את מידת "לב טוב", שימסור לנו את סודות תורתו הקדושה, צריך קודם לעשות אתערוותא דלתתא(=התעוררות מלמטה) – לזכך את מידותינו בבחינת "לב טוב", ולהיטיב עם אחרים בתורה. שכן, על-ידי כך "במידה שאדם מודד – בה מודדים לו", יתעורר כביכול הקב"ה בבחינת "לב טוב" למסור ולהשפיע לנו את תורתו.

ויש לומר, שמטעם זה בחר הקב"ה למסור את התורה לישראל על-ידי משה רבנו, שזכה למידת "לב טוב", כמבואר בגמרא (נדרים לה), שהקב"ה מסר רק למשה ולזרעו את חלק פלפול התורה. אלא שמשה, שעליו נאמר "טוב עין" מסר חלק זה לישראל.

ומאחר וראה הקב"ה, יודע תעלומות, שעתידי משה למסור את פלפול התורה לישראל ולא להחזיקה לעצמו, בחר בו להיות שליח למסור את כל התורה לישראל. וברור שעצם נתינת התורה לישראל הוא מצד התלבשות הקב"ה בבחינת "לב טוב".

וצריך לדעת, שבכל שנה ושנה ב-מט' ימי הספירה (שהם כידוע הכנה לקראת מתן תורה בחג השבועות) מתעורר ענין זה, כדי שנוכח את המידות להגיע לבחינת "לב טוב". ועל-ידי כך, מידה כנגד מידה, יתעורר הקב"ה למעלה, בבחינת "לב טוב", למסור ולהשפיע לנו טעמים וחידושים בתורתו הקדושה.

"כי לא תשכח מפני זרעו" סופי תיבות "יוחאי"

"בשעה שעלה משה רבנו למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבנו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו לפניו מלאכי השרת: חמדה שגנוזה תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו(=על מה זכה האדם)...תנה הודך על השמים"(=השאר את הודך, את התורה, לנו בשמים).

ויש לפרש את טענת המלאכים על-פי מה שידוע גדל חומרת שכחת התורה, כמו ששינינו במשנה (אבות פי', מח'): "כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד'): 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך'". ובגמרא מצינו (מנחות צט'): "אמר ריש לקיש: כל המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו(=עובר על מצות "לא תעשה"), שנאמר: 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים...'"

לכן טענו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו...". הלא בן האדם קרוץ מתמר, והשכחה מצויה אצלו תמיד, כמו שאמרו בעלי הרמז (שחרית של שבת): "שכן חובת כל היצורים" – ראשי תיבות "שכחה", שכן, כך היא דרכם של כל היצורים, שהם בשר ודם, לשכוח את תלמודם. אם כך, שאלו המלאכים את הקב"ה: מדוע אתה נותן להם את התורה? והרי אפילו חכמי ישראל שביבנה אמרו "עתידה תורה שתשתכח מישראל", ולכן עדיף שתתן לנו את התורה, שהרי אין השכחה מצויה אצלנו.

וכדי לסתום את טענותיהם של המלאכים, הראה להם משה רבנו את נשמתו של רשב"י, שיאיר את חשכת/שכחת התורה, ועל-ידי אור תורת הנסתר, עתיד הוא לבטל את שכחת התורה.

וזהו שאמר הגה"ק החיד"א זצ"ל, בשם האר"י הקדוש זצ"ל: "עליית למרום, שביית שבי": "שבי" – ראשי תיבות של שמעון בר יוחאי. כלומר, אתה, משה, כשעלית למרום שביית את התורה הקדושה מהמלאכים על-ידי "שבי", הוא התנא הקדוש שמעון בר יוחאי, אשר גזר ואמר: "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל".

וראוי לציין שמה שאמר התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי: "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר: 'כי לא תשכח מפני זרעו'", מובא בספרים הקדושים בשם הרה"ק מהר"ן זיע"א רמז נפלא, כי בפסוק זה "כי לא תשכח מפני זרעו" נרמז שמו של רשב"י בסופי התיבות "יוחאי", כדי לומר לנו, שבזכות תורתו של רשב"י, שמאירה את העולם, לא תשתכח התורה מישראל לעד ולנצח נצחים).

"ונקדשתי בתוך בני ישראל"

על הכתוב "ונקדשתי בתוך בני ישראל", כותב רש"י: מסר עצמד וקדש שמי(=היה נכון למסור נפשך על קדוש השם בשעת הצורך). וכשהוא מוסר את עצמו, ימסור עצמו על-מנת למות. שכן, כל המוסר עצמו על-מנת הנס(=מי שמוסר את נפשו מתוך כוונה שיתרחש לו נס, וישאר בחיים), אין עושים לו נס...

ובענין זה של קדוש ה' מסופר, כי כשעמדו הנאצים, ימח שמים, להוציא להורג את רבי אלחנן בונים וסרמן הי"ד, ראש ישיבת בארונוביץ, פנה הגאון אל המוני היהודים במקום, ואמר: מסתבר, יהודים יקרים, שמחשיבים אותנו בעולמות העליונים כצדיקים גמורים, ולכן נבחרנו לכפר בגופותינו על כלל ישראל. ומכיון שכך, עלינו לשוב מיד בתשובה שלמה, וכך ירצו קרבנותינו לפני שוכן מרומים. הבה ונשמר, שלא תעלה חלילה במוחנו מחשבה פסולה, שהיא כפיגול הפוסל את הקרבן. שכן, עלינו לדעת, שבשעה זו אנו עומדים לקיים את הגזולה שבמצות התורה(=למות על קדוש השם). **שבת שלום**

"אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" (בראשית מג' יד')

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאמַר (ישעיה ס'): 'וְעַמְּךָ כָּל־צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר'." (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אֶחָד מִמְּנֵהֵי יִשְׂרָאֵל הַיְדוּעִים הוּא, לֹמַר לְפָנַי כָּל לִימוּד בְּמִסְכַּת אָבוֹת אֵת הַמְּשָׁנָה: "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא..."

וְנִתְיַגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מַה רָאוּ חו"ל כְּכֹה, לְהַקְדִּים וְלֹמַר דּוֹקָא אֵת מְשָׁנָה זוֹ לְפָנַי הַלִּימוּד בְּמִסְכַּת אָבוֹת? בְּפִשְׁטוּת יֵשׁ לֹמַר, שְׁבַדְבַּר זֶה בְּקִשּׁוֹ חו"ל לְחֻזֵּק אֵת לֵב הָאָדָם, לְבַל יִפּוֹל בְּרוּחוֹ לֹמַר, מִי אֲנֹכִי שְׂאֵעָסוֹק בְּדַבְרֵי הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים, בְּעִבּוּדַת הַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת? וְהִרִי אֲנִי עוֹד לֹא הִגַּעְתִּי לְמַעְלָה זוֹ, לְעַבּוֹד אֵת ה' כְּרָאוּי. שְׁכֹן, חֲטָאֲתִי כְּהִנֵּה וְכִהְנֵה, בְּכָל מִינֵי עֲגִינִים וּמַעֲשִׂים. וּמַה לִּי לְעִסּוֹק בְּפָרְקֵי אָבוֹת, הַמְּיוֹעָדִים בְּעִיקָר לְחִסְדִּים וְלֵאנְשֵׁי מַעֲשֵׂה? עַל-כֵּן הַקְּדִימוּ לָנוּ חו"ל לְשִׁנּוֹת אֵת הַמְּשָׁנָה: "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא..." "כְּדֵי לֹמַר לָךְ, ש'כָּל יִשְׂרָאֵל" – לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ שְׂכָר לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִין הַקַּב"ה מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה. וְאִפִּילוּ הַרְשַׁע בְּיוֹתֵר, לְאַחַר שִׁיקְבַּל הוּא אֵת עוֹנְשׁוֹ בְּגִיּהוֹנוֹם, יִזְכֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא עַל הַמְּצוֹת וְהַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁקִּיָּם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְלָכֵן, טוֹב שִׁישְׁתַּדֵּל הָאָדָם לְהַרְבוֹת בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלִקְיָם אֵת דְּבָרֵי הַפְּתוּב בְּמִסְכַּת אָבוֹת, בְּמוֹסַר חֻכְמִים וּבְעִבּוּדַת הַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת. שְׁכֹן, כָּל אֵלֶּה יִתְּנֶסְפוּ לוֹ לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל שִׁישְׁלֵם לוֹ הַקַּב"ה בְּעוֹלָם הַבָּא. וַיֵּשׁ גַּם לֹמַר, שְׁחֻז"ל בְּחֵרוֹ לְהַקְדִּים דּוֹקָא מְשָׁנָה זוֹ שֶׁל "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא..." "כְּדֵי לְחֻזֵּק דּוֹקָא אֵת הַנְּשִׂים, שֶׁהֵן שׁוֹתְפוֹת לָנוּ בְּכָל. שְׁכֹן, נִיתֵן לְטַעוֹת מֵהֵשֵׁם "מִסְכַּת אָבוֹת", וְלַחֲשׁוֹב, שֶׁהַמוֹסַר וְהַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּמִסְכַּת מִיּוֹעָדִים לְאָבוֹת וְלֹא לְאִמָּהוֹת. אוּלָּם, כְּמוֹבֵן שְׂאִין הַדְּבָר כֶּךָ. שְׁכֹן, אִף שְׂאִין הַנְּשִׂים עוֹסְקוֹת בְּתוֹרָה שְׁבַע-פְּהַ, מְכָל מְקוֹם מוֹטְלַת עֲלִינוּ, הַגְּבָרִים, הַחֻבָּה לְמוֹסַר וְלַהֲעִבִיר לְנְשִׂים אֵת תּוֹכֵן הַמוֹסַר וְהַמִּידוּת הַטּוֹבוֹת, הַפְּתוּבִים בְּמִסְכַּת אָבוֹת, כְּדֵי שִׁיּוֹכְלוּ לְחַנּוּךְ אֵת צְאֲצְאֵינוּ כְּרָאוּי. עַל-כֵּן הַקְּדִימוּ חו"ל מְשָׁנָה זוֹ, "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא..." "כְּדֵי לְהַרְאוֹת אֵת גּוֹדֵל הַחֲשִׁיבוּת שֶׁל הַנְּשִׂים, כְּשׁוֹתְפוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. שְׁהִרִי, "כָּל יִשְׂרָאֵל" – גַּם הַנְּשִׂים – יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, בְּזָכוֹת שִׁילְמָדוֹ מֵהַבְּעָלִים אֵת תּוֹכֵן הַמִּסְכַּת, שֶׁהִיא עִבּוּדַת הַמִּידוּת וּמוֹסַר חֻכְמִים.

וּכְדֵי לְחֻזֵּק עֲגִינֵן זֶה, רָאוּי לְהַבִּיא דְּבָרֵי ה' תּוֹרַת חַיִּים", עַל מַה שֶּׁשְּׁנִינוּ בְּמְשָׁנָה (סוֹף מִסְכַּת עוֹקְצִין): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק – שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵי עוֹלָמוֹת, שְׁנֵאמַר (מְשַׁלִּי ח'): 'לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ (=310), וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא". וְצָרִיךְ לְהַבִּין כָּאֵן אֵת דְּקוּי הַחֲשְׁבוֹן, שְׁעֲתִיד הַקַּב"ה לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק דּוֹקָא יֵשׁ (=310) עוֹלָמוֹת, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר.

וַיֵּשׁ לֹמַר, שֶׁהִנֵּה, כִּידוּעַ, נִצְטוּיְנוּ עַל-יְדֵי הַבוּרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ עַל תְּרִי"ג (=613) מְצוֹת דְּאוֹרִיָּתָא (=מֵהַתּוֹרָה), וְ-ז' (=7) מְצוֹת דְּרַבְּנָן (=שֶׁל הַחֻכְמִים), שֶׁהֵם בְּיַחַד כַּת"ר (=620) מְצוֹת. וּמְכָאן, שְׁמַגִּיעַ לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כַּת"ר (=620) עוֹלָמוֹת, תְּמוֹרַת כַּת"ר (=620) הַמְּצוֹת שֶׁהוּא מְקִיָּם.

אוּלָּם, כִּידוּעַ הָאָדָם לֹא נִבְרָא יְחִידִי, אֲלֵא יַחַד עִם הָאִשָּׁה, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרַךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֵת שְׁמֵם אָדָם". (וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁגַּם כָּל הַנְּשִׂמוֹת בְּשִׁמִּים נִבְרָאוּ זָכָר וּנְקֵבָה. אֲלֵא, שְׁבַרְדְּתֵם לְעוֹלָם הַזֶּה הֵן נִפְרָדוֹת. וּבְהִגִּיעַ הַזְּמַן הַמְּתָאִים, הַקַּב"ה מְזוּגָם שׁוֹב בְּיַחַד. וְכָל זֶה לְתוֹעֵלַת הָאָדָם, כְּדֵי שִׁיּוֹכֵל לְעַבּוֹד אֵת ה' כְּרָאוּי, בְּהִיּוֹת לוֹ הָאִשָּׁה עוֹר כְּנַגְדּוֹ).

לָכֵן, עַל-פִּי הַצְּדִיק, בְּהַכְרַח שִׁיתְחַלְקוּ הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה שׁוֹהַ בְּשׁוֹהַ בְּ-כַת"ר (=620) הַמְּצוֹת. שְׁהִרִי, שְׁנִיָּהֶם בְּיַחַד הֵם שׁוֹתְפִים כְּאֶחָד. עַל-כֵּן, כְּאֲשֶׁר יִתְחַלְקוּ אוֹתָם כַּת"ר (=620) עוֹלָמוֹת לְשָׁנִים, יִגִּיעַ לְכָל אֶחָד, לְאִישׁ וְלְאִשָּׁה, בְּדִיוֹק יֵשׁ (=310) עוֹלָמוֹת, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר, וְזֶה "לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ (=310), וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא".

ויש עוד להוסיף, שהנה, כתבו הקדמונים, שבעשרת הדברות ישנן **כת"ר** (=620) אותיות, שהן מכונות בדיוק כנגד "**כת"ר**" (=620) המצות (613 מצות דאורייתא ו-7 מצות דרבנן). על-כן, כאשר בא הקב"ה לתת את עשרת הדברות, שיש בהן כאמור **כת"ר** (=620) אותיות, שהן מכונות בדיוק כנגד "**כת"ר**" (=620) מצות, הקדים לומר: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". ופרש רש"י: "לבית יעקב אלו הנשים... ותגיד לבני ישראל... לזכרים". דהינו, שהקדים את הנשים לפני הזכרים, כדי לרמוז שבשכר **כת"ר** (=620) המצות, יתחלקו האנשים והנשים שוה בשוה - כי שניהם שקולים - בגלל היותם שותפים בקיום מצות התורה.

וזהו שכתוב: "עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשר עולמות". וכפל הכתוב לומר, "לכל צדיק וצדיק", כדי לרמוז על התחלקות **כת"ר** העולמות לשני השותפים - לאיש ולאשה. ועל-כך רמזה גם המשנה: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא...". ודקדקו לומר חז"ל, "**יש**" (=310) להם חלק", לרמוז שחלק האשה וחלק הבעל לעולם הבא הוא "**יש**" (=310) עולמות", לא פחות ולא יותר.

"ונקדשתי בתוך בני ישראל..." (כ"ב' ל"ב')

נצטוינו בתורתנו הקדושה: "נקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם, המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה'", ופרש רש"י זצ"ל: "המוציא אתכם - על מנת כן" - כלומר, יציאת מצרים היתה על תנאי שישאל יהיו מוכנים למסור נפשם, בכדי לקדש את שמו הגדול יתברך. וכבר קבע רבנו הרשב"א בתשובותיו (חא, נה), כי גם במחשבה ניתן לקיים את המצוה של קידוש ה', ולא רק בפועל ממש, והוא מה שנקאמר: "כי עליך הרגנו כל היום" (תהילים מד, כג). וכי אפשר להיהרג בכל יום על קידוש ה'?

אלא, שבכל יום, כשאנו קוראים ב"קריאת שמע" את המלים "ובכל נפשך", ומסכימים על-כך, הרי כאילו מסרנו את נפשנו עליו יתברך, כי כל המסכים עם "ובכל נפשך", כאילו עשו. מקור לכך מצינו בדברי הזוהר הקדוש (חג, קצה ב), שביחוד (=בקריאת) "שמע ישראל", כשהאדם מצרף וכולל את עצמו עם אלו המוסרים את נפשם בפועל על קידוש ה', ומתכוון לכך בפסוק זה, נחשב לו כאילו מסר את עצמו **בפועל ממש**.

"ונקדשתי בתוך בני ישראל..." (כ"ב' ל"ב')

הצדיק רבי אלימלך מליזנסק, היה דורש ומבקש מאת אנשי שלומו, כי בכל שעה של בטלה יהיו הפל דבוקים בפסוק: "ונקדשתי בתוך בני ישראל...", שהיא מצות עשה מהתורה. וזו היתה לשונו: בכל עת ובכל רגע שהאדם פנוי ואינו עוסק בתורה הקדושה, ובפרט בעת שהוא יושב בטל לבדו בחדרו, או שוכב על מטתו ואינו יכול לישון, יתרהר במצות עשה זו: "ונקדשתי בתוך בני ישראל...". וידמה בנפשו ויציר במחשבתו כאילו **אש** גדולה ונוראה **בוערת** לפניו, ולהבותיה עולות עד לב השמים.

והוא, לשם קדושת שמו של ה' יתברך, שובר את טבעו, ומפיל עצמו לתוך האש הזו, על קידוש ה'. ומחשבה טובה - הקב"ה מצרפה **למעשה** - ונמצא, שאינו שוכב או יושב בטל, אלא מקיים מצות עשה דאורייתא (=מן התורה), שהיא יסוד האמונה והעמוד הגדול שכל בית ישראל נשען עליו.

"פשטידת שלום-בית"

פעם התניצבו לפני רבי ישראל מקוזניץ איש ואשה, בגיל העמידה (=מבוגרים), שגמרו ביניהם להפרד זה מזו, ובאו לקבל את ברפת הצדיק להחלטתם הנחרצת. שאל הצדיק את הבעל: מדוע החלטת לתת גט פיטורין לאשתך? אומר לרבי את כל האמת - השיב הבעל במבוכה - כשאני חוזר בשבת מבית הכנסת, סמוך לשעת הצהריים, מציק לי הרעב מאד, וברוב תיאבוני, אני משתוקק ביותר לפשטידה של שבת. אולם אשתי מסרבת בכל תקף להגיש לשלחן את הפשטידה המבוקשת, אלא מגישה תחילה דגים ובשר, ושאר מיני מטעמים, וכשמגיע תור הפשטידה, כבר שבעה נפשי מכל מיני המאכל, ואיני מוצא טעם של ממש במאכל נוסף... בתום דבריו הארוכים של הבעל, פנה רבי ישראל אל האשה ושאל אותה: מדוע את מסרבת להקדים את הגשת הפשטידה של שבת, לבקשת בעלך?

מנהג אבותי בידי, שהפשטידה מוגשת רק בסוף הסעודה - קראה האשה בקול נמרץ - ומנהג ישראל - תורה הוא, ולכן לא אזור מדרכי כמלוא הנימה, אפילו יביא הדבר לגט פריעות מצד בעלי! הרהר קמעה הצדיק מקוזניץ, כיצד להגיע לעמק השוה בסכסוך זה על מועד הגשת הפשטידה של שבת, ואחר-כך פסק: מהיום והלאה תכין האשה שתי פשטידות לכבוד שבת: פשטידה אחת תוגש לבעל לפני הסעודה, כבקשתו, והפשטידה השנייה תוגש - פנהוג מימים ימימה, כמנהג האשה - בתום הסעודה... החלטת הצדיק נראתה מאד בעיני הבעל ואשתו, ושניהם הודו לרבי ישראל על החלטתו הנבונה. ולא עוד, אלא שבבתים רבים בישראל החלו נוהגים כעצת האדמו"ר מקוזניץ להכין לשבת פשטידה נוספת, וקראו לה "פשטידת שלום-בית"... **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פרשת השבוע: אמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" **כניסת השבת: 18:48**

ערש"ק יב' אייר תשע"ח (27.4.18) **יציאת השבת: 19:59** ר"ת 20:40

הפטרות: "והפּהַנִים וְהַלּוֹים" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בני ציון"

"עמר לגלגלת" אותיות "לג עמר"

בשו"ת "חתם סופר" (סימן רל"ג) מצינו חידוש נפלא (שמעולם לא שמענו), שהטעם לשמחת ל"ג בעומר הוא, מפיון שביום זה התחיל לרדת המן לישראל במדבר. וכפי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר": "מיום (טו' באיר) שכלה החררה (=המצות) שהוציאו (ישראל) ממצרים, הלכו (ישראל) ג' ימים בלא לחם, ואחר-כך ירד המן. אם כן, הורדת המן (היתה) ביום ל"ג בעומר (ח"י באיר), וראוי לעשות לזה זכר טוב...".

והוסיף על-כך ה"חתם סופר" רמז נאה, ואמר: "הנה, בכתוב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר" – עד כאן ל"ג אותיות, רמז על ל"ג בעומר, שבו התחיל המן לירד".

דהינו, אומר ה"חתם סופר", אם נספור את האותיות בכתוב "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר", הנה, עד המלה "עמר" יש ל"ג אותיות, לרמז על ל"ג בעומר.

ולכן הכתוב מתחיל בתיבת "וספרתם" – כדי לומר לנו שצריך לספור עד תיבת "עמר" כדי לגלות שירידת המן היתה ביום ל"ג בעומר.

רמז נוסף: בכל פרשת המן, החל מהפסוק הראשון (שמות טו', ד'): "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו...". עד הפסוק האחרון, "והעמר עשרית האיפה הוא" – יש בדיוק ל"ג פסוקים, לא פחות ולא יותר. וזאת, כדי לרמז שאכן המן התחיל לרדת ביום ל"ג בעומר (ומה עוד שעל המן נאמר: "לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת". הנה, "עמר לגלגלת" הם אותיות "לג עמר").

והנה, על מה שאמר הקב"ה למשה, "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", פרש הוהר הקדוש (ויחי רמז, מתורגם): "לחם משנה, מהו לחם משנה? אלו שתי לחמים – לחם מן השמים ולחם מן הארץ".

ובאר ענין זה הרה"ק פינחס פרידמן ואמר: ש"לחם מן הארץ" רמז לתורת הנגלה, ואילו "לחם מן השמים" הוא רמז על תורת הנסתר, אותה משפיע הקב"ה לראויים לכך כפי שכתוב (תהילים כה', יד'): "סוד ה' ליראיו...".

וכדי לחזק את דבריו, הוא מביא את הכתוב בזהר הקדוש (בשלח סא, מתורגם): "בתחילה, כשיצאו ישראל ממצרים נכנסו לאכול לחם הנקרא מצה. ועתה זכו לאכול לחם אחר, חשוב יותר, ממקום עליון, כמו שכתוב: "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים ודאי".

ועוד מסופר בזהר הקדוש (ויחי ריז, מתורגם): "יום אחד נרדם רבי יהודה תחת עץ אחד, וראה בחלומו ארבע כנפים (של טחנת קמח)...ועלה רבי שמעון עליהם וספר תורה עמו, ולא השאיר כל ספרי סודות ואגדות שלא העלה אותם לרקיע...כאשר התעורר רבי יהודה אמר: ודאי כאשר מת רבי שמעון הסתלקה החכמה. אוי לדור שאותה אבן טובה שהיו רואין ממנה...נאבדה מהם. בא רבי יהודה אצל רבי אבא, וספר לו על חלומו. העלה רבי אבא ידיו על ראשו ובכה, ואמר: רבי שמעון, ריחיים שטחנו ממנו מן טוב, כל יום לוקטים אותו, שנאמר "הממעיש אסף עשרה חמרים". עכשיו הריחיים והמן הסתלקו, ולא נשאר בעולם זולת מה שכתוב: "קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אתו לפני ה' למשמרת לדורתכם...".

הרי לנו דברים ברורים ונהירים שתורתו של רשב"י היתה בבחינת מן(=לחם מן השמים), היורד מן השמים. ומה שנשאר הוא בבחינת "צנצנת אחת" למשמרת לדורות הבאים.

יהי רצון שנוזפה לקבל הארה מתורתו הקדושה והנפלאה, ואפילו הארה בבחינת "צנצנת אחת" קטנה, אמן!

"ועלו מושעים בהר ציון", סופי תבות "מרון"

בספר "נהורא דיוסף" מובא, שהעליה למירון בל"ג בעומר מכפרת על חטא העגל. שכן, בחטא העגל רקדו ושמחו ואכלו מסביב לאש של **טומאה**. ואילו במירון אנו רוקדים ושמחים ואוכלים מסביב לאש של **קדושה**.

לְכַן בַּל"ג בְּעֶמֶר עוֹלִים לְמִירוֹן לְתַקֵּן אֶת חֲטָא הָעֶגְלָה, לְהַפְּוֹד מֵרַ לְמַתּוֹק, וְעַל-כֵּן רֹמֵז "מִירוֹן" – לְהַפְּוֹד מֵרַ לְרוֹזֵן (=שְׁמַחָה). וְהָעֶלְיָה לְהָר מִירוֹן הִיא בְּבַחֲיִנַת עֲלִיָּה לְהָר צִיּוֹן, כְּפִי שְׁרָמוֹז בְּנָבִיא (עוֹבְדֵיהָ א', כא): "וְעָלָה מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן" – סוֹפֵי תְבוֹת "מִירוֹן".

בְּסִפְר "פְּרִי עֵץ חַיִּים" לְהָאֲרִיז"ל (פֶּסַח פ"א) מוּבָא שְׂבִיציָאָת מְצָרִים, עִם יִשְׂרָאֵל יֵצֵא "בְּעַדֵי עַדִּים", דְּהִינּוּ עִם שְׁנֵי כְּתָרִים, כְּפִי שְׁשֻׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (שְׁבַת פח'): "דָּרַש רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעָה שְׁהַקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׁשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׂרֵת, (ו)לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קָשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים, אֶחָד כְּנַגְדַּ 'נַעֲשֶׂה' וְאֶחָד כְּנַגְדַּ 'נִשְׁמָע'. וּפְיֹון שְׁחַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל (בְּעֶגְלָה) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חַבְלָה וּפְרָקוּם, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת לג, ו): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵים מֵהָר חוֹרֵב'. (כֵּן כְּתוּב 'וַעֲתָה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלִיךָ' שְׁהַפְּסִידוּ אֶת הָעֲדִים). וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁאוֹתָם הַכְּתָרִים שְׁקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל, הֵם הֵם כְּתָרִים שֶׁל אֹר גְּדוּל וּמִזְהִיר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה. כְּפִי שְׁאֲמָרוּ הַמְּלָאכִים לְהַקְב"ה (כְּשַׁעֲלָה מִשָּׁה לְהָר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה): "תִּנְה הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם" – הַשָּׂאֵר אֶת הוֹדֵךְ, אֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד/סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּשָׁמַיִם.

וְצָרִיכִים עוֹד לְדַעַת, כִּי הַתְּנָא הַדְּגוּל רִשְׁב"י, שְׁגָלָה בְּעוֹלָם אֶת תּוֹרַת הַסוּד, זָכָה לְהַשִּׁיג אֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הוֹד שְׁנִטְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל. וּבִיּוֹם לִג' בְּעוֹמֵר יֵשׁ הָאָרְהָ מִכְּתָרִים אֵלּוּ. שְׁכֹן, יוֹם לִג' בְּעֶמֶר הוּא בְּבַחֲיִנַת "מִתֵּן תּוֹרָה" שֶׁל תּוֹרַת הַנְּסֻתָר לְיִשְׂרָאֵל. וּכְפִי שְׁרָמוֹז דּוּד הַמֶּלֶךְ בְּתַהֲלִים (קִיט', יח'): "גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ". "גַּל עֵינַי" – בִּיּוֹם "גַּל" (=לִג') בְּעֶמֶר, הַנְּחִיל רִשְׁב"י אֶת נִפְלְאוֹת (=נְסֻתָרוֹת) הַתּוֹרָה לְדוֹרוֹת עוֹלָם. (יֵשׁ לְצִיּוֹן, כִּי יוֹם ל"ג בְּעֶמֶר הוּא בִּיּוֹם שֶׁל "הוֹד שְׁפָהוֹד", לְרִמּוֹז עַל הָאָרֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁל הַהוֹד). וְצָרִיךְ לְדַעַת, שִׁיּוֹם זֶה (=לִג' בְּעֶמֶר) הוּא מְסוּגָל בְּיוֹתֵר שְׁיִגְלָה הַקְב"ה אֶת עֵינַי הָאֵדָם לְרִאוֹת אֶת נִפְלְאוֹת (=נְסֻתָרוֹת) הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "גַּל עֵינַי" – גַּל, מְלִשׁוֹן תְּגָלָה, שִׁיּוֹם זֶה מְסוּגָל לְגָלוֹת אֶת נִפְלְאוֹת (=נְסֻתָרוֹת) הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. "אֵדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ ה'".

בְּסִפְר "אוֹרָה וְשְׁמַחָה" לְהַרְהַר"ק רַבִּי אֲבָרְהָם שְׁמַחָה מְבַאֲרָנִיב זצ"ל (אוֹת מבי) מוּבָא רְמֵז נִפְלָא עַל הַתְּנָא הָאֶלְקִי רִשְׁב"י שְׁהַכְּתוּב (תַּהֲלִים לו', ו'): "אֵדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ ה'", הוּא בְּגִמְטְרִיָּה "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי" וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָן זֶה. שְׁכֹן, וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין "אֵדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ ה'" לְבֵין רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי? נִרְאָה לְפָרֵשׁ כְּוֹנֵת הַרְמֵז בְּזֶה עַל-פִּי מָה שְׁכָתָב הַחִיד"א זצ"ל, בְּסִפְרוֹ "דָּבָשׁ לִפִּי", שְׁרָאָה בְּסִפְר כְּתָב יָד יִשׁוֹן, שְׁחָכְס אֶחָד הָיָה לוֹ סִפְר הַזֶּהָר, וּמַחֲמַת דוֹחֲקוֹ מְכַר אוֹתוֹ. וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר יִשׁוֹן בְּלִילָה, חָלַם שְׁמַצְעָרִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְקוֹרְאִים לוֹ **בַּהֲמָה**. מִיָּד קָם בְּבִקְרָה בְּצַעַר, וְהִלָּךְ לְתַלְמִיד חָכְס אֶחָד שְׁיַפְתוֹר לוֹ אֶת חֲלוּמוֹ. אָמַר לוֹ אוֹתוֹ תַלְמִיד: "יָדַע לָךְ, שְׁמֵן הַשָּׁמַיִם הוֹכִיחוּ אוֹתְךָ עַל שְׁמִכְרָתָהּ וְהוֹצֵאתָ אֶת סִפְר הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ מִבֵּיתְךָ. וְלָכֵן קָרָאוּ לָךְ **בַּהֲמָה**", שְׁזֶה רִאשִׁי תִיבּוֹת (דְּבָרִים כו', יג'): "בְּעֲרַתִּי הַקָּדֵשׁ מִן הַבַּיִת". שְׁכֹן, בְּעֲרַתָּהּ/הוֹצֵאתָ אֶת הַקָּדֵשׁ (=אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ) מִן הַבַּיִת. וְכְאֲשֶׁר שָׁמַע כֵּךְ אוֹתוֹ חָכְס, מִיָּד הִלָּךְ וְקָנָה אֶת הַזֶּהָר בַּחֲזָרָה, וְהַכְּנִיסוֹ לְבֵיתוֹ.

וְהֵנָּה, יָדוּעַ שְׁהָאֵדָם הַחוּטָא נִקְרָא "**בַּהֲמָה**", כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ חז"ל בְּגִמְרָא (חולין ה') עַל הַכְּתוּב בַּתּוֹרָה: "אֵדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבן לַה' מִן הַבְּהֵמָה". 'מִן הַבְּהֵמָה' - לְהַבִּיא בְּנֵי אֵדָם שְׁדוּמִים לְבַהֲמָה" - דְּהִינּוּ, שְׁצָרִיךְ לְ"הַקְרִיב" (=לְקַרֵב) אֵדָם לַה' "מִן הַבְּהֵמָה" - מְאֻנְשִׁים שְׁדוּמִים לְבַהֲמָה, וְלַחֲזוּזִירִם בְּתַשׁוּבָה לְאַבְיָהִם שְׁבִשְׁמַיִם.

לְפִי זֶה נִמְצְאוּ לְמַדִּים, שְׁסוּגוּלָה נִפְלְאָה הִיא לְחַזְזִיק בְּבֵית אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ. שְׁכֹן, עַל-יָדֵי כֵךְ יִזְכָּה הָאֵדָם לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת אֵדָם, וְלֹא בַהֲמָה, שְׁהָרִי, אוֹמֵר רִשְׁב"י בְּגִמְרָא (יְבָמוֹת סא'): "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר: קִבְרֵי עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים אֵינָם מְטַמְּאִין בְּאֵהָל, שְׁנַאֲמַר (יְחִזְקִאל לד', לא'): 'וְאַתֵּן צֹאנִי, צֹאן מְרַעֲיָתִי אֵדָם אֲתָם'. אֲתָם קְרוּיִין 'אֵדָם', וְאֵין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים קְרוּיִין 'אֵדָם'".

נִמְצָא, כִּי בְּזָכוֹת שְׁמַחֲזִיקִים בְּבֵית אֶת הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ, תּוֹרַתוֹ שֶׁל רִשְׁב"י, כּוֹחוֹ רַב לְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ שְׁיַתְקִים בְּנוֹ "אֲתָם קְרוּיִין 'אֵדָם' - אֵדָם וְלֹא בַהֲמָה. הֵנָּה כִּי כֵן מְטַעַם זֶה, כְּאֲשֶׁר מְכַר אוֹתוֹ חָכְס אֶת הַזֶּהָר קָרָאוּ לוֹ "**בַּהֲמָה**" - "בְּעֲרַתִּי הַקָּדֵשׁ מִן הַבַּיִת" - לְרִמּוֹז שְׁהַפְּסִיד בְּכֵךְ אֶת הַסְּגוּלָה לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת 'אֵדָם'.

וְזֶהוּ שְׁיַסְדַּת הַמְּקוּבָל הָאֶלְקִי מֵהַר"ש, לְהַבִּיא בְּשִׁיר "בֶּר יוֹחָאִי" (בֵּית הַרְבִּיעִי): "נַעֲשֶׂה אֵדָם נֶאֱמַר בְּעַבּוּרְךָ", כִּי בְּזָכוֹת שְׁיַטַּת רִשְׁב"י, יֵשׁ בְּכּוֹחוֹ שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת אֵדָם.

הֵנָּה כִּי כֵן, נִפְלָא לְהַבִּין בְּזֶה הַרְמֵז "אֵדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ ה'". כְּלוּמַר כְּאֲשֶׁר יֵשׁ מְלַחְמָה בְּאֵדָם, בֵּין הַיָּצָר הַטוֹב לְיָצָר הָרָע, אִם לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת אֵדָם אוֹ חִי"ו בְּבַחֲיִנַת **בַּהֲמָה**, יָכוֹל רַק הַקְב"ה לְהוֹשִׁיעַ לוֹ לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיָּצָר הָרָע, לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת "אֵדָם". וְלְפִי הַמְּבוּאָר, הָרִי זֶה רַק בְּזָכוֹת רִשְׁב"י, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּפְסוּק "אֲתָם קְרוּיִין 'אֵדָם'".

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיָּאת הַשַּׁבָּת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"נוֹהֲגִים שָׁלָא לְהַסְתַּפֵּר עַד ל"ג בְּעֶמְר... שְׂאֹז פְּסָקוּ מְלֻמוֹת (תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא)"

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (יְבֻמוֹת סב'): "שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲלֶף זֻגִים (=עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף) תְּלַמִּידִים הָיוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא, מִגְּבַת עַד אֲנִטִּיפָרַס (שְׁמוֹת שֶׁל מְקוֹמוֹת), וְכֹלֵן מֵתוֹ בְּפָרֶק אֶחָד (=בְּתַקוּפָה אַחַת), מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה לְזֶה. וְהָיָה הָעוֹלָם שָׁמָּם". וּמִטַּעַם זֶה פָּסַק הַשְּׁלַחֵן עֲרוּךְ (או"ח סימן תצג, סעיף ב'): "נוֹהֲגִים שָׁלָא לְהַסְתַּפֵּר עַד ל"ג בְּעֶמְר, שְׂאֹמְרִים שְׂאֹז פְּסָקוּ מְלֻמוֹת (תְּלַמִּידֵי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא), וְאִין לְהַסְתַּפֵּר עַד יוֹם ל"ד בְּבִקְר".

אִם כֵּן, יֵשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל כָּאֵן קוּשְׁיָה גְדוּלָה וְעֻצּוּמָה, אִיךְ יִתְכַּן לֹמֵר עַל תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁבִל"ג בְּעֶמְר "פְּסָקוּ מְלֻמוֹת", הֲלֹא לְפִי מָה שְׂאֹמְרוּ חו"ל בְּגִמְרָא: "שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲלֶף זֻגִים (=עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף) תְּלַמִּידִים הָיוּ לוֹ, לְרַבִּי עֲקִיבָא... וְכֹלֵן מֵתוֹ בְּפָרֶק אֶחָד (=בְּתַקוּפָה אַחַת), מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִהְגּוּ כְּבוֹד זֶה בְּזֵה...". הִנֵּה, הַפְּתוּב אוֹמֵר "וְכֹלֵן מֵתוֹ" – מִשְׁמַע שְׁכֻלָם מֵתוֹ – כָּל עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף תְּלַמִּידֵי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא. אִם כֵּן, אִיךְ שִׁיךְ לֹמֵר שֶׁבִל"ג בְּעֶמְר "פְּסָקוּ מְלֻמוֹת"? וְהֲרִי לֹא נִשְׂאָר עוֹד מִי שְׁיֻמוֹת!

וְנִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁכָּתַב הַחִיד"א בְּסִפְר "טוֹב עֵינַן" (סימן יח' ד"ה, סימן תצ"ג), שְׂאֹמְנָם כָּל תְּלַמִּידֵי רַבִּי עֲקִיבָא מֵתוֹ עַד ל"ג בְּעֶמְר, וּבְאַמַּת נִשְׂאָר הָעוֹלָם שָׁמָּם מִתּוֹרָה, אֲלֹא שֶׁכֶּבֶר בְּאוֹתוֹ ל"ג בְּעֶמְר הַתְּחִיל רַבִּי עֲקִיבָא לְלַמֵּד אֶת תְּלַמִּידֵי הַחֲדָשִׁים תּוֹרָה, כְּדִי שִׁימְלְאוּ אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ בְּתוֹרָתָם. עַל-כֵּן, ל"ג בְּעֶמְר הוּא יוֹם שֶׁל שְׁמִחָה עַל אוֹר הַתּוֹרָה, שֶׁנִּתְחַדַּשׁ בְּעוֹלָם מִתְּלַמִּידֵי הַחֲדָשִׁים שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא.

עַל-כֵּן, מִנְהַג יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה הוּא, שְׁמֵרְבִים לְהַדְלִיק נְרוֹת וּמְדוּרוֹת שֶׁל אֵשׁ בִּל"ג בְּעֶמְר. שְׁכֵן, כְּאֲשֶׁר מֵתוֹ תְּלַמִּידֵי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה הָעוֹלָם לֹא רַק שָׁמָּם, אֲלֹא בַחֲשֶׁךְ וּבְעֲלֻטָּה. שְׁהַרִי, אוֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְאִיר אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי נֵר מְצוּהַ וְתוֹרָה אוֹר" – וְלֹא הַתּוֹרָה הִיא הָעוֹלָם בַּחֲשֶׁךְ וּבְעֲלֻטָּה רוֹחֶנִית.

אוֹלָם, בְּזֻכוֹת רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהִתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה לְתַלְמִידֵי הַחֲדָשִׁים בִּל"ג בְּעֶמְר, הַתְּחִיל בְּיוֹם זֶה אוֹר הַתּוֹרָה לְהַתְגַּלּוֹת בְּעוֹלָם, וְלָכֵן אָנוּ מְרַבִּים לְהַדְלִיק נְרוֹת וּמְדוּרוֹת אֵשׁ.

כְּדִרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה, הַנִּדְרָשֶׁת בְּשִׁבְעִים פָּנִים, נִרְאֶה לְבָאָר אֶת הַקּוּשְׁיָה (עַל מוֹתָם שֶׁל עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף תְּלַמִּידֵי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁמִּצֵּד אֶחָד כְּתוּב בְּגִמְרָא "וְכֹלֵן מֵתוֹ", וּמִצֵּד שְׁנֵי אוֹמְרִים חו"ל שֶׁבִל"ג בְּעֶמְר "פְּסָקוּ מְלֻמוֹת"), עַל-פִּי מָה שֶׁגָּלָה לָנוּ הַמְּקוּבֵּל הָאֲלֵקִי הַגֵּה"ק הַרמ"ע מְפָאנוּ זצ"ל, בְּסִפְרוֹ "עֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת" (מְאֻמֵּר "אִם כָּל חֵי" ח"א, פָּרֶק ג'), שֶׁעֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף תְּלַמִּידֵי שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ גִלְגוּלָם שֶׁל עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף אֲנָשֵׁי שְׁכָם, שְׁנֵהֲרָגוּ בְּמַעֲשֵׂה דִינָה, עַל-יְדֵי שְׁמַעוֹן וְלוֹי.

(וְהִנֵּה, לְמִרוֹת שֶׁלֹּא מִן הָרְאוּי לְהֵאָרִיךְ כָּל-כֵּן בְּעֲנִינִים שֶׁל גִּלְגוּלֵי נְשָׁמוֹת, שֶׁבָּהֶם רַב הַנִּסְתָּר עַל הַגְּלוּי, בְּכֹל זֹאת מִיְדֵי פַעַם מוֹתֵר, וְאֵף חוּבָה לְהֵבִיא קִצַּת מַעֲנִינִים אֵלּוּ כְּדִי לְחַזֵּק וּלְהַתְחַזֵּק, בְּרְאוּתָנוּ אֶת גְּדֹל מַעֲלָלוֹ וּנְפִלְאוּתוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, הַמְּסוּבֵּב כָּל הַסִּיבוֹת, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנִּפְשׁוֹת עַל-יְדֵי גִלְגוּלָן. שְׁהַרִי כָּלֵל גְּדוּל הוּא לְפָנֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, "כִּי לֹא יֵדַח מִמֶּנּוּ נִדַח" (=הַקב"ה דוֹאֵג שֶׁכָּל נִשְׁמָה תִּגִּיעַ לְתִיקוּנָהּ). וְעַל-יְדֵי כֵּן יִשְׁכִּיל כָּל אָדָם לְדַעַת, כִּי כָּל מָה שֶׁהוּא סוּבֵּל בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא כְּדִי לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַם בְּגִלְגוּל זֶה, אוּ בְּגִלְגוּל אַחֵר. וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁעָמְלוּ בְּתוֹרַת וּבְעִבּוּדַת ה', כִּי בְּכֶךְ הוּא מְתַקֵּן הַכֹּל).

וְהוֹסִיף שֵׁם הַרמ"ע מְפָאנוּ, וְאָמַר שֶׁעֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלֶף אֲנָשֵׁי שְׁכָם הָיוּ נְשָׁמוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד, וּמִטַּעַם זֶה הִסְכִּימוּ לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם אֶת מְצוֹת הַמִּילָה עֲלֵיהֶם.

(כְּיָדוּעַ, שְׁכָם בֶּן חַמּוֹר חָשַׁק וְטָמָא אֶת דִּינָה, אַחֲוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים. וְלְכִסּוֹף רָצָה אֵף לְשִׂאת אוֹתָהּ לְאִשָּׁה. וְהַשִּׁיבוּ לוֹ הַשְּׁבָטִים, אַחֲוֵי דִינָה, שְׂאֵם הוּא וְכָל אֲנָשֵׁי עִירוֹ יְמוּלוּ, אֲזִי הֵם יִסְכִּימוּ לְתַת לוֹ אֶת דִּינָה אַחֲוֹתָם, לְאִשָּׁה. וְאֲכֵן, שְׁכָם שֶׁכָּנַע אֶת אֲנָשֵׁי עִירוֹ, וְכָלֵם מְלוֹ אֶת עֲצָמָם. אוֹלָם, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְמִילָתָם, לְקַחוּ שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֶת חֲרָבָם, וְהָרָגוּ אֶת שְׁכָם וְאֶת כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר).

והנה, למרות שאנשי שכם היו נשמות גדולות, **הטאו** הם במשך חיהם, ושקעו **בטומאה**. אולם, בזכות שמלו את עצמם, ואחר-כך **נהרגו** על-ידי שמעון ולוי, היתה לנשמתם קצת תיקון ועליה.

ויש לומר, שתחילת תיקונם של אנשי שכם, היתה על-ידי שמעון, שהוא היה העיקר בהריגתם. על-כן, סבב הקב"ה, מסובב כל הסיבות, שכל עשרים וארבעה אלף אנשי שכם שנימולו, יתגלגלו בשבט שמעון. וכן, **הניצוץ הטוב** של נשמת שכם בן חמור התגלגלה בזמרי בן סלוא, ראש שבט שמעון.

והנה, על-ידי גלגולם בשבט שמעון כבר **נתעלו** אנשי שכם ממדרגת גויים גמורים, למדרגת בני ישראל כשרים, משבט שמעון. אולם, היות והיה בהם עדין פגם מהגלגול הקודם, בהיותם אנשי שכם – לכן, כמו **שנכשלו** על-ידי שכם בן חמור, בגלגול הראשון, בעניני **קדושה**, כך **נכשלו** על-ידי זמרי בן סלוא, גלגולו של שכם, עם בנות מואב, וזהו שכתוב (במדבר כה, ט): "ויהיו **המתים** במגפה ארבעה ועשרים אלף". וזאת, כנגד עשרים וארבעה אלף אנשי שכם, **שנהרגו** על-ידי שמעון ולוי.

(כזכור, בלעם הרשע יעץ לבלק, מלך מואב, **שיחטיא** את בני ישראל עם בנות מואב, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין קו, עא): "אמר לו (בלעם הרשע לבלק): אלהיהם של אלו שונא זימה... עשה להן קלעים (=אהלים) והושב בהם זונות, שיכשילו את עם ישראל". ואכן, זמרי בן סלוא, ראש שבט שמעון, ועשרים וארבעה אלף אנשים משבטו, שהיו כאמור גלגולם של שכם בן חמור ואנשי עירו, נכשלו **וחטאו** עם בנות מואב).

נמצא מזה ששכם בן חמור ואנשי עירו, שהתגלגלו בזמרי ועשרים וארבעה אלף אנשי שבטו, שוב **נכשלו** ולא הצליחו לתקן את נשמתם.

ולכן סבב מסובב כל הסיבות, הקב"ה, ששכם בן חמור יתגלגל ברבי עקיבא, ועשרים וארבעה אלף אנשי עירו יתגלגלו בתלמידי רבי עקיבא, אשר נסה לתקנם, בכך שלמד עמם **תורה** ודרכים בעבודת ה'. אך, כידוע, **כלם מתו** מפסח ועד עצרת, משום שלא נהגו כבוד זה בזה, כמו שכבר הבאנו: "שנים עשר אלף זוגים (=עשרים וארבעה אלף) תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכלן **מתו** בפרק אחד (=בתקופה אחת), מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמים".

ומבאר הרמ"ע מפאנו, כי הסיבה שלא נהגו התלמידים כבוד זה בזה, היתה מפני שזכרו מה **שחטאו** בגלגול הקודם עם בנות מואב, בשיטים. וזאת, כפי שכתב בספרו "עשרה מאמרות" (שם, פרק כב): "צא ולמד מתלמידי רבי עקיבא, שלא חלקו כבוד זה לזה, בזוכרם **עון** שיטים, שלא הטירו ממנו...". וזהו שאמר רבי עקיבא לתלמידיו החדשים: "הראשונים לא **מתו**, אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה. (ולכן) אתם לא תהיו כן!".

כלומר, הרי אתם רואים שהראשונים **מתו** על שלא נהגו כבוד זה בזה, שזהו סימן שנשאר בהם פגם מגלגולם הקודם בבנות מואב, פגם שעדין לא נטהרו ממנו – אם כך, צריכים אתם ללמוד מזה לקח, שמצד **הקדושה** צריכים אתם להתאחד ולנהוג כבוד זה בזה.

ומעתה יאיר לנו עמק פונתם של חז"ל, שקבעו של"ג בעמר הוא יום של שמחה, על שתלמידי רבי עקיבא **פסקו מלמות**". שכן, עד עתה, לפי מה שלמדנו, הם כבר **מתו שלש פעמים**: פעם אחת, בהיותם אנשי שכם. פעם שנייה, בהיותם בשבט שמעון. ופעם שלישית, בהיותם תלמידי רבי עקיבא.

אולם, עתה, לאחר שלמדו **תורה** עם רבי עקיבא, ומתו בימי הספירה, הנה, בל"ג בעמר כבר **פסקו מלמות**". כלומר, הם אינם צריכים יותר להתגלגל ולמות שוב, כמו שמתו עד עכשיו – שכן, כבר באו על תיקונם השלם. "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

כדי להבין את חומרת חילול השבת, מביא ה"חפץ חיים" משל על חנוני, המתפרנס ממכולתו. הנה, אומר ה"חפץ חיים": "אם מעל החנות של החנוני מוצב שלט "מכולת", יודעים כלם שיש כאן חנות מכולת. על-כן, כאשר אדם בא לקנות בחנות, ורואה שהיא סגורה, עדין אומר הוא לעצמו, שיתכן שבעל החנות לא מרגיש טוב, או אולי נסע לחופשה וכדו', ועתיד הוא לחזור. לכן, כל זמן שהשלט קים, יודעים הקונים שהחנות עדין פועלת, ובעליה שוב-ישוב למכור בה. אך, אם רואים הקונים, שהשלט "מכולת" הוסר מעל החנות, יודעים כלם שהחנות נסגרה, ואין סיכוי שבעל החנות יחזור. על-כן, אומר ה"חפץ חיים": דעו לכם, ה"שלט" של היהודי זאת השבת. כל עוד היהודי שומר על השבת, למרות שבתחומים האחרים הוא אינו מקפיד כל-כך, הרי יש סיכוי שיחזור בתשובה. אך, אם לא שומרים את השבת, כאילו מסירים את ה"שלט" מעל החנות, וכך הזהות היהודית נעלמת. יהי רצון, שנזכה בלנו לשמור את השבת כהלכתה, וזכות מצות שמירת השבת תעמוד לזכותנו ולהגנת עם ישראל בכל אתר ואתר, אמן. **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלּוּיִם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב', לב')

עַל הַפְּתוּב בְּפִרְשָׁתֵנוּ, "וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", דָּרְשׁוּ חו"ל בְּגִמְרָא: תִּיב כּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִפִּילוֹ עַל מִצְוָה קְלָה. (וְאִפִּילוֹ עַל מְנַהֲגֵי יִשְׂרָאֵל חֵיב לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ). אוּלָם, כּל זֹאת כְּשֶׁמְדוּבָר רַק בְּפִרְהֶסְיָא/בְּגִלוּי, כְּאֲשֶׁר יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים לְפָחוֹת, שְׂאֹז חֵיב אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ. דְּבַר נוֹסֵף שְׁלוּמֵדֵת הַגְּמָרָא מֵהַפְּתוּב, "וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", הוּא, שְׁכָל דְּבַר שְׁבִקְדוּשָׁה לֹא יֵהָא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת כ"א): "מִנֵּין שְׂאִין הִיחִיד אֹמֵר קְדוּשָׁה? שְׁנַאֲמָר: 'וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – כּל דְּבַר שְׁבִקְדוּשָׁה לֹא יֵהָא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה".

וּלְפִי זֶה, שְׁכָל דְּבַר שְׁבִקְדוּשָׁה צָרִיךְ דּוֹקָא עֲשָׂרָה, אָנוּ לְמִדֵּים גַּם שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל בְּצִיבּוֹר בְּמִנֵּין (=בְּעֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל), כְּפִי שְׁלִמְדֵנוּ בְּמִשְׁנָה: "אֵין פּוֹרְסִין אֶת שְׁמַע, וְאֵין עוֹבְרִין לְפָנֵי הַתְּבָה, וְאֵין נוֹשְׂאִין אֶת כְּפִיָּהֶם, וְאֵין קוֹרִין בְּתוֹרָה... פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁמַעֲלַת הַתְּפִילָה בְּצִיבּוֹר הִיא רַבָּה וְעֲצוּמָה לְאֵין עָרוּךְ, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהִקְפִיד וְלִהְזַהֵר עַל-כֵּךְ מְאֹד, כְּפִי שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ו'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא מִצָּא בָּהּ עֲשָׂרָה, מִיָּד הוּא פּוֹעֵס, שְׁנַאֲמָר (יְשַׁעְיָה נ'): 'מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ? קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה'". וְכֵן שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (שָׁם ח'): "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: מָאִי דְכָתִיב (תְּהִלִּים ס"ט) 'וְאֲנִי תִפְלְתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן? אֵימְתִי 'עַת רְצוֹן'? בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּבוֹר מִתְּפַלְלִים... תִּנְיָא נְמִי הָכִי, רַבִּי נִתָּן אֹמֵר: מִנֵּין שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בְּתִפְלַתָן שֶׁל רַבִּים? שְׁנַאֲמָר: 'הֵן אַל כְּבִיר וְלֹא יִמָּאֵס, וְכָתִיב (תְּהִלִּים נה', י"ט): 'פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְרָב לִי, כִּי בְרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מִדּוּעַ הַקַּב"ה פּוֹעֵס כְּאֲשֶׁר הוּא בְּאֵי לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֵינוֹ מוֹצֵא שָׁם לְפָחוֹת מִנֵּין שֶׁל עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים?

רֵאשִׁית צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁאֵם יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַקַּב"ה מְצַטְרֵף לְתִפְלַתָם, כְּפִי שְׂאֲמָרוּ חו"ל בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ז'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: מִנֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּפַלְלֵל? שְׁנַאֲמָר (יְשַׁעְיָה נו', ז'): 'וְהִבִּיאוּתִים אֶל הָרַק קוֹדְשֵׁי וְשִׁמְחָתִים בְּבֵית תִּפְלַתִי'. 'תִּפְלַתָם' לֹא נֶאֱמָר, אֶלָּא 'תִּפְלַתִי' – מִכָּאן, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּפַלְלֵל.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ עֲשָׂרָה, מְקַדְמָה הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְפָנֵיהֶם. וְכַדְבְּרֵי הַגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת ו'): "עֲשָׂרָה – קְדָמָה שְׁכִינָה וְאֵתִיא" (=אֵם יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מְקַדְמָה הַשְּׁכִינָה לְבוֹא לְפָנֵיהֶם לְבֵית הַכְּנֶסֶת).

וְיֵשׁ עוֹד לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ג'): "תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ וְנִכְנַסְתִּי לְחֶרֶבָה אַחַת מִחֶרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל, וּבָא אֵלָיָהּ זְכוּר לְטוֹב, וְשָׁמַר לִי עַל הַפֶּתַח וְהִמְתִּין לִי עַד שֶׁסִּימַתִּי תִפְלַתִי. לְאַחַר שֶׁסִּימַתִּי תִפְלַתִי, אָמַר לִי, שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי, וְאָמַרְתִּי לוֹ, שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי. אָמַר לִי, מִפְּנֵי מָה נִכְנַסְתָּ לְחֶרֶבָה זוֹ? אָמַרְתִּי לוֹ, לְהִתְפַּלֵּל. אָמַר לִי, הִיָּה לְךָ לְהִתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ. אָמַרְתִּי לוֹ, מִתִּירָא הָיִיתִי שְׂמָא יִפְסִיקוּנִי עוֹבְרֵי דְרָכִים. אָמַר לִי, הִיָּה לְךָ לְהִתְפַּלֵּל תִּפְלָה קְצָרָה.

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלִשָׁה דְבָרִים, לְמַדְתִּי שְׂאִין נִכְנַסִין לְחֶרֶבָה. וְלְמַדְתִּי שְׁמַתְפַּלְלִין בְּדֶרֶךְ. וְלְמַדְתִּי שֶׁהַמִּתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ מִתְּפַלֵּל תִּפְלָה קְצָרָה. וְאָמַר לִי, בְּנֵי, מָה קוֹל שְׁמַעַת בְּחֶרֶבָה זוֹ? וְאָמַרְתִּי לוֹ, שְׁמַעַתִּי בַת – קוֹל שְׁמַנְהֵמַת כִּיּוֹנָה וְאוֹמְרַת, אוֹי לְבָנִים שְׁבַעוֹנוֹתֵיהֶם הַחֶרְבַתִּי אֶת בֵּיתִי וְשִׁרְפַתִּי אֶת הַיְכָלִי וְהַגְּלִיתִי אֶת בְּנֵי לְבִין הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. אָמַר לִי, בְּנֵי, חִיִּיד, וְחִיִּי רֵאשֵׁךְ, לֹא שַׁעָה זוֹ בְּלִבְד אֹמְרַת כֵּךְ, אֶלָּא בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁלֹשׁ פַּעְמִים אֹמְרַת כֵּךְ. וְלֹא זוֹ בְּלִבְד, אֶלָּא בְּשַׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנַסִין לְבֵיתִי כְּנֶסֶת וְלְבֵיתִי מְדַרְשׁוֹת וְעוֹנִין, "יֵהָא שְׁמִיָּה (רַבָּא) הַגְּדוֹל מְבָרַךְ" הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַעֵנַע רֵאשׁוֹ וְאוֹמֵר, אֲשֶׁרִי הַמְּלָךְ שְׁמַקְלִסִין אוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ כֵּךְ. וּמָה לוֹ לְאָב שֶׁהַגְּלָה

את בניו לבין העובדי כוכבים. ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם".

ואם כך, צריך למסור ממש נפש, ולבוא לבית הכנסת להתפלל במנין. שהרי, אם אין מנין, לא זאת שאין אנו עושים נחת לבוראנו, אלא הקב"ה אף פועס, כפי שהבאנו לעיל: "בשעה שפא הקדוש ברוך הוא בבית הכנסת, ולא מצא בה עשרה, מיד הוא פועס, שנאמר (ישעיה נ'): 'מדוע באתי ואין איש?'".

וברור הוא, שהוא יתברך פועס רק כאשר אין עשרה/מנין, למרות שכתוב 'מדוע באתי ואין איש?' כפי שתירץ ה"בן איש חי", בספרו "בניהו" ואמר, "איש" הוא ראשי תיבות "אמן יהא שמיה (רבא)", ולכן בשעה שישיראל אומרים "אמן יהא שמיה" יש לו נחת רוח להקב"ה, עד ש"מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך". אולם, כאשר בא הקב"ה לבית הכנסת, ואין שם עשרה שיכולים להגיד בקדיש "אמן יהא שמיה", מיד הוא פועס ואומר: "מדוע באתי ואין איש". מדוע באתי ולא היו עשרה/מנין מתפללים שיוכלו לומר "אמן יהא שמיה (רבא)..."

"ונקדשתי בתוך בני ישראל"

על הכתוב, "ונקדשתי בתוך בני ישראל", אומרת הגמרא (ברכות כא'): "אמר רב אדא בר אבהו: מנין שאין היחיד אומר קדשה? שנאמר: 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', כל דבר שבקדשה לא יהא בפחות מעשרה".

ומהיכן אנו לומדים זאת, שחייבים לפחות עשרה?

ומשיבה הגמרא (שם ל'): כתוב בפרשת קרח: "הבדלו מתוך העדה", ובפרשת המרגלים נאמר: "עד מתי לעדה הרעה הזאת". מה להלן (העדה) עשרה (שנים) עשר המרגלים למעט כלב ויהושע) – אף כאן עשרה. מבואר מכאן, כי מה שאנו נוהגים, עד סוף כל הדורות, לומר דבר שבקדושה בעשרה, נלמד מגזירה שוה מעדת קרח ומעדת המרגלים.

ולכאורה קשה כאן. שכן, מה ראו חז"ל להביא ראיה ל"מנין"/עשרה דוקא מקרח ומהמרגלים, שחטאו והרשיעו כנגד ה' והלא יכולים היו חז"ל להביא ראיה מתפילתו של אברהם אבינו על הצלת סדום, ששם מקרא מלא דבר הכתוב: "ויאמר (אברהם) אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה (צדיקים בסדום)?" ועל-כך השיב לו הקב"ה: "ויאמר לא אשחית בעבור העשרה".

אלא, אומר על-כך האדמו"ר ממשקולץ שליט"א: מכאן רואים אנו, שמוטב להביא ראיה מרשעי ישראל, מאשר להביא ראיה מהצדיקים של סדום ועמורה...

"ואני תפילתי לך ה' עת רצון"

מסופר על רבי אהרן כהן זצ"ל, מראשי ישיבת חברון, שהיה מיוסר בכבלי מחלה, חלוש ונגוע כאבים, ולמרות זאת היה מתגבר כארי לעבודת הבורא. וכשהיה ניעור ממשכבו היה כלו להט אש של שלהבת קדש, השופכת שיחה לפני קונו, ומתלהטת בערגה ופיסופין לפני בוראה. פעם הסביר לשואל, שתמה על פשר הנהגתו, ואמר לו: "ההכרה כי אני מתיצב לפני בורא עולם, היא שנתנה לי את הכח להתגבר על חולשתי".

על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", מספרים בהערצה, שתמיד כאשר היה הולך להתפלל היה מפוסם לעצמו את הכתוב: "היפון לקראת אלקיך ישראל". ובזמן התפילה החזיק בידו את הסידור, ולא הוציא את עיניו מתוכו, ועל פניו נפרו סימנים של גיל ואושר, כמאמר התנא רבי איבו (מדרש "שוחר טוב"): "כשתהיה עומד לפני להתפלל, יהא לבך שמח עליך, שאתה מתפלל לאלהים, שאין פיוצא בו, כי זאת היא השמחה האמיתית שיהיה לבו של אדם עלו, על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך, שאין פמוהו".

וכשהיה אומר את "הזמירות" בתפילה, המלים התנגנו מפיו כרינת הזמיר, והוא היה כלו כפינור לדוד המלך, נעים זמירות ישראל. וכשקרא את "שמע", הייתה שפוכה על קלסרתו נהרה עילאית. תמיד בחזרת הש"ץ היה עומד – גם בסוף ימיו, כשגברה עליו חולשתו. ואפילו בימים הנוראים, כשהתפילה הייתה מתארכת, לא ותר על מנהגו זה, לעמוד בחזרת הש"ץ, בבחינת "שרפים עומדים..."

מספר אחד מבני ביתו: כשרבנו זלה"ה היה עובר לפני התיבה ביום הפיפורים, פיון שהתחיל לומר את נוסח ה"וידוי" של הרב נסים גאון, היה קולו משתנק מבכי עצור. באותה שעה, לב כל המתפללים היה נמס כדונג, בראותם "ספר תורה חי" בוכה ומתודה בדמעות שלישי. ואם הוא היה כל-כך מצר ודואג, מה נגיד אנו, "אזובי הקיר"...?

שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עַרְשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

וּסְפָרְתֶם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשְּׁבֵת... שְׁבַע שְׁבֻתוֹת תְּמַיִמַת תִּהְיֶינָה... תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם" (כג', טו')

רַבִּים שׂוֹאֲלִים, מָה הַטַּעַם בְּסִפִּירַת יְמֵי הָעֵמֶר עַד חַג הַשְּׁבוּעוֹת? הֲרֵי אֲפֹשֶׁר לְקַבֵּל וּלְחַגֵּג אֶת הַחַג גַּם לְלֹא סִפִּירָה, וּמָה הַטַּעַם לְכַךְ שְׂאֵנוּ סוֹפְרִים שְׁבַע שְׁבֻתוֹת עַד חַג "מִתַּן תּוֹרָה"?

וְכַתֵּב הַ"חִינוּךְ" בְּלִשׁוֹנוֹ הַזֶּה, שֶׁהַטַּעַם לְסִפִּירָה הוּא "לְהִרְאוֹת בְּנַפְשֵׁנוּ (אֶת) הַחֲפִיץ (=הַרְצוֹן) הַגָּדוֹל אֶל הַיּוֹם הַנִּכְבָּד בְּלִבְנוֹ (=יוֹם מִתַּן תּוֹרָה), כְּעֶבֶד (אֲשֶׁר) יִשְׁאָף... מִתִּי יָבוֹא הָעֵת (=הַיּוֹם) הַנִּכְסָף (לְשַׁחְרוּרוֹ)... כִּי הַמְּנִיין (=הַסִּפִּירָה) מְרַאֶה בְּאָדָם (=עַל הָאָדָם) כִּי כָּל יִשְׁעוֹ וְחִפְצוֹ (הוּא) לְהַגִּיעַ אֶל הַזְּמַן הַהוּא (=זְמַן מִתַּן תּוֹרָה)".

וְאִכֵּן, כְּשִׁיֻּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הֵם צָפוּ בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם לְקַבְּלָהּ בְּפוּעַל שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת. וְלִכֵּן, מְרֹב גְּעֻגוּעִים, הֵם סִפְרוּ אֶת הַיָּמִים. אוּלַּם חוֹ"ל אוֹמְרִים, שֶׁבְּסִפִּירַתְם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיְתָה טְמוּנָה גַּם כּוֹנֵה עֵלְאִית. שָׁכֵן, שִׁיעֲבוּד מִצְרַיִם גָּרַם לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁקוּעַ בְּתוֹעֲבוֹת הַמִּצְרַיִם, בְּתוֹךְ מֵט' (=49) שְׁעָרֵי טוּמְאָה.

וּבְצֵאתֶם מִמִּצְרַיִם הָיוּ, אִפּוּא, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְבַּ רֹחֲנֵי יְרוּד, כִּיּוֹן שֶׁהָיוּ שְׁקוּעִים, כְּאִמּוֹר, בְּתוֹךְ מֵט' (=49) שְׁעָרֵי הַטּוּמְאָה, וּבְמִצְבַּ כְּזֶה כְּמוּבֵן שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

לְכֵן סִפְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמִים, כְּנִגַּד אוֹתָם מֵט' (=49) שְׁעָרֵי טוּמְאָה, שֶׁבָּהֶם הָיוּ שְׁקוּעִים, וּבְכָל יוֹם הִזְדַּכְּכוּ וְהִתְנַעְרוּ מִשְׁעַר אֶחָד שֶׁל טוּמְאָה, וְנִכְנְסוּ לְשַׁעַר אֶחָד שֶׁל קְדוּשָׁה. וְרַק כְּעֶבֶר שְׁבַע שְׁבוּעוֹת, כְּשִׁיֻּצְאוּ מִתּוֹךְ כָּל מֵט' (=49) שְׁעָרֵי הַטּוּמְאָה, וְנִכְנְסוּ לְ—מֵט' (=49) שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, יְכָלוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁאֲפָשְׁרוֹת זֶה שֶׁנִּתְּנָה לְאֲבוֹתֵינוּ בְּצֵאתֶם מִמִּצְרַיִם — לְהַתְּעִלוֹת מִתּוֹךְ מֵט' (=49) שְׁעָרֵי טוּמְאָה, וְלַהֲגִיעַ לְ—מֵט' (=49) שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה — נִיתְּנָה לָנוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה וּבְיָמֵים אֵלּוּ, שֶׁבִּין פֶּסַח לְשְׁבוּעוֹת, יֵשׁ לָנוּ אֶת הָאֲפָשְׁרוֹת לְהִיטֵהָר וְלַעֲלוֹת בְּסֵלֶם שֶׁל מֵט' (=49) שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה.

וְעוֹד אָמְרוּ חוֹ"ל: "סִפִּירָה" הִיא גַּם מִלְּשׁוֹן "אֲבָן סִפִּיר" — בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל בְּהִירוֹת וְאוּר. וּבְכָל יוֹם מִיָּמֵי הַסִּפִּירָה אָנוּ מְאִירִים וּמוֹזְכָּכִים מִיָּדָה אַחַת מִן הַמִּידוֹת שֶׁבְּלִבְנוּ.

(פִּידוּעַ, יֵשׁ שְׁבַע מִידוֹת: **חֹסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצִיחַ, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוּת.** וְשֶׁרֵשׁ כָּל הַמִּידוֹת, שֶׁטְּבוּעוֹת בְּכָל אָדָם, הוּא מְשַׁבַּע מִידוֹת אֵלּוּ. וְלִכֵּן, בְּכָל שְׁבוּעַ יֵשׁ לְתַקֵּן מִיָּדָה אַחַת. בְּשְׁבוּעַ הָרִאשׁוֹן יֵשׁ לְתַקֵּן אֶת הַחֹסֶד, בְּשְׁבוּעַ הַשְּׁנִי אֶת מִידַת הַגְּבוּרָה, וְכֵן הַלְּאֵה).

וְעוֹד מוֹסִיפִים חוֹ"ל (הַזֶּה הַקְּדוּשׁ "עֲקִידַת יִצְחָק"), שִׁיָּמֵי סִפִּירַת הָעֵמֶר הֵם דוּגְמָא לְשְׁבַעַת יְמֵי הַלִּיבוֹן (=שְׁבַעַת הַיָּמִים הַנִּקְיִים), שֶׁסּוֹפְרַת הָאִשָּׁה כְּדִי לְהִיטֵהָר לְבַעֲלָהּ — וְאִף אָנוּ סוֹפְרִים שְׁבַעַת שְׁבוּעוֹת נְקִיִּים, כְּדִי שִׁיֻּקְרְבוּנוּ הַקּוֹב"ה אֵלָיו. שָׁכֵן, כְּשֶׁהָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הֵם נִטְמָאוּ בְּטוּמְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרַיִם. אוּלַּם כְּשִׁיֻּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וּמְלוּ אֶת בְּשָׂרָם — פִּסְקָה טוּמְאָתָם.

וּכְמוֹ נִידָה, הַסּוֹפְרַת שְׁבַעַת נְקִיִּים לְאַחַר טוּמְאָתָהּ — כֶּךָ נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל לְסַפּוֹר שְׁבַעַת שְׁבוּעוֹת — כְּדִי שִׁיּוּכְלוּ לְהַתְּחַבֵּר עִם הַקּוֹב"ה עַל-יְדֵי קַבְּלַת הַתּוֹרָה, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

"וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (וַיִּקְרָא כַב', לֵב')

עַל הַפְּתוּב בְּפִרְשָׁתֵנוּ, "וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", דָּרְשׁוּ חוֹ"ל בְּגִמְרָא: תְּיִב כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאֲפִילוֹ עַל מִצְוָה קְלָה. (וְאֲפִילוֹ עַל מְנַהֲגֵי יִשְׂרָאֵל תְּיִב לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ). אוּלַּם, כָּל זֹאת כְּשֶׁמְדוּבָר רַק בְּפִרְהֶסְיָא/בְּגִלוּי, כְּאֲשֶׁר יֵשׁ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים לְפָחוֹת, שְׂאֵז תְּיִב אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ. אָבֵל אִם הִדְבָּר הָיָה בְּצִנְעָה, "יַעֲבֹר, וְאֵל יִהְרַג" — מוֹתֵר לְאָדָם לְעַבֹּר עַל הַמִּצְוֹת, וְלֹא לְהִיְהַרְגַּ.

וּכְפִי שְׁפָתוֹב בְּגִמְרָא (סְנֵהֲרִין עַד): "כָּל עֵבִירוֹת שְׁבֻתוֹרָה, אִם אוֹמְרִין לְאָדָם, עֲבוֹר (עֲלֶיהֶן) וְאֵל תִּהְרַג — יַעֲבוֹר (הָאָדָם עַל הָעֵבִירוֹת), וְאֵל יִהְרַג. חוּץ מִעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים (=עֲבוֹדַת זָרָה), גִּילּוּי עֲרִיוֹת, וּשְׂפִיכוֹת דָּמִים".

וְדַבֵּר זֶה נִלְמַד מֵהַפְּתוּב (וַיִּקְרָא יח, ה): "וַיִּשְׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם". וּדְרָשׁוּ עַל-כֵּךְ חוֹ"ל: "וְחַי בָּהֶם" – וְלֹא שִׁמּוֹת בָּהֶם".

אוֹלָם, מוֹסִיפָה הַגְּמָרָא, כָּל מָה שְׁאִמְרוּ חוֹ"ל, **שִׁיעֵבוֹר** וְאֵל יִהְרַג, "לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּצַנְעָה. אָבֵל, בְּפַהֲרִסְיָה (=בְּגִלּוּי), אֶפִּילוּ עַל מִצְוֵה קִלְעָה – יִהְרַג, וְאֵל יַעֲבוֹר". וְשׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: "וּמַאי מִצְוֵה קִלְעָה?". וְעוֹנָה: "אָמַר רַבָּא... עֲרֻקְתָּא דְּמִסְאַנָּא". וּפְרַשׁ רִש"י: "עֲרֻקְתָּא דְּמִסְאַנָּא – שְׂרוּף הַנֶּעַל. שְׂאֵם דְּרַף הַנוֹכְרִים לְקִשׁוֹר כֶּךָ, וְדְרַף יִשְׂרָאֵל בְּעֵנִין אַחַר, כְּגוֹן שִׁישׁ צַד יְהוּדוֹת בְּדַבֵּר, וְדְרַף יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת צְנוּעִים, אֶפִּילוּ שִׁינוּי זֶה (=שֶׁל קִשִּׁירָת שְׂרוּף הַנֶּעַל), שְׂאִין פֶּאן מִצְוֵה, אֶלָּא מִנְהַג בְּעֵלְמָא, יִקְדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם בְּפָנֵי חִבְרֵי יִשְׂרָאֵל (וַיִּהְרַג)".

וְשׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְכִמְהָ זֶה פְּרַהֲסִיאָ? – וְעוֹנָה: "אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אִין פְּרַהֲסִיאָ פְּחוּתָה מַעֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם... דְּכַתִּיב: 'וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'". כְּלוּמַר, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם נִמְצָא בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה מְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, צְרִיךְ הוּא לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל כָּל הַמִּצְוֹת, לֹא יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל.

דְּבַר נוֹסֵף שְׁלוּמְדַת הַגְּמָרָא מֵהַפְּתוּב, "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", הוּא, שְׁכָל דְּבַר שְׁבַקְדוּשָׁה לֹא יֵהֵא פְּחוּת מַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים. וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁשִׁנְיָנוּ בְּגְמָרָא (בְּרַכּוֹת כ"א): "מִנֵּין שְׂאִין הִיְחִיד אֹמֵר קְדוּשָׁה? שְׁנַאֲמַר: 'וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – כָּל דְּבַר שְׁבַקְדוּשָׁה לֹא יֵהֵא פְּחוּת מַעֲשָׂרָה".

וְאִכֵּן כֶּךָ שְׁשִׁנְיָנוּ בְּמִשְׁנָה (מְגִלָּה כ"ג): "אִין פּוֹרְסִין אֶת שְׁמַע, וְאִין עוֹבְרִין לְפָנֵי הַתְּבָה, וְאִין נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶם, וְאִין קוֹרִין בְּתוֹרָה, וְאִין מַפְטִירִין בְּנִבְיָא, וְאִין עוֹשִׂין מַעֲמַד וּמוֹשֵׁב, וְאִין אֹמְרִים בְּרַכַּת אַבְלִים וְתַנְחוּמֵי אַבְלִים וּבְרַכַּת חַתָּנִים, וְאִין מְזַמְנִין בְּשֵׁם, פְּחוּת מַעֲשָׂרָה".

בְּעֵנִין זֶה שֶׁל הַ"קְדוּשָׁה", רְאוּי לְהִבְיָא כְּאֵן אֶת דְּבָרֵי הַ"תְּפָאֲרַת שְׁלֵמָה" (לִיקוּשִׁים תְּהִלִּים קִיט', ד"ה "יְדִיף עֲשׂוּנִי"), הָאוּמַר, שְׂאֵנוּ אֹמְרִים "קְדוּשָׁה" בְּבְרַכַּת "מַחֲיָה הַמֵּתִים", כִּיּוֹן שִׁיִּצְחָק אֲבִינוּ תִקַּן אֶת בְּרַכַּת מַחֲיָה הַמֵּתִים בְּשַׁעַת הָעֲקִידָה, כְּאֲשֶׁר פְּרַחָה נִשְׁמָתוֹ. וּכְפִי שְׁפָתוֹב (פְּרָקִי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק ל"א): "כִּיּוֹן שְׁהִגִּיעָה הַחֶרֶב עַל צְוָאָרוֹ (שֶׁל יִצְחָק), פְּרַחָה וַיִּצְאָה נַפְשׁוֹ שֶׁל יִצְחָק. וְכִיּוֹן שְׁהִשְׁמִיעַ (ה') קוֹלוֹ מִבֵּין הַכְּרוּבִים, וְאָמַר: 'אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעַר' – חֲזָרָה הַנֶּפֶשׁ לְגוֹפוֹ (שֶׁל יִצְחָק). וְהִתִּירוֹ (אֲבַרְהָם), וְקָם וְעָמַד יִצְחָק עַל רִגְלָיו, וְרָאָה יִצְחָק תַּחֲתֵת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה, שְׁכָל הַמֵּתִים עֲתִידִין לְהַחְיּוֹת. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה פִּתַּח וְאָמַר: 'בְּרוּךְ אַתָּה ה', מַחֲיָה הַמֵּתִים".

לְכֵן אֵנוּ אֹמְרִים קְדוּשָׁה דּוֹקָא בְּבְרַכַּת "מַחֲיָה הַמֵּתִים", שְׂרוּמֹזוֹת עַל מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ בְּשַׁעַת הָעֲקִידָה. וְצְרִיךְ לְכוֹן בְּאִמִּירַת "נִקְדִּישׁוּךְ וְנַעֲרִישׁוּךְ", שְׂאֵנוּ מוֹכְנִים לְקִים מִצְוֹת "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת ה', "כְּנַעַם שִׁיחַ סוּד שְׂרָפִי קִדְשׁ...". – כְּמוֹ שְׂרָפִי (=מְלָאכִי) מַעֲלָה, הַמוֹכְנִים לְהִישָׁרָף כָּל רֶגַע עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

"וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

עַל הַפְּתוּב "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כּוֹתֵב רִש"י: מְסַר עֲצָמָךְ וְקִדְשׁ שְׁמִי (=הִיָּה נְכוֹן לְמַסּוֹר נַפְשְׁךָ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם בְּשַׁעַת הַצּוּרָה). וְכִשְׁהוּא מוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ, יִמְסוֹר עֲצָמוֹ עַל-מְנַת לְמוֹת. שְׁכֵן, כָּל הַמוֹסֵר עֲצָמוֹ עַל-מְנַת הַנֶּס (=מִי שְׁמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ מִתּוֹךְ כּוֹנֵה שִׁיתְרַחַשׁ לוֹ נֶס, וַיִּשְׂאֵר בְּחַיִּים), אִין עוֹשִׂים לוֹ נֶס...

וּבְעֵנִין זֶה שֶׁל קְדוּשַׁת ה' מְסוּפֵר, כִּי כְּשֶׁעָמְדוּ הַנְּאֻצִּים, יִמַּח שְׁמֵם, לְהוֹצִיא לְהוֹרַג אֶת רַבִּי אֶלְחָנָן בּוֹנִים וְסַרְמָן, רֹאשׁ יִשִּׁיבַת בְּאַרְנוֹבִיץ, פְּנֵה הַגְּאוֹן אֶל הַמוֹנֵי הַיְהוּדִים בְּמַקּוֹם, וְאָמַר: מִסְתַּבֵּר, יְהוּדִים יִקְרִים, שְׂמַחֲשִׁיבִים אוֹתָנוּ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים כְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים, וְלִכֵּן נִבְחַרְנוּ לְכַפֵּר בְּגוֹפּוֹתֵינוּ עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וּמְכִיּוֹן שְׁכָךְ, עֲלִינוּ לְשׁוּב מִיָּד בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְכֶךָ יִרְצוּ קְרַבְנוֹתֵינוּ לְפָנֵי שׁוֹכֵן מְרוּמִים. הִבָּה וְנִשְׁמַר, שְׁלֹא תַעֲלֶה חֲלִילָה בְּמוֹחַנוּ מַחֲשָׁבָה פְּסוּלָה, שְׁהִיא כְּפִיגוּל הַפּוֹסֵל אֶת הַקֶּרֶבֶן. שְׁכֵן, עֲלִינוּ לְדַעַת, שְׁבִשְׁעָה זֶה אֵנוּ עוֹמְדִים לְקִים אֶת הַגְּדוּלָה שְׁבַמִּצְוֹת הַתּוֹרָה (=לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם).

וְעוֹד הוֹסִיף וְאָמַר רַבִּי אֶלְחָנָן בּוֹנִים, קוֹדֵם מוֹתוֹ עַל קְדוּשַׁת ה': בְּתַפִּילַת מְנַחָה שֶׁל תְּשַׁעָה בָּאָב, אֵנוּ קוֹרְאִים: "כִּי אַתָּה ה', בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ, וּבָאֵשׁ אַתָּה עֲתִיד לְבַנּוֹתָהּ" – הָאֵשׁ, שְׁעַתִּידָה עוֹד מַעֲט לְלַחֵף אֶת גּוֹפּוֹתֵינוּ, הִיא שְׂתַחֲשֵׁל מִחֲדָשׁ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל לְנֹצָח נֹצָחִים.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: אָמַר "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:48**

עֲרַשׁ"ק יב' אֵייר תשע"ח (27.4.18) **צִיּוֹת הַשְּׁבֵת: 19:59** ר"ת 20:40

הַפְּטָרָה: "וְהַפְּהַנִּים וְהַלְוִיִּם" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשְּׁבֵת... שִׁבְעַת שְׁבֻעוֹת תְּמִימַת תִּהְיֶינָה" (כג' טו')

מִצְוֹת סְפִירַת הָעֵמֶר חוֹרֶרֶת וְנִשְׁנִית בְּלִשׁוֹן קְצָרָה בְּסִפְר "דְּבָרִים" (טו', ט'): "שִׁבְעָה שְׁבֻעוֹת תִּסְפֹּר לָךְ, מִהַחֵל חֶרְמֶשׁ בְּקִמָּה (=מִרְאשִׁית הַקְּצִיר), תַּחֲלֵל לְסִפְר שִׁבְעָה שְׁבֻעוֹת". אָמְרוּ חו"ל: אֵל תִּקְרָא "בְּקִמָּה", אֶלָּא "בְּקִימָה". וְלָמְדוּ מִכָּאן בְּדֶרֶךְ רְמִז, שִׁישׁ לְקִיָּם אֶת סְפִירַת הָעֵמֶר בְּעִמְיָדָה.

רְאוּי לְצִיּוֹן, שֶׁסְפִירַת הָעֵמֶר הִיא אַחַת מִשְׁמוֹנֵה מִצְוֹת, שְׁחֻכְמִים קָבְעוּ שִׁישׁ לְעֲשׂוֹתָן בְּעִמְיָדָה דְּוָקָא, וְסִימָנָן: "הִסְפַּת וְשִׁמְע" – נוֹטְרִיקוֹן (=רְאשִׁי תִיבוֹת) שֶׁל: הַלֵּל, סִפְר תוֹרָה (=קְרִיאָה בְּתוֹרָה), כְּהֻנִּים, תְּפִלָּה (=תְּפִילַת הָעִמְיָדָה), וְיִדּוּי, שׁוֹפָר, מְגִילָה, עֵמֶר. לְגַבֵּי סְפִירַת הָעֵמֶר, מִצְוֵי רְמִז נוֹסָף, שִׁישׁ לְעֲשׂוֹתָהּ בְּעִמְיָדָה, לְפִי הַפְּסוּק בְּתִהְיִלִּים: "עֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמֹד" (תְּהִלִּים לִג', יא'). אוֹמְרִים חו"ל: "עֲצַת" – בְּדֶרֶךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן מְרֻמָּז לְמִצְוֹת הַבְּאוֹת: עֵמֶר, צִיּוֹת, תְּפִילִין (שֶׁל רֹאשׁ) – וְעֲלִיָּהן נֶאמַר כָּאן "לְעוֹלָם תַּעֲמֹד".

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבַּת שְׁבֻתוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ... " (כג' ג') (עפ"י מדרשי חו"ל)

מִצִּיּוֹ בְּתוֹרָה, בְּנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים, שֶׁהַשְּׁבֵת שְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: אִם תִּזְכּוּ לְשַׁמֹּר שְׁבֵת, מַעֲלָה אָנִי עֲלֵיכֶם (=אֲנִי מוֹחֲשִׁיב לָכֶם) כְּאִילוֹ שְׁמַרְתֶּם (אֵת) כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. וְאִם תַּחֲלִלוּ אוֹתָהּ (=אֵת הַשְּׁבֵת), מַעֲלָה אָנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילוֹ חָלַלְתֶּם (אֵת) כָּל הַמִּצְוֹת.

רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: שְׁנֵי מְלָאכֵי שֶׁרַת מְלוּיִם אֶת הָאָדָם בְּעֶרֶב שְׁבֵת, מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵיתוֹ – (מְלָאָךְ) אַחַד טוֹב (וּמְלָאָךְ) אַחַד רָע. וּכְשָׁבָא (אוֹתוֹ אָדָם) לְבֵיתוֹ וּמוֹצֵא נֵר דּוֹלֵק וְשִׁלְחָן עָרוּךְ וּמְטָה מוֹצֵעַת – מְלָאָךְ טוֹב אוֹמַר: יְהִי רְצוֹן, שֶׁתְּהֵא לְשֵׁבֶת אַחֲרַת כָּךְ! וּמְלָאָךְ רָע עוֹנָה "אֲמֵן" בְּעַל-כְּרָחוּ (=נֶגֶד רְצוֹנוֹ). וְאִם לֹא (אִם אֵין בְּבֵית נֵר דּוֹלֵק וְשִׁלְחָן עָרוּךְ...) – מְלָאָךְ רָע אוֹמַר: יְהִי רְצוֹן, שֶׁתְּהֵא לְשֵׁבֶת אַחֲרַת כָּךְ! וּמְלָאָךְ טוֹב עוֹנָה "אֲמֵן" בְּעַל-כְּרָחוּ. אָמַר רַב חֲסֵדָא, אָמַר עוֹקְבָא: כָּל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעֶרֶב שְׁבֵת וְאוֹמַר: "וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְכוּ" – שְׁנֵי מְלָאכֵי הַשֶּׁרַת מְלוּיִם אוֹתוֹ בְּשׁוּבוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵיתוֹ, מְנִיחִים יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: "וְסֵר עוֹנָךְ וְחֻטְאֲךָ תִּכְפֹּר".

וְרִמְזוּ לְמְלָאכֵי הַמְלוּיִם אֶת הָאָדָם, אָנּוּ מוֹצֵאִים בְּאוֹתוֹ קָטַע שֶׁל "וַיִּכְלוּ", שֶׁם מוֹפִיעָה הַמְלָה "מְלָאָךְ" מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה, בְּקַפִּיצוֹת שֶׁל 26 אוֹתוֹת בְּדִיוֹק (26 = י-ה-ו-ה, שֶׁם ה' יִתְבָּרַךְ)

"וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ"

וְכָל צְבָאָם וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מְלָאכְתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

מִכָּל מְלָאכְתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת

יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּוֹ שְׁבֵת מִכָּל

מְלָאכְתוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעֲשׂוֹת."

"מֹשֶׁה קִבֵּל תוֹרָה מִסִּינַי" (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב בְּמִשְׁנָה (אֲבוֹת א', א'), "מֹשֶׁה קִבֵּל תוֹרָה מִסִּינַי", אָמְרוּ חו"ל, שֶׁעִיקַר מָה שְׁזָכָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ שֶׁהַתוֹרָה תִּנָּתֵן עַל-יְדוֹ, הוּא מְרֻב עֲנֻתָנוֹתוֹ, דוּגְמַת סִינַי, שֶׁהִיָּה נְמוּךְ מִכָּל הַהָרִים.

בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל הָעֲנָוָה כּוֹתֵב רַבְּנוּ הַרְה"ק רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל בְּ"שַׁעַר הַיִּחוּדִים" (סוֹף פֶּרֶק ו', בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל), שֶׁכָּל מִי שִׁישׁ בּוֹ אֵת מִידַת הָעֲנָוָה – אֵין הַיִּצְר הָרָע שׁוֹלֵט בּוֹ. שְׁפָן, עֲנָוָה (=131) בְּגַמְטְרִיָּה סַמָּא"ל (=131) – שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצְר הָרָע. וְזֹאת, כְּדִי לְרְמוֹז לָנוּ, שֶׁעַל-יְדֵי הָעֲנָוָה מְבַטְלִים אֶת הַיִּצְר הָרָע (=סַמָּא"ל) בְּמִסְפָּר הַשְּׁוֶה לוֹ.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ חַיִּים וַיִּטָּאֵל: "עֲנָוָה גַּמְטְרִיא סַמָּא"ל. לְרַמְזוֹ, (שֶׁ) מִי שִׁישׁ בְּיָדוֹ עֲנָוָה – אֵין סַמָּא"ל

שולט בו, ואין יכול (היצר) לקטרג עליו".

על-פי האמור מביא רבנו חיים ויטאל, דבר נפלא (בשם הרה"ק רבי אהרן ברכיה, מחבר הספר "מעבר יבק"), שמטעם זה סדר דוד המלך, נעים וזמירות ישראל, בספר תהילים את מזמור קלא' (=131), כנגד היצר הרע. שכן, קלא' בגמטריה סמא"ל (=131). וכדי להתגבר על היצר, הוא סמא"ל, אומר דוד המלך במזמור זה: "ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני" – ללמדנו, שהיצר הרע נכנע על-ידי מידת הענוה, בלי גבהות הלב והרמת העינים.

וצריכים אנו להבין, איך באמת מידת הענוה מבטלת את סמא"ל, הוא היצר הרע?
ואמר על-כך הגה"ק בעל "אמרי יוסף", בשם הרב ר' שמעלקא ניקלשבורג זיע"א, שהנה, כלל גדול למדנו בגמרא (סוטה ה'), "שאין הקב"ה משרה את שכנתו, אלא על הענו והשפל, כפי שכתוב שם, "אמר מר עוקבא, כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם".
וידוע מה שכתוב בגמרא (קידושין ל'): "יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום, ומבקש להמיתו... ואלמלא הקב"ה עוזרו (=עוזר לאדם) – אין (האדם) יכול לו (=ליצר הרע)...".

הנה, מבואר מכאן, שאין בכח האנושי להתגבר על היצר ללא עזרת ה' יתברך. לכן, נמצא לפי זה, שבעל הגאונה, שכפי שלמדנו, אין הקב"ה רוצה לדור עמו, אין לו עזרת שמים להתגבר על היצר הרע, וממילא על-ידי כך הוא נכשל בכל העונות. מעתה מבואר היטב מה שאמר האריז"ל, ש"ענוה גמטריא סמא"ל". וזאת, כדי לרמוז לנו, שעל-ידי הענוה מבטלים את היצר הרע. שהרי, על-ידי מידת הענוה זוכים להשראת השכינה, ועל-ידי כך זוכה האדם, שהקב"ה מסייע לו להתגבר על סמא"ל, הוא יצר הרע.
"ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש..."

מעשה בתסיד אחד, שהיתה לו פרה אחת חורשת. למים, ירד אותו חסיד מנכסיו, ומכר את פרתו לנכרי אחד. חרש בה הנכרי ששה ימים של חול. והנה, כאשר הוציאה בשבת לחרוש בה, מאנה הפרה, ורבעה תחת העל, ולא רצתה לעשות מלאכה. והיה אותו נכרי הולך ומכה אותה, אבל הפרה בשלה – איננה זזה ממקומה.
כיון שראה כך, הלך הנכרי אצל אותו חסיד שמכר לו את הפרה, ואמר לו: בא וטול (=וקח) את פרתך! ששה ימים עבדתי בה, וביום השבת הוצאתיה לחוץ – והיא רבעה תחת העל, ולא רצתה לעשות שום מלאכה שבעולם. וכמה שהייתי מכה אותה, והיא לא זזה ממקומה. כיון שאמר לו כך, הבין אותו חסיד שפרתו לא עושה מלאכה, מפני שהיתה מורגלת (=למודה) לנוח בשבת. אמר לו החסיד: בא ואני מעמידה, ואעשנה חורשת. כיון שהגיע החסיד אצלה, אמר לה באזניה: הוי פרה פרה! כשהיית ברשותי, היית נינוחה (=נחה) בשבת. עכשיו שגרמו עונותי ומכרתוך לנכרי זה – בבקשה ממך, עמדי ועשי רצון אדונך!

מיד עמדה ובקשה לעשות מלאכה בשבת. אמר הנכרי לחסיד: איני מניחה, עד שתאמר לי מה עשית לה, ומה אמרת לה? שמא כשפת אותה? אמר לו אותו חסיד: כך וכך אמרתי לה (=הודעת לי לה, שהיא עתה ברשותו של נכרי, ושעליה לעבוד בשבת). כיון ששמע אותו נכרי כך, נבהל ונודעזע, ונשא קל וחמר בעצמו, ואמר: מה בהמה זו, שאין לה לא דבור, לא דעת ולא תבונה, הכירה את בוראה, ולא רצתה לעבוד בשבת – אני, שבראני הקב"ה בצלמו ובדמותו, ונתן לי דעת ובונה, לא אפיר את בוראי? מיד בא והתגיר, וזכה ללמד תורה, ונקרא "רבי יוחנן בן תורתה" (=פרה). (זכר לאותה פרה שגרמה לו להתגיר). (על-פי מדרשי חז"ל)
"אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך" (ויקרא כה, לו)

פעם נכנס המגיד מדובנא לבית כנסת לפני התפילה, וראה את אחד מעשירי העיר עומד ומתפלל בדבקות: "אלהי. נשמה שנתת בי טהורה היא. אתה בראתה. אתה יצרתה. אתה נפחתה בי. ואתה משמרה בקרבי. ואתה עתיד לטלה ממני" (ברכות השחר). וכשהגיע למלים "ואתה עתיד... ולהחזירה בי לעתיד לבוא", החל הגביר לבכות בכי תמרורים. נגש אליו המגיד מדובנא, ושאלו בתמיהה: "מדוע אתה בוכה על תחית המתים? הלא צריך לבכות על 'ואתה עתיד לטלה ממני'! ענה הגביר: "אינך יודע את הצרות שלי: אני עשיר גדול, ומלנה בריבית. עסקי פורחים, ברוך השם. הבעיה היא שיש לי בנים משחיתים, שסרו מ'דרך הישר', ואני חושש כי לאחר שאמות הם יבזבוזו את הפסך על הבלים, וממילא פשאקום לתחיה לא ישאר לי מאומה, ואז אאלץ לקבץ נדבות. מזה אני חושש, ועל-כך אני בוכה". אמר לו המגיד מדובנא: "תנוח דעתך. עם בנים כאלה, ועם ה'כחיות' שלך כמלנה בריבית – אין כל סיכוי שתקום בתחית המתים, לכן חבל על הדמעות..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!